

FAITHFUL MEN · ISANG AKLATAN NG MGA KLASIKONG
KRISTIYANO

Ang Ilawan ng Hula

The Lamp of Prophecy

H. A. Ironside

Isinalin sa Tagalog mula sa orihinal na Ingles

Faithful Men

PlymouthBrethren.org · KEE Philippine Missions

Orihinal na pamagat sa Ingles: *The Lamp of Prophecy*, ni H. A. Ironside.

Orihinal na edisyon: Copyright 1940, Zondervan Publishing House, Grand Rapids, Michigan (this printing 1962).

Salin sa Tagalog, 2026. Ang mga sipi mula sa Kasulatan ay isinalin mula sa edisyong Ingles ng aklat na ito; ang mga talata ay maaaring basahin sa Ang Dating Biblia.

Faithful Men, mula sa PlymouthBrethren.org at KEE Philippine Missions. Libreng basahin at ibahagi; huwag ipagbili.

“Ang mga bagay na iyong narinig sa akin sa harap ng maraming saksi, ay ipagkatiwala mo sa mga taong tapat, na makapagtuturo naman sa iba.” (2 Timoteo 2:2)

Copyright 1940
Zondervan Publishing House
Grand Rapids, Michigan
Ang paglilimbag na ito - 1962

Paunang Salita

Sinasabi sa atin ni Apostol Pedro sa unang kabanata ng kanyang Ikalawang Sulat na mabuti ang ating ginagawa kung pakikilingan natin sa ating puso ang tiyak na salita ng hula, na nagliliwanag na parang ilaw sa isang madilim na dako, habang hinihintay natin ang pagbubukang-liwayway at inaabangan ang pagsikat ng tala sa umaga. Dapat sanang lalong pahalagahan ng bayan ng Diyos ang mga salitang ito sa mga panahong puno ng nagbabadyang panganib, gaya ng panahong kinalalagyan natin ngayon. Nakalulungkot na sa maraming iglesyang ebanghelikal ay halos lubusang kinaliligtaan ang pag-aaral ng hula, at kung minsan ay sinisimangutan pa nga; gayunman, wala nang higit pang makagigising sa mga Cristiano sa kanilang pananagutang mamuhay para sa Diyos at ihatid ang Ebanghelyo sa isang naliligaw na sanlibutan kaysa sa pag-asang anumang sandali ay babalik na ang ating Panginoon.

Sa sarili kong paglilingkod, napakalaking pagpapala ang nakita kong sumunod sa pangangaral ng mga dakilang katotohanang kaugnay ng mapagpalang pag-asang ito. Ang mga pahinang bumubuo sa aklat na ito ay alinman sa mga artikulong lumabas sa iba't ibang babasahin sa nakaraang sampung taon, o mga tala ng stenographer mula sa mga aktuwal na mensaheng aking ipinangaral. Bagaman walang tiyak na pagkakasunud-sunod ang pagkakalahad, sa palagay ko ay sapat ang pagkakaugnay-ugnay ng lahat ng ito upang maging isang buo, kaya maaari itong basahin nang sunud-sunod bilang pagsisikap na buksan ang katotohanan ng makahulang Salita. Lalo kong iniisip ang mga hindi pa gaanong nakapagbibigay-pansin sa mga bagay na ito, o ang iba na nayanig ang pananampalataya dahil sa maling

turo. Ang tanging hinihiling ko sa bawat mambabasa ay basahin niya ang mga mensahe nang bukas ang isip, at kung minsan ay hindi siya sumasang-ayon sa inilalahad, saliksikin niyang mabuti ang Kasulatan upang makita kung totoo nga ang mga bagay na ito. Kung hindi ito ayon sa Salita, ayaw kong tanggapin ito ninuman. Ngunit kung siya ay makumbinsi, gaya ko, na tunay ngang inilalahad ng mga ito ang katotohanan tungkol sa malapit na hinaharap ayon sa inihayag sa kinasihang mga Kasulatan, ang aking pag-asa ay sa ilalim ng Diyos ay maging kapakinabangan ang mga ito sa ikatitibay at ikababanal ng mga tatanggap sa turo nito.

H. A. Ironside
Chicago, Ill.

I. Saan Nakaturo ang Lahat ng Tanda?

Nabubuhay tayo sa mga panahong talagang pambihira. Kinikilala ito maging ng mga estadista ng sanlibutan. Para bang nasa pinagtatagpuan tayo ng mga kapanahunan; tila nagsasara ang isang panahon at nagsisimula na ang isa pa. Kung walang paghahayag mula sa Diyos, walang taong makapagsasabi kung ano ang nakalaan para sa sangkatauhan sa susunod na kapanahunan. Ngunit ang sinumang lalaki o babae na natutong tanggapin ang Banal na Kasulatan bilang kinasihan ng Diyos ay makasusumpong dito, sa mapagpalang Aklat ng Diyos, ng susi na lumulutas sa hiwaga; makasusumpong dito ng ganap na paghahayag tungkol sa panahong ating kinabubuhayan at sa panahong susunod dito, na bubuksan sa pagdating ng ating Panginoong Jesu-Cristo at sa ating pagtitipon sa Kanya. Ipinakikita ng lahat ng bagay na mabilis na tayong lumalapit sa wakas ng kasalukuyang dispensasyon.

Ang Lubid na Tatlong Pisi

Sinasabi ng Kasulatan: “Ang lubid na tatlong pisi ay hindi madaling malagot” (Eclesiastes 4:12). May lubid na tatlong pisi na mabuting pag-isipan natin. Ito ang mga sinasabi ng Kasulatan na mangyayari bago dumating ang Panginoon: una, kaugnay ng iglesya ng Diyos; pagkatapos, kaugnay ng mga bansang Hentil; at panghuli, kaugnay ng bayang Israel. Kung makita natin sa iglesya ang mga kalagayang sinasabi ng Kasulatan na mananaig bago dumating ang ating Panginoon, ngunit wala namang ganitong kalagayan sa Israel o sa mga bansang Hentil, maaari nating isiping matagal pa bago magsara ang kapanahunang ito. O kung makita nating natutupad ang ilang kalagayang inihula tungkol sa iglesya at sa Israel, ngunit

hindi pa natutupad ang iba tungkol sa mga bansang Hentil, maaari nga nating sabihing, “Matatagalan pa ang pagdating ng aking Panginoon.” Ngunit kapag nakikita nating ang lahat ay umuusad nang eksaktong ayon sa Kasulatan sa tatlong larangang ito, makatitiyak tayo na malapit na ang wakas.

Nakikita natin ang iglesya na lalong nadadala sa palalim nang palalim na pagtalikod sa pananampalataya. Nakikita natin ang Israel na nagbabalik na sa Lupain ng Palestina, hindi dala-dalawa o tatlu-tatlo, kundi sampu-sampung libo. At nakikita nating nananaig doon ang mga kalagayang sinasabi ng Salita na mananaig bago dumating ang ating Panginoon. Pagkatapos ay tinitingnan natin ang mga bansang Hentil at nakikita nating nabubuo na sa harap ng ating mga mata ang iba’t ibang pagsasanib na inihula ng Kasulatan. Nakikita natin ang napakaraming bayang Slavic na nagkakaisa, gaya ng inihula sa Ezekiel 38 at 39; nakikita natin ang mga bansang Romano na pumapasok sa isang alyansa upang ibalik ang kapangyarihan ng Roma; at nakikita natin ang mga kilusan ng mga kaharian sa mga bansa sa silangan na naghahanda para sa Labanan sa Armagedon. Ang lahat ay umuusad nang eksaktong ayon sa tiyak na salita ng hula, kaya makatitiyak tayo na hindi na magtatagal at maririnig na natin ang tinig ng arkanghel, ang sigaw ng Panginoon, at ang trumpeta ng Diyos, at tayong mga tinubos ng dugo ni Cristo ay aakyat upang salubungin ang Tagapagligtas.

Mga Nagibang Hangganan ng Pagkakahiwalay

Tingnan natin lalo na ang isang linya ng hula, isang hulang binigkas mismo ng ating mapagpalang Panginoon tungkol sa mga huling panahon. Taimtim Niyang sinabi sa ikadalawampu’t apat na kabanata ng Mateo, kung saan isinasalaysay Niya ang

mga tandang mananaig bago Siya dumating: “Kung paano ang mga araw ni Noe, ay gayon din ang pagparito ng Anak ng tao. Sapagkat kung paanong nang mga araw bago dumating ang baha ay sila’y nagsisikain at nagsisiinom, nangag-aasawa at pinapag-aasawa, hanggang sa araw na pumasok si Noe sa daong, at hindi nila nalaman hanggang sa dumating ang baha, at tinangay silang lahat; gayon din ang pagparito ng Anak ng tao.”

Ano ang katangian ng mga araw na iyon ni Noe? Mga araw ba iyon ng dakilang muling pagsigla? Mga araw ba iyon ng malawakang paggising at kahanga-hangang pagkasumbat ng budhi? Hindi ganoon! Mga araw iyon ng nakatatatong na pagtalikod, mga araw na tinalikuran ng mga tao ang paghahayag na ibinigay ng Diyos matapos ang pagkahulog ng tao sa Halamanan ng Eden. Mga araw din iyon ng kahanga-hangang mga tagumpay. Sa palagay ko ay ito ang ipinahihiwatig ng mga salitang ginamit sa ibang dako, “Sila’y nagsisipagtanim, sila’y nagsisipagtayo.” Mga araw iyon na nagtayo ang mga tao ng malalaking gawa at ipinagmalaki nila ang kanilang pambihirang talino. Mga araw din iyon ng pagguho ng mga hadlang sa moralidad.

Hindi ko alam kung ano ang buong kahulugan ng talatang iyon sa Genesis 6, kung saan sinasabi: “At nangyari, nang magpasimulang dumami ang tao sa ibabaw ng lupa, at magkaanak sila ng mga babae, na nakita ng mga anak ng Diyos na magaganda ang mga anak na babae ng tao; at nagsikuha sila ng kanilang mapapangasawa sa lahat ng kanilang pinili.” Hindi ko alam kung ang ibig sabihin nito ay isang kakaiba at mahiwagang pakikipag-isa ng mga espiritung nilalang mula sa kalangitan sa mga taong may kamatayan dito sa lupa, gaya ng

tiyak na paniniwala ng maraming kilalang guro ng Biblia. Hindi rin ako tiyak kung ang ibig sabihin nito ay nakalimutan ng lahi ni Set ang pagkakahiwalay nito at nakihalo sa lahi ni Cain, ang lahing iyon na walang takot sa Diyos—maaaring ganoon nga. Ngunit alam kong talagang lubusang nagiba ang mga hangganang itinakda ng Diyos. Sa buong Kasulatan, tinatawag ng Diyos ang Kanyang bayan na lumakad sa banal na pagkakahiwalay mula sa sanlibutang tumatanggi sa Kanyang patotoo. Anuman ang iba pang kahulugan ng talatang ito, tiyak na ito ang ibig sabihin nito: na noong mga araw ni Noe ay hindi na kinikilala ang malinaw na hangganan sa pagitan ng bayan ng Diyos at ng mga kaaway ng Diyos. At ano ang sinabi ni Jesus? “Kung paano ang mga araw ni Noe, ay gayon din ang pagparito ng Anak ng tao.”

Ano ang pangunahing pinagkakaabalahan ng diyablo ngayon? Ang gibain ang bawat hadlang sa pagitan ng iglesia at ng sanlibutan. Nakikita natin ito saanman tayo tumingin. Pagkaraan ng labinsiyam na siglo ng pangangaral ng Ebanghelyo, sa halip na maging Cristiano ang sanlibutan, gaya ng sinasabi noon ni Dr. Pierson, “ang sanlibutan ay naging medyo maka-iglesya, ngunit ang iglesya ay naging napakamakasanlibutan.” Maaasahan nating makikita, habang papalapit tayo sa wakas, na sinasadyang burahin ng mga kaaway ng bayan ng Diyos ang mga hangganang malinaw na itinakda ng Kasulatan. Sa pasimula ng dispensasyon, humayo ang iglesya ng Diyos, isang maliit na pangkat na nakahiwalay, upang sabihin sa mga tao, “Kinakailangang kayo’y ipanganak na muli.” Ngunit nabubuhay tayo sa panahong ang mga pinuno ng kaisipang panrelihiyon ay nagsasalita tungkol sa pagiging Ama ng Diyos sa lahat ng tao at sa pagkakapatiran ng lahat ng tao,

isang aral na hindi na nag-iiwan ng puwang para sa pangangailangang ipanganak na muli.

Ang sanlibutan ay ang karamihan ng mga lalaki at babae na pinaghaharian ng prinsipeng sanlibutang ito, ang diyablo, at patungo sila sa paghuhukom. Ang iglesia ng Diyos ay isang maliit na pangkat ng mga tinubos na makasalanan na naligtas sa pamamagitan ng mahalagang dugong pantubos ng Panginoong Jesu-Cristo—at gaano kinamumuhian ng diyablo na makita silang lumalakad nang hiwalay sa sanlibutan! Gagawin niya ang lahat ng kanyang makakaya upang gibain ang lahat ng hadlang na ito, sapagkat lubusan nitong sisirain ang patotoo ng iglesia.

Mga Araw ng Kabulukan at Karahasan

Noong mga araw ni Noe, nagkaroon ng malawakang pagsasama-sama ng mga taong hindi dapat nagsama kailanman. Napakakaunti ang tumayo laban sa paghahalong ito. “Si Noe ay lalaking matuwid at sakdal sa kanyang mga kapanahunan.” Walang halu-halong pag-aasawa sa kanyang pamilya. Ang kanyang pamilya ay lumakad nang bukod, nakahiwalay para sa Diyos; at lumapit ang Diyos sa kanya at sinabi Niyang sawang-sawa na Siya sa lahat ng iyon, at buburahin Niya ang lahat sa pamamagitan ng baha. Sinabi Niya: “Gumawa ka ng isang daong na kahoy na gofer . . . at iyong sisiksikan ng sahing sa loob at sa labas” (Genesis 6:14); at nang dumating ang baha, may ligtas na kanlungan si Noe.

Sinasabi rin sa atin ng Kasulatan na ang mga araw ni Noe ay mga araw ng kabulukan sa moralidad at matinding karahasan. Kung nabuhay ka isang daang taon na ang nakararaan at nakilala mo ang pinakamatataas na mithiin ng mga nagtatag ng

dakilang bansang ito, maniniwala ka bang posible na sa ating panahon ay lulubog ang Estados Unidos ng Amerika sa ganitong kalagayan ng kabulukan at karahasan na nakikita natin saanman? Hindi ba inakala mong magiging isang uri ng Utopia ang Amerika, kung saan darating ang mga tao na nagsasabing, “Gusto naming pumunta rito upang sambahin ang Diyos ayon sa aming sariling paninindigan, at palakihin ang aming mga anak sa masayang lugar na ito; siyempre, igagalang namin ang mga batas ng bansa, sapagkat ito ay para rin sa aming ikabubuti”? Nabuhay tayo hanggang makita ang mga batas ng ating bansa na walang-hiyang nilalabag saanman— kabulukan at karahasan sa ating paligid. Damputin mo ang iyong pahayagan sa umaga, at isang talaan ng kawalang-batas at kahalayan ang bubungad sa iyo, na hindi mo man lamang napanaginipan ilang taon pa lamang ang nakararaan. Bumaling ka sa alinmang bansa, at saanman ay makasusumpong ka ng maluwag na pananaw tungkol sa moralidad, tungkol sa pag-aasawa, at lahat ng uri ng katulad na kabulukan. Ang Rusya, sa ilang aspeto, ang bukal ng lahat ng kasamaan at karumihang ito, ang ahensya ng diyablo sa pagpapalaganap ng masasamang prinsipyong ito sa buong sanlibutan at sa pagsira sa sibilisasyon.

Ang Militanteng Walang Diyos

Ang sumusunod ay ginupit mula sa isang kamakailang labas ng isang mapagkakatiwalaang babasahin:

Ginagawa ng Pamahalaang Sobyet ang lahat ng makakaya upang alisin ang relihiyon, lalo na ang Cristianismo. Susundin nito ang halimbawa ng mga Pasista sa pamamagitan ng pagkakaroon ng sarili nitong kalendaryo sa susunod na taon, kung kailan aalisin ang kalendaryong

Cristiano, at tatawagin itong ikalabinlimang taon ng rebolusyon. Ang pagbabago ng “panahon” ay katangian ng Antikristo (Daniel 7:25).

Ang layunin ay burahin ang Linggo; ang isang linggo ay bubuuin ng limang araw sa halip na pito upang wala nang pagkakataon ang sinuman na magtipon sa Araw ng Panginoon; wala nang paraan upang mabilang ang panahon para malaman kung kailan darating ang Araw ng Panginoon.

Gigibain ang lahat ng iglesya sa buong Rusya, at bubunutin ang relihiyon. Sinasabi ng The London Times (Disyembre 28, 1929): “Limandaan at pitumpu’t anim na simbahan ang ipinasara mula Enero hanggang Agosto, 1929, at inaasahang aabot sa 1,000 ang bilang bago matapos ang taon.”

Ang “The Militant Godless in Soviet Russia” ay pangalang ibinigay sa isang samahang itinatag, mga labingwalong buwan na ang nakararaan, sa utos ng pangkat na naghahari sa Kremlin, bilang isang lupon para sa “ganap na pagwasak sa bawat bakas ng relihiyon.” Ang kanilang pangulo ay si Yaroslavsky, isa sa mga tauhan ni Stalin at puno ng Control Commission, isang sangay na tagapag-usig ng Central Executive. Sa nakaraang labing-isang taon, ang taong ito ay nagpapalaganap ng pinakamapamusing na propagandang laban sa relihiyon na naitala sa kasaysayan, at dahil dito ay mabilis siyang naitaas sa matataas na tungkulin sa Estadong Sobyet. . . . Ang mga Militanteng Walang Diyos ay tapat na tagasunod ng kanilang pangulo; sila ay mga kabataang lalaki at babae na pinalaki at tinuruan sa ilalim ng mga Sobyet. Sa ikalawang

kongreso ng mga Walang Diyos sa Moscow, si Yaroslavsky, upang pag-alabin ang damdamin ng kanyang mga tagasunod, ay sinadyang magsabing “ang mga mananampalataya ay mga kaaway ng Estadong Sosyalista . . . at dapat silang lipulin.”

Lalong natutuwa ang mga kasapi ng makapangyarihang lupong ito kapag sumasali sa mga organisadong kampanya sa paggiba ng mga simbahan at iba pang dako ng pagsamba, at sa mga pagdiriwang ng kalapastanganan na kilala bilang “Godless Carnivals.” Binubuo ang mga ito ng serye ng mga palabas na sadyang isinulat at pinag-ensayuhan, na nanunuya at nang-iinsulto sa paniniwala sa Diyos sa pangkalahatan at sa ilang aspeto ng pananampalatayang Cristiano sa partikular. Hindi mailalarawan ang mga palabas na ito sa isang pahayagang Ingles; sa katunayan, maging ang ilang pahayagang Sobyet ay umiiwas na lamang sa paglalarawan.

Sinasabing dalawang milyon ang lakas ng samahan, at inilalarawang napakahusay ng kalagayan ng pananalapi nito. Hindi ito nakapagtataka, sapagkat sa utos ni Stalin ay tinutustusan ng Estado ang mga Walang Diyos, at may mga natatanging abuloy na inilalaan sa kanila mula sa pondo ng partido at ng mga unyon ng manggagawa. Magastos ang mga pagsisikap na wasakin ang relihiyon, ngunit hindi alintana ng mga Sobyet ang usapin ng pananalapi sapagkat tiwala silang magtatagumpay.

Mula nang mailathala ang mga pahayag na ito, ang programa ng mga Sobyet na wasakin ang lahat ng banal ay ipinagpatuloy nang may nakapangilabot na tagumpay, bagaman iniingatan

pa rin ng Diyos sa Rusya ang Kanyang mga hinirang ayon sa biyaya.

Pagtuturo ng Kalapastanganan

Ang nangyayari sa Rusya ay pasimula lamang ng maaaring mamayani sa lalong madaling panahon sa buong sanlibutan. Sinasabi ng mga tao na ang ideyang mamamayani sa sanlibutan ang propagandang Pula ay puro salita lamang. Nakausap ko ang isang nangungunang edukador sa Pennsylvania ilang araw na ang nakararaan, at sinabi niyang ang malungkot na katotohanan ay ang karamihan ng ating mga propesor ay nagtuturo ng Bolshevismo sa kanilang mga estudyante.

Nagtuturo ako sa isang kolehiyong teolohikal sa bahagi ng taon, at nakikita kong binubuhusan ng literaturang ateistiko ang koreo ng aming mga estudyante. Ginagawa ng mga Pula sa Europa ang lahat ng makakaya upang ipadala ang literaturang ateistiko sa lahat ng kolehiyo at paaralan sa Amerika. Ginagawa nila ang lahat upang ilihis ang ating kabataan at lasunin ang mismong bukal ng kaalaman sa pinagmumulan nito. May mga samahang nabubuo ngayon sa marami sa ating mga kolehiyo, na tinatawag na “The Society of Damned Souls” (Samahan ng mga Sinumpang Kaluluwa); iyan ang mismong tawag nila rito. Isipin mo ang kalapastanganan nito, ang diwang lumalaban sa Diyos ng kilusang ito—at kumakalat ito saanman!

May ganito ring nangyari noong mga araw ni Noe. Sinabi ng Diyos: “Ang Aking Espiritu ay hindi makikipagpunyagi sa tao magpakailanman, sapagkat siya man ay laman: gayunma’y magiging isang daan at dalawampung taon ang kanyang mga araw” (Genesis 6:3). Ano ang ibig sabihin ng mga salitang ito? Ang ibig sabihin nito ay sinikap ng Diyos, sa pamamagitan ng

Kanyang Espiritu, na impluwensyahan ang puso ng mga tao. Ngunit ating mababasa: “Iyo bang tatandaan ang dating daan na nilakaran ng masasamang tao? Na inagaw bago dumating ang kanilang panahon, na ang kanilang patibayan ay tinangay ng baha: na nagsabi sa Diyos, Lumayo Ka sa amin: at ano ang magagawa ng Makapangyarihan sa lahat para sa kanila” (Job 22:15-17)? Sa Aklat ng Job, isinasalaysay ni Elifaz kung paano kumilos ang masasamang tao bago ang baha, at ganyan din ang ginagawa nila ngayon.

Ang Araw ng Biyaya ng Diyos

Ang kahanga-hanga ay tinitiiis ng mabuting Diyos ang lahat ng ito at naghihintay pa rin Siya nang may awa. Naaalala ko tuloy ang araw na si Ingersoll, matapos ang isa sa kanyang mga talumpati, ay dumukot ng relo sa kanyang bulsa at nagsabi: “Ayon sa Biblia, pinatay ng Diyos ang mga tao dahil sa kalapastanganan. Lalapastanganin ko Siya at bibigyan ko Siya ng limang minuto upang patayin ako at sumpain ang aking kaluluwa.” Nagkaroon ng lubos na katahimikan habang lumilipas ang isang minuto; lumipas ang dalawang minuto, at nagsimulang kabahan ang mga tao; tatlong minuto, at may isang babaeng hinimatay; apat na minuto, at ngumisi si Ingersoll. Sa ikalimang minuto, isinara niya nang malakas ang kanyang relo, ibinulsa ito, at nagsabi: “Nakita ninyo, walang Diyos, kung hindi ay tinanggap na Niya ang hamon ko.”

Ikinuwento kalaunan ang pangyayaring ito kay Joseph Parker, na nagsabi, “At inakala ba ng ginoong Amerikanong iyon na mauubos niya ang pagtitiis ng Diyos sa loob ng limang minuto?” Ang pagtitiis ng Diyos! Sinasabi Niya: “Ang Aking Espiritu ay hindi makikipagpunyagi sa tao magpakailanman, sapagkat siya man ay laman: gayunma’y magiging isang daan at

dalawampung taon ang kanyang mga araw” (Genesis 6:3). Halos isang daan at dalawampung taon na ngayon mula nang muling buhayin ang katotohanan ng ikalawang pagdating; mula noon, nagsusugo ang Diyos ng Kanyang mga lingkod sa sanlibutan na nagpapahayag, “Narito, dumarating ang kasintahang lalaki.” Iniisip ko kung magkakaroon din ng ganoong haba ng panahon ng pakikitungo sa mga tao at pagsisikap na dalhin sila sa pagsisisi bago bumalik ang Panginoon para sa Kanyang mga sarili.

May pumipigil sa kasamaan sa ngayon. Pakinggan ang mga salita ni Jesus: “Sapagkat kung paanong nang mga araw bago dumating ang baha ay sila’y nagsisikain at nagsisiinom, nangag-aasawa at pinapag-aasawa, hanggang sa araw na pumasok si Noe sa daong, at hindi nila nalaman hanggang sa dumating ang baha, at tinangay silang lahat; gayon din ang pagparito ng Anak ng tao” (Mateo 24:38-39). Ano ang katumbas nito sa ating panahon? Sa sandaling marinig ng mga tinubos ang tawag, “Bumangon ka, sinta ko, maganda ko, at umalis tayo,” at madagit ang tunay na iglesya ng Diyos, sino ang makaguguni-guni sa di-masabing kabulukan at karahasang mananaig? Pagkatapos ay bababa ang Panginoon nang may kapangyarihan kasama ang Kanyang mga banal at itatatag ang paghahari ng walang-hanggang katuwiran.

Kung may panahon mang dapat maging seryoso ang mga lalaki at babae, ito na ang panahong iyon; gayunman, ang mga tao ngayon ay baliw na baliw sa kalayawan. Makikita mo ang mga tao sa buong lupain na tumatalikod sa mga bagay ng Diyos at bumabaling sa mga kathang-isip, o ibinubuhos ang sarili sa kalayawan sa pinakamagarbong anyo nito—anumang makapagbibigay sa kanila ng bagong kilig, ng bagong libangan.

Napag-isipan mo na ba ang salitang “amusement” (libangan)? Sinabi ni David, “Samantalang ako’y nagbubulay, ang apoy ay nagniningas.” (Ang “muse” ay nangangahulugang “mag-isip.”) Ngunit sa “amuse,” ang “a” ay pananggi; kaya ang “amuse” ay nangangahulugang “huwag mag-isip”—at abala ang diyablo ngayon sa lahat ng uri ng pakana upang hindi makapag-isip ang mga tao. Kung mag-iisip ang mga tao, may pag-asa pa para sa kanilang kaligtasan. Nang matauhan ang alibughang anak, sinabi niya, “Ilan sa mga upahang lingkod ng aking ama ang may tinapay na labis-labis, at ako’y namamatay dito sa gutom!” (Lucas 15:17). O Diyos, bigyan Mo kami ng tapang na harapin ang katotohanan.

Ikaw na hindi pa ligtas, ang mga araw ng biyaya ay malapit nang matapos; kung maliligtas ka man, kailangan mong maligtas sa lalong madaling panahon. Sinikap kong gunitain si Noe habang inihahanda niya ang daong na iyon. Nang dumating ang huling araw at ang huling oras ng araw na iyon ng biyaya, kinailangan niyang tumalikod nang may panghihinayang, iniwan silang lahat. Pumasok siya sa daong, siya at ang lahat ng kanya; at sila’y ikinulong ng Diyos sa loob. Ang kamay na nagkulong sa kanila sa loob ay siya ring kamay na nagsara sa sanlibutan bago ang baha. Hindi magtatagal at ang mga tinubos ng Panginoon ay maisasara na sa loob doon sa itaas, at darating ang mga tao na kumakatok at nagsasabing, “Panginoon, Panginoon, buksan Mo kami,” upang marinig lamang Siyang nagsasabi, “Hindi Ko kayo nakilala kailanman.” Habang bumubuhos ang bagyo mula sa itaas, at umaapaw ang tubig mula sa ibaba, iniisip ko kung wala bang ilang kapitbahay ni Noe na lumapit at kumatok sa pintong iyon, na nagsasabing, “Noe, Noe, buksan mo ang pinto,” upang marinig lamang siyang nagsasabi, “Huli na; hindi ako ang nagsara ng pinto. Ang Diyos

ang nagsara.” “Kapag tumindig na ang puno ng sambahayan at nailapat na ang pinto, sino pa ang makapagbubukas nito?”

Ilang taon ka nang inaanyayahang pumasok sa daong ng kaligtasan, ngunit hanggang ngayon ay hindi ka pa ligtas. Gaano katagal mo pa lalabanan ang Espiritu? Bakit hindi ka tumakbo kay Cristo upang manganlong habang bukas na bukas pa ang pinto? At sa araw na iyon na bumabalot sa sanlibutan ang kapighatian, ikaw ay magiging ligtas kay Cristo.

II. Ang Pagkatawag at Hantungan ng Iglesya

Ako nga, na bilanggo sa Panginoon, ay namamanhik sa inyo na kayo'y magsilakad nang karapat-dapat sa pagkatawag na sa inyo'y itinawag, na may buong kababaang-loob at kaamuan, na may pagpapahinuhod, na nangagtitiisan kayo sa isa't isa sa pag-ibig; na nangagsisikap na ingatan ang pagkakaisa ng Espiritu sa buklod ng kapayapaan.—Efeso 4:1-3

I. Ang Pagkakatatag ng Iglesya

Dahil sa pangaral ng ating teksto, natural na itanong natin, Ano ba ang pagkatawag na sa atin ay itinawag? At dahil dito ay bumabaling tayo sa iba't ibang bahagi ng Bagong Tipan upang pag-isipan kung ano ang minarapat ng Espiritu ng Diyos na ihayag tungkol sa kahanga-hanga at mahiwagang samahang iyon na kinaanibang lahat ng bawat mananampalataya sa Panginoong Jesu-Cristo sa pamamagitan ng Espiritu Santo. Ano ang iglesya? Paano tayo nagiging kaanib ng iglesya? Ano ang ating mga pananagutan bilang kabilang sa iglesya? Ano ang hantungan ng iglesya ng Diyos?

Nais kong maging napakapayak, at magsisimula ako sa simula, sa pamamagitan ng pagbaling sa unang dako sa Bagong Tipan na bumabanggit sa iglesya—Mateo 16. Dito, kasunod mismo ng kahanga-hangang pagpapahayag ni Pedro, “Ikaw ang Cristo, ang Anak ng Diyos na buhay,” ating mababasa, “At sumagot si Jesus at sinabi sa kanya, Mapalad ka, Simon Bar-jonas, sapagkat hindi ito ipinahayag sa iyo ng laman at dugo, kundi ng Aking Ama na nasa Langit, at sinasabi Ko rin naman sa iyo, na ikaw ay si Pedro, ikaw ay isang piraso ng bato, at sa ibabaw ng

batong ito [sa palagay ko ang batong ito ay tumutukoy sa mapagpalang katotohanan na si Cristo ang Anak ng Diyos] ay itatayo Ko ang Aking iglesya; at ang mga pintuan ng Impiyerno ay hindi makapananaig laban sa kanya.” Pansinin, “Itatayo Ko” ang Aking iglesya. Tingnan ninyo, hindi nagsalita rito ang ating Panginoong Jesu-Cristo tungkol sa isang bagay na kasalukuyang itinatayo. Hindi Niya sinabing, “Itinatayo Ko ang Aking iglesya,” o “Matagal Ko nang itinatayo ang Aking iglesya,” na para bang ginagawa na ito sa buong mga siglo bago dumating si Cristo sa sanlibutan o noong panahong nasa lupa Siya bilang tao; kundi nagsalita Siya tungkol sa pagtatayo ng iglesya bilang isang bagay na mangyayari pa sa hinaharap.

“Ang mga pintuan ng Impiyerno [samakatuwid бага’y ang mga pintuan ng di-nakikitang daigdig] ay hindi makapananaig laban sa kanya.” Labis akong napalalakas ng loob ng pahayag na iyon ng aking Panginoon, na ang mga pintuan ng Impiyerno ay hindi makapananaig laban sa iglesyang itinatayo ni Jesus. Kung minsan ay napakapesimista ng mga tao tungkol sa kinabukasan ng iglesya. Nakikita nila ang ateismo at kawalang-paniniwala na dumaratal na parang baha, at ang mga kulto at iba’t ibang “ismo” na sumusulpot na parang kabute, at natatakot sila na ang tunay na pananampalataya ng iglesya ng Diyos ay maibabagsak ng lahat ng ito; ngunit mayroon tayong katiyakan mula sa Panginoong Jesu-Cristo na habang nananatili ang iglesya ng Diyos sa tanawing ito ay mananatili itong hindi natatalo. Sinabi ni Dr. Campbell Morgan tungkol dito, “Ipinahihiwatig nito hindi lamang na kaya ng iglesya na ipagtanggol ang kanyang kinatatayuan hanggang sa wakas, kundi kaya rin nitong lumusob sa pakikidigma.” Hindi dinadala ng isang hukbo ang mga pintuan ng lungsod sa pakikidigma, at ang iglesya ay hindi nakaupo sa isang burol habang

pinalilibutan siya ng mga pintuan ng Impiyerno; kundi ang iglesya ng Diyos ay isang hukbong nananagumpay na nakikipaglaban sa mga kapangyarihan ng Impiyerno, at hindi sila makapananaig laban sa kanya. Ang taong tama ang pag-iisip ay hindi pumipikit sa mga tanda ng panahon at hindi mangmang sa mga pakana ni Satanas, ngunit alam niyang lalong dakila Siya na nasa atin kaysa sa nasa sanlibutan, at ang iglesya ni Jesu-Cristo ay hindi aalis sa tanawin bilang isang pangkat na natalo.

Dito, sa unang pagkakataon, tinawag ito ni Cristo na “Aking iglesya.” Hindi Siya nagsasalita tungkol sa isang bukod na pangkat. Hindi Siya nagsasalita tungkol sa isang partikular na sekta o denominasyon. Nagsasalita Siya tungkol sa kabuuan ng mga tinubos sa dispensasyong ito ng biyaya, at tinawag Niya silang “Aking iglesya.”

Tumingin pa tayo nang lalong malayo: may mga banal ng Diyos na sa sanlibutan mula pa sa pasimula, hanggang sa panahong binigkas ni Jesus ang mga salitang ito. Sa isang diwa, ang mga banal na ito ay bumubuo ng mga iglesya. Binanggit ni Esteban ang bayan sa ilang bilang isang iglesya—isang kapulungan; ngunit kailangan nating makilala ang pagkakaiba ng alinmang ganoong pangkat at ng natatanging pangkat na tinawag ni Cristo na “Aking iglesya.” Ang iglesyang ito na Kanyang binanggit ay hindi maaaring umiral hangga’t hindi Siya namamatay sa krus, nabubuhay na muli mula sa mga patay, tinatanggap sa itaas sa kaluwalhatian, at nagsusugo ng Espiritu dito sa lupa, na ginawa Niya noong Pentecostes.

Itinatala ng Mateo 18 ang sumunod na dakong binanggit ni Cristo ang iglesya, at sa pagkakataong ito ay tungkol ito sa pagdidisiplina sa iglesya, at maaari rin itong ilapat sa kapisanan

ng Israel. Ginamit Niya rito ang salitang “iglesya” sa mas makitid na kahulugan kaysa sa kabanata 16. Nagsalita Siya tungkol sa pagkakasala.

“Kung magkasala laban sa iyo ang iyong kapatid, humayo ka at sabihin mo sa kanya ang kanyang kasalanan, ikaw at siya lamang—kung hindi ka niya pakinggan, ay magsama ka ng isa o dalawa pa—kung hindi niya sila pakinggan, ay sabihin mo sa iglesya.”

Hindi ito gaanong ginagawa ngayon. Ang utos ay sabihin ito sa pangkat na tinawag palabas, hindi sa buong sanlibutan. Ang iglesya rito ay hindi ang kabuuan ng lahat ng tinubos, kundi isang lokal na pangkat sa alinmang dako. Hindi natin masasabi ito sa buong iglesya ni Jesus, ngunit sa pakikipagtipon natin sa isang pangkat ng mga mananampalataya sa isang dako, na ang pangkat na iyon ng mga Cristiano ay isang kapulungan ng mga banal, dapat tayong lumapit sa kanila at iharap sa kanila ang usapin, at kikilos sila alang-alang sa kanilang niluwalhating Panginoon.

Wala nang iba pang salita tungkol sa iglesya sa Mateo. Iniharap ni Cristo ang Kanyang sarili sa Israel bilang ang ipinangakong Mesiyas, ngunit sa buong panahon ay lalo’t lalong pagtangga ang Kanyang sinapit, hanggang sa kabanata 23 ay ipinahayag Niya ang pagtangga sa kanila (t. 37). Sa mga salitang ito ay ipinadama ng ating mapagpalang Panginoon ang taimtim na katotohanan na, sa ngayon, tapos na ang Diyos sa Israel bilang patotoo sa sanlibutan. “Ang inyong bahay ay iniwan sa inyong wasak.” Dumating Siya na iniharap ang Kanyang sarili bilang ang ipinangakong Mesiyas. Ayaw nilang kilalanin ang Kanyang pag-aangkin, kahit na umabot pa sila sa pagsasabing kay Beelzebub nagmula ang mga gawa ng Kanyang kapangyarihan,

at doon ay nakita Niya ang kalapastanganan laban sa Espiritu Santo. Mula noon, ang Israel, bilang bayan ng Diyos, ay wala nang anumang katayuan sa harap ng Diyos. Magkakaroon sila nito balang araw, kapag sila'y muling natipon at kumilos ang Panginoon sa kanilang mga puso at naalis ang tabing, at kapag bumalik ang Panginoon sa kaluwalhatian ay sisigaw sila, “Mapalad ang dumarating sa pangalan ng Panginoon.” Ito ang tinubos na Israel. Ngunit sa pagitan ng sandaling binigkas ng Panginoon ang mga salitang ito at ng panahong iyon, ang kanilang bahay ay iiwanang wasak.

Madalas sabihin na sa Aklat ng Mga Gawa ay nakikitungo pa rin ang Diyos sa Israel at tumatawag pa mula sa Israel ng isang nalabing bayan, at hindi Niya ito tinatapos hangga’t hindi natin naaabot ang huling kabanata ng aklat na iyon. Naniniwala akong sinasalungat ng pananaw na ito ang mga salita ni Cristo na nakatala sa Mateo. Napagpasyahan na ang lahat; tapos na ang kanilang paglilitis.

Kung gayon, ano ang Kanyang ginagawa? Sa Mga Gawa ay makikita natin, pagkatapos ng kamatayan, pagkabuhay na muli, at pag-akyat ng ating Panginoon, ang pagdating ng Espiritu Santo upang maging kinatawan ni Cristo dito sa sanlibutan, at upang tipunin sa iisa ang mga anak ng Diyos na nangangalat, at upang bautismuhan sa iisang katawan ang mga taga-Israel at ang mga taga-ibang bansa na tumatanggap sa Panginoong Jesu-Cristo bilang kanilang Tagapagligtas. Ayon sa kaayusan ng Diyos, kinakailangang ipangaral muna ang mensaheng ito sa Israel upang pumanig sila sa Kanya sa halip na laban sa Kanya. Ang bawat Israelita na tumatanggap kay Jesu-Cristo ay hayagang pumapanig sa Isang tinanggihan ng bansa at kinasuklanan ng bayan, at ang mga ito ay nakasusumpung sa

Kanya ng isang bagong dako, at sa pagtanggap ng Espiritu Santo ay nauugnay kay Cristo. Sa unang bahagi ng Mga Gawa, ang malaking bahagi ay ang pagtawag palabas sa hinirang na nalabing ito ng Israel, na tumalikod sa makalupang pag-asa ng Israel at tumanggap sa halip ng makalangit na pagkatawag. Sa takdang panahon ay pinalawak ang mensahe ng Ebanghelyo sa mga Hentil, simula kay Cornelio, nang bumaba sa kanila ang Espiritu Santo, at pagkatapos ay pinag-isa ang mga Hentil na ito at ang mga taga-Israel na tumanggap kay Jesu-Cristo sa iisang katawan; at pagkatapos ay lumaganap ang mensahe hanggang sa mga dulo ng sanlibutan, at tinitiyak nito sa lahat ng sumasampalataya ang kanilang pakikipag-isa kay Cristo.

II. Ang Iglesya Bilang Katawan ni Cristo

Si Apostol Pablo ang pinili ng Diyos upang ilahad ang turong ito sa pinakamalawak na paraan. Hindi lamang siya ang pinaghayagan ng katotohanang ito, ngunit siya ang tumanggap ng pinakamalawak na paghahayag (Tingnan ang Efeso 3:1-6). Hindi sumulat si Pablo dahil sa pakikipagsanggunian sa ibang mananampalataya, kahit sa orihinal na Labindalawa, kundi tinanggap niya ang kanyang mensahe bilang tuwirang paghahayag mula kay Cristo. Ang salitang isinaling “hiwaga” rito ay hindi nangangahulugang isang bagay na lubhang mahirap at mistiko, kundi isang banal na lihim na ipinaaalam lamang sa mga pinasimulan dito. Ang hiwagang binabanggit ni Pablo ay isang bagay na hindi matatagpuan sa Lumang Tipan, hindi ipinahayag ng mga naunang propeta; ito ay isang bagay na bago. Inihayag ito sa isang pangkat ng mga banal na apostol at propeta. Sa takdang panahon ng Diyos ay binuksan ito sa iba pang kasapi ng pangkat ng mga apostol at sa mga kasama nila. Ito ang natatanging katotohanan ng ginagawa ng Diyos sa

kapanahunang ito: kumukuha Siya ng mga tao mula sa mga Judio at mga Hentil at pinag-iisa sila sa iisang katawan sa pamamagitan ng bautismo ng Espiritu. Sa anong katawan? Sa katawang nabuo noong Araw ng Pentecostes. Wala nang ibang katawan na maaaring pagdalhan sa mga Hentil.

“Na ang mga Hentil ay maging kapwa tagapagmana.”

Kapwa tagapagmana kasama ng sino? Ng mga Judiong nakapanumbalik na. Pumasok sila sa pakikisosyo sa mga Judio. Sinabi ni Pablo, “Ako’y ginawang ministro nito.” Ito ay upang sabihin sa mga Hentil na sumampalataya sa Panginoong Jesu-Cristo na hindi na sila mga taga-ibang lupa at dayuhan sa mga pangako ng tipan ng Diyos, kundi ginawa na silang kababayan ng mga Judio sa sambahayan ng Diyos.

“Sa akin, na lalong maliit kaysa sa pinakamaliit sa lahat ng mga banal, ay ibinigay ang biyayang ito, na ipangaral sa mga Hentil ang di-malirip na kayamanan ni Cristo.”

Gustung-gusto ko ang kababaang-loob ni Pablo.

Napakababang dako ang handang kunin ng makapangyarihang taong ito ng Diyos! Malinaw ang ipinahihiwatig: naipangaral na ang Ebanghelyo sa mga Judio at marami na ang sumampalataya, at ngayon, sa natatanging paraan, ay ibinigay sa kanya na humayo at ipahayag ito sa mga Hentil upang sila rin ay makapasok sa iisang patotoo at magtamo ng iisang pagpapala.

“Upang ngayon ay maipakilala sa mga pamunuan at sa mga kapangyarihan sa mga dakong makalangit, sa pamamagitan ng iglesia, ang lubhang sari-saring karunungan ng Diyos.”

Ito ay para sa mga hukbo ng mga anghel, mga nilalang na hindi nagkasala, na tumitingin sa mga tinubos na lalaki at babae at

natututo tungkol sa kayamanan ni Cristo.

Narito ang mga banal sa lupa, mula noong krus at Pentecostes —maraming Judio, ang iba'y Hentil—na dumating sa iisang karaniwang kinatatayuan; sinasalubong silang lahat ng Diyos bilang mga makasalanang lumalapit sa Kanya sa pamamagitan ng dugong pantubos ni Cristo; nililinis sila sa bawat dungis, binibigyan ng bagong buhay at kalikasan, at tinatahanan mismo ng Espiritu Santo; at pagkatapos ay iniuugnay ng Espiritu ang bawat isa sa kanilang nabuhay na muli at niluwalhating Ulo sa Langit, at napakalapit ng pakikipag-isang iyon kaya kasinlapit nila sa Kanya ng mga bahagi ng aking katawan sa isa't isa.

Ang mga pamunuan at mga kapangyarihan na tumitingin sa sanlibutan at nakikita ang gawa ng Diyos dito—ang biyayang dumadampot sa makasalanang mga Judio at Hentil at ginagawa silang iisa kay Cristo—ay ang mga anghel na lumuluwalhati sa Diyos dahil sa gawang Kanyang ginagawa, at natututo sila ng karunungan ng Diyos. Ito ang ginagawa ng Diyos ngayon. Ang ugnayang ito bilang katawan ay binabanggit sa Efeso 4:15-16: “Kundi sa pagsasalita ng katotohanan sa pag-ibig, ay magsilaki tayo sa Kanya sa lahat ng mga bagay, na Siyang ulo, samakatuwid бага’y si Cristo: na mula sa Kanya ang buong katawan na nakalapit na mabuti at nalalakip sa pamamagitan ng ibinibigay ng bawat kasukasuan, ayon sa mabisang paggawa sa sukat ng bawat bahagi, ay nagpapalaki sa katawan sa ikatitibay ng kanyang sarili sa pag-ibig.”

Naririyang sama-samang pakikipag-isang ito kay Cristo. Siya ang Ulo, at ang bawat mananampalataya ay may sariling dako sa katawang iyon. Hindi ko alam kung anong bahagi ako ng katawan. Hindi rin alam ng mga bahagi ng aking pisikal na

katawan kung anong bahagi sila. Ang kamalayan ay nasa ulo; gayundin sa espirituwal na katawan, ang kamalayan ay nasa Ulo roon sa itaas, at alam Niya kung para saan inilagay doon ang bawat isa. Mga kapatid, napakagandang bagay na ang bawat bahagi ay nasa maayos na kalagayan at gumagana! Kung ang isang bahagi ng ating katawan ay hindi gumagana nang tama, naghihirap ang buong katawan; at gayundin ang sinasabi ng Kasulatan tungkol sa katawan ni Cristo: kapag naghihirap ang isang bahagi, naghihirap na kasama niya ang lahat ng bahagi, at kapag pinararangalan ang isa, nagagalak na kasama niya ang lahat ng bahagi. Kung hindi ka nagpapatuloy kasama ng Diyos at hindi ka namumuhay para sa Kanya, kung ang iyong buhay ay hindi maka-Diyos, para kang isang bahagi ng katawan na sira at hindi gumagana. Kung namumuhay ka para sa Diyos at lumalakad na kasama ng Diyos, maaaring hindi mo ito namamalayan, ngunit ikaw ay tulong at pagpapala sa lahat ng iba pang bahagi.

III. Ang Iglesya Bilang Isang Gusali

Hindi lamang tayo inilalarawan sa kahanga-hangang sulat na ito bilang mga bahagi ng katawan ni Cristo, kundi sa Efeso 2:19-22 ay inilalarawan tayo na bawat isa'y bahagi ng isang gusali. Naririto ang ating pagkamamamayan sa Langit. Narito ang isang bagong sambahayan: “Kaya nga ngayon ay hindi na kayo mga taga-ibang lupa at mga dayuhan, kundi kayo'y mga kababayan ng mga banal, at sambahayan ng Diyos: na itinayo sa ibabaw ng pundasyon ng mga apostol at mga propeta, na si Cristo Jesus din ang pangulong batong panulok; na sa Kanya ang buong gusali na nalalapat na mabuti ay lumalaki upang maging isang banal na templo sa Panginoon; na sa Kanya

naman kayo'y magkakasamang itinatayo upang maging tahanan ng Diyos sa Espiritu.”

Ang mga mananampalataya ang bumubuo sa espirituwal na bahay na iyon. Pansinin kung paano niya ginamit ang salitang “nalalapat na mabuti.” Sa kabanata 4, “nakalapat na mabuti”; sa kabanata 2, “nalalapat na mabuti.” Napakaingat ng isang dalubhasang tagapagtayo na ang bawat bato ay lumapat nang wasto, na ang bawat tabla ay maayos na pagkakalapat; kung hindi ay masisira ang ganda at marahil pati ang katatagan nito. Gawa ng Espiritu ng Diyos ang mailapat nang mabuti ang gusali. Binabanggit tayo ni Pedro bilang mga batong buháy na lumapit sa Batong Buháy, at sa gayon ay magkakasamang itinatayo upang maging isang bahay ng Diyos.

IV. Ang Iglesya Bilang Kasintahang Babae ni Cristo

Efeso 5:22-27, 30, 32: “Mga babae, pasakop kayo sa inyu-inyong asawa, na gaya ng sa Panginoon. Sapagkat ang lalaki ay ulo ng babae, gaya rin naman ni Cristo na ulo ng iglesya: at Siya ang Tagapagligtas ng katawan. Kaya kung paanong ang iglesya ay pasakop kay Cristo, ay gayon din naman ang mga babae sa kanilang asawa sa lahat ng mga bagay. Mga lalaki, ibigin ninyo ang inyu-inyong asawa, gaya naman ni Cristo na umibig sa iglesya, at ibinigay ang Kanyang sarili dahil sa kanya; upang kanyang pakabanalin ito, na nilinis sa pamamagitan ng paghuhugas ng tubig sa salita, upang maiharap Niya sa Kanyang sarili ang iglesya na maluwalhati, na walang dungis o kulubot o anumang gayong bagay; kundi ito'y maging banal at walang kapintasan . . . Sapagkat tayo'y mga bahagi ng Kanyang katawan, ng Kanyang laman, at ng Kanyang mga buto. . . . Dakila ang hiwagang ito; ngunit ako'y nagsasalita tungkol kay Cristo at sa iglesya.”

Dito ay binago niya ang larawan. Hindi mo pinababanal at nililinis ang iyong katawan upang iharap ito sa iyong sarili; ito ay bahagi mo. Binago niya ang larawan mula sa katawan tungo sa kasintahang babae, at masasabi kong habang isinusulat niya ang mga salitang ito ay naisip niya si Hosea nang utusan siya ng Diyos na gawin ang isang bagay na lubhang nakasusuklam, upang ilarawan ang pakikitungo ng Diyos sa Israel, at sa larawan ay ang pakikitungo ng Panginoon sa iglesya.

Kinailangan niyang pumunta sa pamilihan ng mga alipin upang bilhin ang kanyang asawa, at itinuro siya ng Espiritu. Siya ay hamak, marumi, nadungisan, at isang alipin, ngunit kinuha niya siya at nilinis at dinamtan, at iniharap siya sa kanyang sarili; gayunman ay hindi siya naging tapat sa kanya, at kinailangan niyang bilhin siyang muli. Ito ay larawan ng Israel. Siya ay tinatawag na kasintahang babae ng Diyos, at kalaunan ay asawa. Mga simbolo lamang ang mga ito. Kinailangang linisin ni Cristo ang iglesya upang maiharap Niya ito sa Kanyang sarili bilang isang maluwalhating iglesya na walang dungis o kulubot. Ito ay larawan ng isang asawang babae na iniharap sa kanyang asawang lalaki.

Tayo'y mga bahagi ng Kanyang katawan, ng Kanyang laman, at ng Kanyang mga buto. Ipinaaalala nito sa atin na nang tanggapin ni Adan si Eva ay sinabi niya, siya ay buto ng aking mga buto at laman ng aking laman. Sinisipi ngayon ni Pablo (talata 31) ang Genesis. Sinasabi sa atin dito ni Pablo na ang hiwaga ng pag-aasawa ay naglalarawan ng ugnayan ni Cristo at ng iglesya.

Nakita na natin, kung gayon, ang iglesya bilang isang pangkat ng mga tinubos, bilang katawan ni Cristo, bilang isang maluwalhating gusali na tinatahanan ng Espiritu ng Diyos, at

bilang kasintahang babae na malapit nang iharap sa Kordero na namatay upang tubusin siya. Iyan mismo ay nagsasalita na tungkol sa kanyang hantungan.

V. Ang Hantungan ng Iglesya

Ano, kung gayon, ang hantungan ng iglesya ng Diyos? Efeso 2:4-7: “Ngunit ang Diyos, palibhasa’y mayaman sa awa, dahil sa Kanyang malaking pag-ibig na ipinag-ibig Niya sa atin, kahit noong tayo’y

III. “Ang mga Hari Mula sa Silangan”

ang mga hari mula sa silangan at ang tila paglusob nila sa mga kapangyarihan ng Kanluran. Sa Apocalipsis 16:12-16 ay ating mababasa:

“At ibinuhos ng ikaanim na anghel ang kanyang mangkok sa malaking ilog, ang ilog Eufrates; at natuyo ang tubig nito, upang maihanda ang daan ng mga hari mula sa silangan. At nakita ko ang tatlong karumal-dumal na espiritu, na gaya ng mga palaka, na lumalabas sa bibig ng dragon, at sa bibig ng hayop, at sa bibig ng bulaang propeta. Sapagkat sila’y mga espiritu ng mga demonyo, na gumagawa ng mga himala, na nagsisiparoon sa mga hari ng lupa at ng buong sanlibutan, upang tipunin sila sa pagbabaka sa dakilang araw ng Diyos na Makapangyarihan sa lahat. Narito, Ako’y dumarating na gaya ng magnanakaw. Mapalad ang nagpupuyat, at nag-iingat ng kanyang mga damit, (baka siya’y lumakad na hubad,) at makita nila ang kanyang kahihiyan. At tinipon niya sila sa dakong tinatawag sa wikang Hebreo na Armagedon.”

Pagkilala sa “Mga Hari Mula sa Silangan”

Sino ang “mga hari mula sa silangan” na tinutukoy rito? Malinaw silang ibinubukod sa mga kapangyarihan ng Kanluran na pinakikilos ng mga karumal-dumal na espiritong lumabas sa bibig ng dragon, ng hayop, at ng bulaang propeta. Ang Armagedon ay talagang ang pagsasagupaan ng napakalalaking hukbo ng Silangan at Kanluran na nag-aagawan upang angkinin ang Palestina. Wala akong alinlangan na ang lahat ng ito ay sa hinaharap pa, at marahil sa napakalapit na hinaharap,

bagaman hindi ito mangyayari hangga't hindi nagaganap ang pagdagit sa iglesya.

Madalas mapansin na ang mga paghuhukom ng mga trumpeta at ng mga mangkok [na nagsisimula sa Apocalipsis 8:6 at 16:1, ayon sa pagkakasunod] ay magkaagapay, hanggang sa isang antas; samakatuwid, sa bawat pagkakataon ay iisang larangan o pangkat ng mga tao ang tinutukoy sa ilalim ng magkakatumbas na bilang. Ang unang trumpeta at ang unang mangkok ay magkatulad ang katangian, at gayon din hanggang sa dulo ng mga talaan. Ngayon, kung ihahambing ang hula ng ikaanim na trumpeta (Apocalipsis 9:13 at kasunod) sa hula ng ikaanim na mangkok (Apocalipsis 16:12-16), makikita natin na ang mga hari mula sa silangan ay ang mga pinuno ng isang napakalaking hukbong Oriental na lulusob sa Palestina sa mga huling araw. Para sa kaginhawahan, sinisipi ko ang talata tungkol sa trumpeta mula sa Apocalipsis 9:15-21, upang maingat itong mapag-isipan kaugnay ng nabasa na natin: “At pinakawalan ang apat na anghel, na inihanda sa oras, at araw, at buwan, at taon, upang patayin ang ikatlong bahagi ng mga tao. At ang bilang ng mga hukbong nangangabayo ay dalawandaang libong libo: narinig ko ang bilang nila. At ganito ang nakita ko sa pangitain sa mga kabayo, at sa mga nakasakay sa kanila, na may mga baluti sa dibdib na tulad sa apoy, at sa jacinto, at sa asupre: at ang mga ulo ng mga kabayo ay gaya ng mga ulo ng mga leon; at sa kanilang mga bibig ay lumalabas ang apoy at usok at asupre. Sa pamamagitan ng tatlong ito ay pinatay ang ikatlong bahagi ng mga tao, sa pamamagitan ng apoy, at ng usok, at ng asupre, na lumalabas sa kanilang mga bibig. Sapagkat ang kapangyarihan nila ay nasa kanilang bibig, at nasa kanilang mga buntot: sapagkat ang kanilang mga buntot ay katulad ng mga ahas, at may mga ulo, at sa pamamagitan ng mga ito ay

nakasasakit sila. At ang iba sa mga tao na hindi pinatay ng mga salot na ito ay hindi pa rin nagsisi sa mga gawa ng kanilang mga kamay, upang huwag sumamba sa mga demonyo, at sa mga diyus-diyosang ginto, at pilak, at tanso, at bato, at kahoy: na hindi nakakikita, ni nakaririnig, ni nakalalakad: at hindi sila nagsisi sa kanilang mga pagpatay, ni sa kanilang mga panggagaway, ni sa kanilang pakikiapid, ni sa kanilang mga pagnanakaw.”

Mga Simbolo sa Apocalipsis

Sa pagbasa ng ganitong talata, kailangan nating kilalanin na ang nasa harap natin ay isang pangitaing lubhang matalinghaga. Ipinaalam ng anghel kay Juan ang paghahayag sa pamamagitan ng mga simbolo: “Ipinadala Niya at ipinaalam ito sa pamamagitan ng mga tanda ng Kanyang anghel”

(Apocalipsis 1:1). Ang “signified” ay literal na “*signi-fied*”—samakatuwid baga’y isinimbolo, ipinakita sa mga tanda. Kung tatandaan ang susing ito kapag binabasa ang Apocalipsis, maiiwasan ang maraming maling pagpapakahulugan. Ang makasimbolong larawan, kung gayon, ng paghuhukom ng ikaanim na trumpeta ay isang malaking hukbo—sa lupa at sa himpapawid, nagbubuga ng apoy at usok—na bumababa sa silangang mga kaparangan at kapatagan ng Asya, tumatawid sa Eufrates papasok sa lupain ng Palestina, na sumisigaw, “Ang Asya ay para sa mga Asyano.”

Sino ang magiging mga pinuno ng napakaraming hukbong ito? Ang tiyak na paliwanag ng ikaanim na mangkok ang naglililaw nito. Ang daan ng mga hari mula sa silangan ay ihahanda sa pamamagitan ng pagkatuyo ng malaking ilog na minsang naging silangang hangganan ng Imperyong Romano. Hilig kong paniwalaan na sumisimbolo ito sa lubos na pagkawasak ng

kapangyarihan ng mga Turko, na naging pananggalang sa pagitan ng Silangan at Kanluran sa napakahabang panahon. Iniisip naman ng iba na tumutukoy ito sa aktuwal na pagkatuyo ng ilog mismo, ang ilog na iyon na isa sa apat na noong una ay umaagos mula sa Eden.

Alinman dito, bunga ng isang malaking sakuna, ay mabisang mabubuksan ang daan para sa paglusob ng mga hari mula sa silangan.

Pagtingin sa Imperyo ng Sumisikat na Araw

Sino ang mga haring ito? Hindi na kailangang manghula. Ang salita para sa “Silangan” ay “sikatan ng araw” lamang. Ang mga hari mula sa sikatan ng araw! Kilala ang Hapon bilang imperyo ng sumisikat na araw sa loob ng isang libong taon.

Ang nakaraang tatlong dekada ay nagdala sa bansang ito sa unahan sa kahanga-hangang paraan, ngunit ang mga kamakailang pangyayari ay naglantzad ng kanyang kasamaan, ng kanyang kabangisan, at ng kanyang halatang pasyang diktahan ang lahat ng patakaran at pagharian ang lahat ng bansa sa Malayong Silangan. Ang papet na hari ng Manchukuo, marahil ang mga pinunong kontrolado ng Hapon sa iba pang teritoryo sa hilagang-silangan ng Tsina, at marahil sa wakas ay isang pakikipag-alyansa sa Tsina mismo—at narito na ang mga hari mula sa sikatan ng araw, handang-handa para sa dakilang araw ng Diyos na Makapangyarihan sa lahat—ang labanan sa Armagedon.

Alam ng mananampalatayang naturuan sa kinasihang Salita ng Diyos na ang mababangis na hangin ng Malaking Kapighatian ay hindi pakakawalan sa lupa hangga’t hindi nadadagit ang iglesya at natatatakan ang nalabi ng Israel; ngunit “ang mga

darating na pangyayari ay naglalalatag ng kanilang anino bago dumating,” kaya nararapat lamang na tumingin tayo nang halos pigil ang hininga sa kamangha-mangha at tunay na nakapangingilabot na mga pangyayari sa teritoryo ng mga darating na hari mula sa silangan.

Tumutunog na ang batingaw ng kapahamakan. Lalong nagiging nagbabanta ang tinatawag na “yellow peril.” Mabilis na umuusad ang paghahanda para sa araw ng Panginoon. Cristiano, itaas mo ang iyong ulo. “Malapit na ang inyong pagkatubos.”

IV. Muling Pagpapatibay sa Katotohanan ng mga Dispensasyon

Sa paksang ito, ang nasa isip ko ay ang ilang pagtutol na lumitaw kamakailan laban sa pananaw na dispensasyonal sa Salita ng Diyos. Madalas sabihin na hindi raw kayang sagutin ng mga gurong dispensasyonal ang bagong paninindigang ito. Pero sa totoo lang, sa palagay ko, karamihan sa amin ay may napakalalim na paggalang sa isa o dalawang kapatid na nangunguna sa bagong paglihis na ito sa katotohanan ng mga dispensasyon, kaya ayaw naming lumabas na para bang kinakalaban namin sila sa harap ng publiko, o kaya'y matindi silang kontrahin. Alam namin na sa panahong ito, ang mga lalaki at babaeng matibay na naniniwala sa pagkasi ng Salita ng Diyos ay dapat magkapit-bisig hangga't maaari. Lagi akong lubhang nalulungkot kapag kailangan kong salungatin ang sinumang umiibig sa Panginoong Jesu-Cristo, na matibay na naniniwala sa Kanyang tunay na pagka-Diyos, sa Kanyang pagkapanganak sa isang birhen, sa Kanyang pagkataong walang kasalanan, sa Kanyang gawaing pagtubos, sa gawa ng Espiritu Santo sa muling pagsilang at pagpapabanal, at sa ganap na pagkasi ng Salita ng Diyos. Sa tingin namin, gaano man kami magkaiba sa ibang bagay, kung kaisa namin sila sa mga ito, ayaw naming makita na para bang kalaban nila kami. Kaya maraming gurong dispensasyonal ang nag-isip na hindi gaanong matalino na magsalita nang marami tungkol sa usaping ito. Pero sa mga paaralang tulad ng paaralang ito at sa mga katulad na institusyon, mabuting linawin ang aming paninindigan sa katotohanan ng mga dispensasyon at muli itong patibayin sa mga estudyante.

Sa loob ng maraming taon, maingat at may panalangin kong binasa ang halos lahat ng aklat na isinulat ng kabilang panig, at wala akong nakikitang dahilan para baguhin ang aking pananaw. Malinaw ang Kasulatan tungkol dito.

Buksan natin ang Efeso 3:1-11: “Dahil dito, akong si Pablo, ang bilanggo ni Jesu-Cristo alang-alang sa inyong mga Gentil, kung narinig nga ninyo ang dispensasyon ng biyaya ng Diyos na ibinigay sa akin para sa inyo: na sa pamamagitan ng pahayag ay ipinakilala Niya sa akin ang hiwaga (gaya ng isinulat ko na noong una sa ilang salita, na sa pagbasa ninyo nito ay mauunawaan ninyo ang aking kaalaman sa hiwaga ni Cristo), na sa ibang mga panahon ay hindi ipinakilala sa mga anak ng tao, gaya ng ipinahayag ngayon sa Kanyang mga banal na apostol at propeta sa pamamagitan ng Espiritu: na ang mga Gentil ay kapwa tagapagmana, at kabilang sa iisang katawan, at kabahagi ng Kanyang pangako kay Cristo sa pamamagitan ng Ebanghelyo; na doon ako ginawang ministro, ayon sa kaloob ng biyaya ng Diyos na ibinigay sa akin sa pamamagitan ng mabisang paggawa ng Kanyang kapangyarihan. Sa akin, na pinakamaliit sa lahat ng banal, ibinigay ang biyayang ito, na ipangaral ko sa mga Gentil ang di-malirip na kayamanan ni Cristo; at ipakita sa lahat kung ano ang pakikipag-isa sa hiwaga, na mula pa sa pasimula ng sanlibutan ay inilihim sa Diyos, na lumikha ng lahat ng bagay sa pamamagitan ni Jesu-Cristo: upang ngayon, sa mga pamunuan at kapangyarihan sa mga dakong makalangit, ay maipakilala sa pamamagitan ng iglesya ang sari-saring karunungan ng Diyos, ayon sa walang hanggang layunin”—sa literal, “ayon sa layunin ng mga kapanahunan.” Gusto kong pansinin ninyo ang pananalitang iyan. May aral sa Kasulatan tungkol sa mga kapanahunan—ang Diyos ay may tiyak na layunin na isinasakatuparan Niya sa mga

kanapanahunan—at tayo ngayon ay nabubuhay sa isang partikular na kapanahunan, ang kapanahunan ng biyaya. “Ayon sa walang hanggang layunin na Kanyang itinakda kay Cristo Jesus na ating Panginoon.”

Efeso 1:8-10: “Na sagana Niyang ibinuhos sa atin sa buong karunungan at kabatiran; na ipinakilala sa atin ang hiwaga ng Kanyang kalooban, ayon sa Kanyang mabuting kaluguran, na itinakda Niya sa Kanyang sarili: upang sa dispensasyon ng kaganapan ng mga panahon ay tipunin Niya sa iisa ang lahat ng bagay kay Cristo, ang mga nasa langit at ang mga nasa lupa, sa Kanya nga.”

Binanggit ko ang mga talatang ito, na marami pang maidaragdag, upang ipakita una sa lahat na ang salitang “dispensasyon” ay talagang salitang mula sa Kasulatan. Galing ito sa isang salitang Griyego na isinalin sa apat na magkakaibang paraan sa Bagong Tipan. Sa mga talatang ito at sa ilan pa, isinalin itong “dispensasyon.” Sa Sulat sa mga taga-Corinto, kapitulo 12, isinalin itong “pangangasiwa.” Sa ibang lugar, isinalin itong “kaayusan,” at sa Ebanghelyo ni Lucas, isinalin itong “pagiging katiwala.” “Magbigay-sulit ka sa iyong pagiging katiwala . . .”

Ang tanging paraan para talagang maunawaan ang ating Biblia at mailagay ang mga bagay sa kani-kanilang lugar, para hindi tayo malito habang nagbabasa at nag-aaral, ay ang pansinin ang iba’t ibang dispensasyon o pangangasiwa o pagiging katiwala o iba pang kapanahunan na dumadaloy sa buong Kasulatan. **Pero** kamakailan ay sinabi sa atin ng ilang kilalang manunulat na pagkakamali raw ang lahat ng ito. Wala raw, sabi nila, na planong dispensasyonal na dumadaloy sa Kasulatan; o kung may mga dispensasyon man, dalawa lang—ang

dispensasyon ng Lumang Tipan at ang dispensasyon ng Bago; at si Dr. Scofield at ang iba pang natuwang matuto sa kanya, pati ang maraming dakilang lalaki na natuto nang hiwalay sa kanya, ay mali raw lahat sa pag-iisip na ang Lumang Tipan ay naglalahad ng sunud-sunod na mga dispensasyon, at na sa Bagong Tipan ay makikita natin ang mga taong lumilipat mula sa isang dispensasyon tungo sa iba, at na may darating pang maluwalhating dispensasyon ng “kaganapan ng mga panahon.” Kaya kapag ang ganitong paninindigan ay hinahamon, susuriin nating muli ang mga pundasyon at titingnan kung ang aral tungkol sa mga dispensasyon ay nakasandig sa matibay na saligan.

Una, linawin natin kung ano ang ibig nating sabihin sa dispensasyon. Ang orihinal na salita ay nangangahulugan lamang na “pag-aayos ng isang sambahayan.” Ito ay salitang buong-buo nating hiniram sa Ingles. Ang salitang Ingles na “economy” ay walang iba kundi ang salitang Griyego na *oikonomia*, na ginawang Ingles, na isinasalin bilang “dispensasyon,” “pangangasiwa,” “pagiging katiwala,” o “kaayusan.”

Alam natin ang ibig sabihin ng salitang “ekonomiya.” Pinag-aaralan ng ating mga estadista ang political economy. Ano iyon? Iyon ang pag-aayos ng mga gawain ng bansa. Kung ang mga gawain ng lahat ng bansa ay inaayos sa eksaktong iisang paraan, napakadali sanang pag-aralan ang pandaigdigang pulitika, pero magkakaiba ang mga gawain ng mga bansa. Ihambing natin ang dakila nating bansang ito sa Great Britain. Halos iisa ang ating sibilisasyon. Hindi madaling makilala ang isang Briton mula sa isang Amerikano, pero lubos na magkaiba ang kanilang pangunahing sistema ng pamahalaan. Dito,

ibinabatay natin ang lahat sa isang konstitusyon. Ang Great Britain ay walang konstitusyon. Narito ang dakilang pamahalaang ito na nakasandig sa konstitusyon nito, samantalang sa Great Britain ang pamahalaan ay nakasandig sa tradisyon. Ang kanilang kalipunan ng batas ay binuo siglo pagkatapos ng siglo, at napakabagal dumating ng mga pagbabago, sapagkat ang mga Ingles ay mahigpit sa kaugalian at napakahirap magpabago ng anuman. Sa amin dito sa Amerika, maglalagay lang kami ng susog sa konstitusyon at pagbobotohan ito ng mga tao, at kapag sinang-ayunan, idinaragdag ito sa konstitusyon. Kung sinusunod ba namin ang mga susog o hindi ay ibang usapan na! Magkakaiba ang mga batas ng mga bansa. Bawat bansa ay may sariling natatanging ekonomiya. Ngayon, maaaring bihasa ako sa ekonomiyang Amerikano, at pagpunta ko sa Great Britain ay lagi akong magkakaproblema sa mga tao roon, kahit wala naman akong kamalay-malay. Iba kasi ang pagpapalaki sa akin, at hindi ko naiintindihan. Mula pagkabata ay tinuruan ako sa Estados Unidos kung ano ang gagawin sa ganito at ganoong kalagayan, pero doon ay kailangan kong matuto ng bagong dispensasyon.

Pumapasok sa paaralan ang ating mga anak, lalo na ang ating mga anak na babae, at pinag-aaralan nila ang domestic economy, ang pag-aayos ng isang bahay o tahanan. Minsan, ganito ko inilalarawan ang domestic economy: Halimbawa, may isang dalagang gustong matutong maging kasambahay. Namasukan siya sa isang tahanan. Di nagtagal, naging lubos siyang bihasa at mapagkakatiwalaan. Maaasahan siya ng amo niyang babae sa lahat ng pagkakataon, at pakiramdam nito ay alam na alam ni Mary kung paano niya gustong patakbuhan ang bahay; isang salita lang, nauunawaan na ang lahat. Pagkalipas ng ilang taon, naramdaman ni Mary na sapat na ang kanyang

galing para makakuha ng mas magandang trabaho.

Nagtatrabaho siya sa isang maliit na bahay ng mga taong manggagawa na maagang gumigising, kaya kailangan siyang bumangon nang alas-singko, handa ang almusal nang 5:30, nasa mesa nang 6:00, nakahanda ang baon ng mga lalaki nang 6:30, at iba pa; alam na alam niya kung paano patakbuin ang bahay na ito. Pero ngayon, nabalitaan niya na ang malaking bahay doon sa itaas ng burol ay nangangailangan ng kasambahay. Mas malaki ang sweldo roon, at gusto ni Mary na kumita hangga't kaya niya, kaya kinausap niya ang amo roon, at nang maayos na ang lahat, iniwan niya ang dati niyang pinapasukan at nagtrabaho sa malaking mansyon.

Dumating siya sa bagong tahanan, at dinala siya ng amo sa kusina at sinabi, “Mary, sasabihin ko sa iyo ngayon kung ano ang gagawin mo.”

“Naku, huwag na po kayong mag-abala. Alam na alam ko po kung paano patakbuin ang isang bahay. Hindi ko po tatanggapin ang trabahong ito kung hindi ko alam kung paano magpatakbo ng bahay.”

“Pero, Mary, hindi lahat ng bahay ay pinatatakbo sa iisang paraan.”

“Naku, ayos lang po; hindi na ninyo kailangang sabihin sa akin ang kahit ano. Hindi na po kailangan. Ipagkatiwala na lang po ninyo sa akin ang lahat.”

Kaya sa unang umaga, gising na si Mary nang alas-singko, at pinatunog niya ang gong nang 5:30. Napabalikwas ang lalaki ng bahay at tinawag ang kanyang asawa, “Mahal, ano ba ang nangyayari? Nasusunog ba ang bahay?”

“Aba, hindi ko alam,” sagot nito, at nagmamadaling pumunta sa itaas ng hagdan at tumawag pababa, “Mary, ano iyon?”

“Ay, Ma'am, ibig lang pong sabihin ay nasa mesa na ang almusal sa loob ng kalahating oras.”

“Almusal sa loob ng kalahating oras! Aba, dito ay hindi kami umuupo para mag-almusal hangga't hindi alas-nuwebe. Ano ba ang ibig mong sabihin?”

“Ang ibig ko pong sabihin, laging alas-sais ang almusal sa dati kong pinapasukan.”

“Ayos lang iyan, Mary, pero sinubukan kong ipaliwanag sa iyo kahapon na kailangan mong matutunan kung paano pinataakbo ang mga bagay sa bahay na ito. Hindi puwede ang ganito! Ngayon, gawin mo ang makakaya mo hanggang alas-nuwebe. Magpatunog ka ng kampanilya para gumising nang alas-otso y medya kung gusto mo.”

Kawawang Mary, napaiyak siya dahil hindi napahalagahan ang kanyang kasipagan. Natutunan niya ang kahalagahan ng katotohanan ng mga dispensasyon.

Paano natin ito iaangkop? Naaalala pa ng ilan sa atin ang panahong masigasig nating binabasa ang Biblia at taimtim na nananalanging maunawaan ito; pero lagi tayong nalilito. Bakit? Dahil sinusubukan nating ilapat sa iglesya, ang sambahayan ng Diyos sa dispensasyong ito, ang kaayusang umiiral sa sambahayan ng Israel. Pagkatapos, kinuha natin ang mga talatang tumutukoy sa dispensasyon ng “kaganapan ng mga panahon,” kapag darating si Cristo at “sa Kanyang sariling panahon ay ipakikita kung sino ang mapalad at tanging Makapangyarihan, ang Hari ng mga hari at Panginoon ng mga

panginoon,” at inilapat natin ang lahat ng talatang iyon sa kasalukuyang dispensasyon, at hindi natin sila mapagtugma.

Naaalala ko ang mga Scotch Covenanter, ang mabubuting tao noong unang panahon na kabilang ang ilan sa aking mga ninuno. Hinawakan ng mga Scotch Covenanter ang kanilang mga espada at handang lumaban para sa kanilang relihiyon. Pumasok sila sa isang taimtim na tipan upang labanan ang Episcopacy at itatag ang Presbyterianism, na sa palagay nila ay ang tanging banal na relihiyon sa lupa. Ginawa nila ito nang may malinis na budhi dahil naniniwala silang itinatag na ng Diyos ang Kanyang kaharian ngayon, na si Jesu-Cristo ay Hari, at na ang mga tumatanggi sa Presbyterianism ay mga kaaway ng kaharian ng Diyos sa lupa. Hindi nila naunawaan ang katotohanan ng mga dispensasyon. Tingnan din natin ang Romano Katolisismo noong Middle Ages. Nakipaglaban ang iglesya sa pamamagitan ng espada at apoy para puksain ang erehiya dahil hindi nila naunawaan ang kasalukuyang kapanahunan ng biyaya.

Kapag lumapit ka sa Salita ng Diyos at nakilala mo ang prinsipyong ito ng mga dispensasyon na dumadaloy sa buong Kasulatan, kahanga-hanga ang paraan ng pagbubukas ng lahat.

Sa Efeso, nabasa natin ang tungkol sa “layunin ng mga kapanahunan.” Sinabi ni Augustine, “Pag-ibahin mo ang mga kapanahunan at magiging malinaw ang Kasulatan.” Noong isang araw, may nabasa akong pangungusap sa isang aklat na nagsasabing ang lahat ng aral na ito tungkol sa mga dispensasyon ay lumitaw lamang sa nakaraang limampung taon. Wala nang mas malaking pagkakamali at kamalian kaysa rian. Itinuro ito ng mga banal na lalaki sa lahat ng siglo ng

Cristianismo, pero sa ating panahon, ang liwanag na ito ay lalong nagniningning.

Dispensasyon ng Kawalang-malay

Kung babalikan natin ang paglikha sa tao, makikita natin na inilagay ng Diyos sina Adan at Eva sa halamanan ng kaluguran. Makikita ninyo na ang ekonomiya o kaayusang pinaglagyan sa ating mga unang magulang sa Halamanan ng Eden ay lubos na iba sa kaayusang pinaglalagyan sa atin sa kasalukuyang panahon. Ano ang pagiging katiwalang ipinagkatiwala kina Adan at Eva? Sila ay mag-aalaga at mag-iingat ng halamanan at magkakaroon ng kapamahalaan sa buong sangnilikha. Dinala ang mga hayop kay Adan, at anumang itawag niya sa kanila, iyon ang naging pangalan nila. Ang lahat ay nasa ilalim nila, pero may isang kondisyon—huwag silang kakain ng bunga ng punongkahoy ng pagkakilala ng mabuti at masama.

Iyon ang kanilang pagiging katiwala. Iyon ang *dispensasyon ng kawalang-malay*. Sino ang magsasabi kahit sandali na ang dispensasyong iyon, ang pagiging katiwalang iyon, ang pangangasiwang iyon ay katulad ng sa atin? Nabigo sila sa kanilang pagiging katiwala at pinalayas. “Magbigay-sulit ka sa iyong pagiging katiwala,” sabi ng panginoon sa alipin. “Magbigay-sulit ka sa iyong pananagutan sa dispensasyon.” Kaya pinalayas sila at natapos ang dispensasyong iyon.

Dispensasyon ng Budhi

Tingnan natin sila sa labas ng halamanan—mula sa halamanan hanggang sa baha. Sino ang mangangahas magsabi na ang parehong dispensasyon, ang parehong pagiging katiwala, ang parehong pangangasiwa ay ipinagkatiwala sa mga patriyarka sa malalayong mileniyong iyon gaya ng sa atin? Halimbawa, wala

tayong tala na may Biblia, isang nakasulat na pahayag, bagaman maaaring mayroon. Sinasabi sa atin ni Judas na si Enoc ay nagpropesiya tungkol sa ikalawang pagdating, kaya maaaring may nakasulat na tala, pero sa abot ng ating nalalaman, hindi pa naiimbento ang pagsulat bago ang baha. Wala tayong tala ng anumang kinasihang Biblia bago ang mga isinulat ni Moises. Maaaring naisulat o hindi naisulat ang Aklat ni Job bago si Moises. Maaaring sinalita lamang ang propesiya ni Enoc. Tiyak na wala silang kalipunan ng mga tuntunin at alituntunin tungkol sa pag-uugali gaya ng mayroon tayo sa kautusan. Ang dakilang bagay na tila namumukod sa dispensasyong iyon ay ang mga tao ngayon ay may *budhi*. Kaya na nilang kilalanin ang mabuti at ang masama, at pinananagot sila ng Diyos na piliin ang mabuti at tanggiin ang masama. Kung ang mga tao ay patuloy na naghahanap ng mabuti, ipinakikilala ng Diyos ang Kanyang sarili sa kanila. Si Abel, nang dalhin ang kanyang korderong handog, ay naghandog nito sa pananampalataya, sabi sa atin sa Hebreo. Paminsan-minsan ay ipinakilala ng Diyos ang Kanyang sarili sa kanila, pero wala silang nakasulat na kautusan, walang kalipunan ng doktrina, walang organisadong iglesya. Ang lahi ni Set ay pumili ng mga daan ng Diyos at ang lahi ni Cain ay pumili ng landas ng kasamaan, at nagkahiwalay ang dalawa. Ang isa ay tumawag sa pangalan ng Panginoon; ang isa ay tumangging sumunod sa ipinahayag na kalooban ng Diyos.

Madalas nating marinig sa mga taong hindi nag-iisip nang malalim na hindi raw natin kailangan ang Biblia; sundin lang daw ng tao ang idinidikta ng kanilang budhi. Sa loob ng isang libo't anim na raang taon ayon sa Bersiyong Hebreo, pero halos dalawang libong taon ayon sa Septuagint, ang mga tao ay halos iniwan sa idinidikta ng budhi. Ano ang kinalabasan? Napuno ng

kabulukan at karahasan ang lupa. Sinabi ng Diyos, “Ang tanging magagawa ay pawiin ito sa pamamagitan ng baha.” Ganyan natapos ang dispensasyong iyon.

Dispensasyon ng Pamahalaan ng Tao

Ang dispensasyon ay isang yugto ng panahon, mahaba man o maikli, kung saan ang Diyos ay nakikitungo sa mga tao sa paraang iba sa paraan ng pakikitungo Niya sa kanila noon. Nakitungo Siya sa kanila sa isang paraan sa halamanan. Iba ang pakikitungo Niya sa kanila mula nang sila'y palayasin hanggang sa baha. Ngayon, isipin natin ang yugto mula sa baha hanggang sa pagtawag kay Abraham. Ano ang ipinagkaiba ng paraan ng pakikitungo ng Diyos sa mga tao sa yugtong ito? Wala pa tayong nakasulat na Biblia. Wala pa tayong bansang tinawag na hiwalay o iglesyang tinawag na hiwalay, pero may idinagdag na pumipigil sa likas na hilig ng tao at nagpapanatili sa kanya sa pagpapasakop. Ngayon ay mayroon na tayong prinsipyo ng *pamahalaan ng tao*. Ginawa ng Diyos si Noe na unang mahistrado na nakilala ng sanlibutan, ayon sa mga tala. Wala tayong anumang salita tungkol sa mahistrado bago ang baha—walang anyo ng pamahalaan na ibinigay ng Diyos. Ang Diyos mismo, dahil sa pag-ibig sa Kanyang mga nilalang at nakikita ang pangangailangan nila sa Kanya, ang nagtatag ng pamahalaan ng tao. Malulupit at masasamang tao ang umupo sa kapangyarihan, pero sinasabi sa atin ng Apostol na ang institusyong ito ay mula sa Diyos. Nagtalaga ang Diyos ng mahistrado, at umiral ang isang bagong prinsipyo. Sa lahat ng karanasan ng nakaraan at sa nakatatatag na babala ng baha, tiyak na ang maliit na pangkat na ito na lumabas mula sa daong ay aalalahanin ang nakaraan, magpapasalamat sa Diyos sa bagong kaloob na inilaan Niya, at magpapasakop sa Kanya at sa

awtoridad na itinatag Niya. Ano ang kinalabasan? Sundan ninyo, at kung susundin muli ang Septuagint, mga isang libong taon ang lumipas, at sa katapusan ng unang milenyo pagkatapos ng baha, ang buong sangkatauhan ay napunta na sa idolatriya. Sa halip na sundin ng mga tao ang budhi at magpasakop sa pamahalaan at awtoridad, ang mga namamahala mismo ang tumalikod sa pananampalataya. Si Nimrod, ang makapangyarihang mangangaso sa harap ng Panginoon, ang mangangaso ng mga kaluluwa ng tao, ang unang diktador at unang tumalikod. Nakikita natin na ang tao ay nangangailangan ng higit pa sa budhi, higit pa sa nagtutuwid na kapangyarihan ng kapaligiran at pamahalaan, upang manumbalik sa Diyos. Siyempre, sa lahat ng dispensasyon, walang alinlangang nagligtas ang Diyos ng libu-libong tao para sa Langit na wala tayong tala sa Kasulatan. Hindi ko inaakala na ang lahat ng taong nabuhay bago ang baha ay napahamak magpakailanman. Saanman at kailanman sinunod ng tao, sa alinmang dispensasyon, ang liwanag na ibinigay sa kanila ng Diyos, ipinakilala Niya ang Kanyang sarili sa kanila upang sila'y makapanampalataya at maligtas. Pero ang dispensasyon ng pamahalaan ay nagsara sa kadiliman ng idolatriya.

Dispensasyon ng Pangako

Sa pagtawag kay Abraham, nagsimula ang isa pang dispensasyon: tinawag ng Diyos si Abraham mula sa isang bayang sumasamba sa diyos-diyosan, ipinakilala ang Kanyang sarili, at ibinigay ang pangako ng darating na Tagapagligtas. Hanggang noon, iisang pangako lamang ang naibigay — ang sinaunang pangako na ginawa sa halamanan na susugatan ng ahas ang binhi ng babae at dudurugin Niya ang ulo nito. Ang

mga tao ay maaaring umasa, gaya ng walang alinlangang ginawa nila, sa darating na Binhi ng babae, na sa bandang huli ay magiging pantubos sa kasalanan. Nang tawagin ng Diyos si Abraham at sabihin sa kanya, “Sa iyo at sa iyong binhi ay pagpapalain ang lahat ng bansa sa lupa,” ibinigay Niya kay Abraham ang pangako ng darating na Tagapagligtas. Ang maaari nating tawaging dispensasyon ng *pangako* ay nagsimula kay Abraham. May bagay tayong wala noon. Nagbabago ang lumang dispensasyon at pumapasok ang bagong dispensasyon. Iba na ang paraan ng pakikitungo ng Diyos sa mga tao.

Paano maliligtas ngayon ang mga tao? Sumampalataya si Abraham sa Diyos, at ibinilang ito sa kanya na katuwiran. “Nagalak si Abraham na makita ang Aking araw. Nakita niya ito at natuwa,” sabi ng ating mapalad na Panginoon. Umasa siya nang may pananampalataya sa darating na Tagapagligtas. Maikli ang dispensasyong iyon. Sinasabi ng ating kahulugan, “isang yugto ng panahon, mahaba man o maikli.”

Ngayon, bumaba ang bayang Israel sa Egipto. Nasa kanila ang pangako at tiyak sila rito, at ang pangakong iyon ay kilalang-kilala kahit sa Egipto, kaya dumating ang panahon na ang lalaking itinuturing na tagapagmana ng trono ng Egipto, ang ampong anak ng anak na babae ni Faraon, ay nagbigay-pansin sa pangakong iyon. Sa palagay ko'y ikinuwento ito sa kanya ng kanyang sariling ina; mababasa natin, “Pinili pa niyang magtiis ng kapighatian kasama ng bayan ng Diyos kaysa magtamasa ng panandaliang kaligayahan ng kasalanan.” Bakit? Dahil handa siyang pasanin ang kadustaan ni Cristo. Ano ang alam ni Moises tungkol sa kadustaan ni Cristo? Alam niya na si Cristo ay darating sa pamamagitan ng hinahamak na bayan, ang binhi ni Abraham, at sinabi niya, “Makikiisa ako sa kanila.”

Dispensasyon ng Kautusan

Pagkatapos ay dumating tayo sa tagpo sa Bundok Sinai. Ano ngayon? Isang lubos na bagong dispensasyon, ang dispensasyon ng *kautusan*. Sa sandaling ibinigay ang Kautusan, ipinagkatiwala ng Diyos sa kanila ang isang lubos na ibang pangangasiwa. Pero sinasabi raw sa atin na iisa lamang ang dispensasyon sa Lumang Tipan. Ano ang alam ni Abraham tungkol sa probisyon ng Kautusan? Ano ang alam ni Noe tungkol sa Kautusan bago ang baha? Wala kahit ano. Binigyan sila ng isang bagay na hindi pa nila nagkaroon kailanman. Ibinigay ba ang Kautusan upang maligtas ang tao? Ang Kautusan ay ibinigay sa simula pa lamang upang patunayan sa tao ang kanyang kawalang-kakayahan. Lagi ng Diyos ipinapaubaya ang tao sa Kanyang walang hanggang awa at biyaya para sa kaligtasan.

Isang Linggo, dumalo ako sa isang maliit na iglesya sa isang baryo sa probinsya at dumating ako mismong nagsisimula ang Sunday school. Inanyayahan akong pumasok sa klase sa Biblia. Hindi ko na matandaan ang kapitulong pinag-aaralan nila, pero itinanong ng lider: “Klase, paano naligtas ang mga tao bago dumating si Cristo sa sanlibutan?”

Sumagot ang isa, “Sa pagsunod sa Kautusan.”

“Tama,” sabi ng lider. Magpapatuloy na sana siya, at bilang bisita ay ayaw kong sumabat, pero sinabi ko, “Paumanhin po, pero tama po ba ang narinig ko? Sinabi po ba ninyo na ang mga tao ay naligtas sa pagsunod sa Kautusan bago dumating si Cristo sa sanlibutan?”

“Siyempre, hanggang sa dumating si Cristo, iyon lang ang paraan.”

“Kung gayon, ano po ang gagawin ninyo sa talatang ito sa Galacia, ‘Kung may kautusang ibinigay na makapagbibigay ng buhay, tunay na ang katuwiran ay magmumula sa kautusan?’”

“Ay, oo nga, hindi ko naisip iyon. Sige, klase, mali tayo. Ano pa ang ibang mungkahi ninyo?”

Sa wakas ay nagsalita ang isang babae, “Aba, sa paghahandog ng mga hayop.”

“Tama; sa palagay ko'y tama ang babae. Ngayon, kasiya-siya na ba **inyan**?”

“Kasiya-siya na sana, kung hindi dahil sa isang talata rito, ‘Hindi maaaring alisin ng dugo ng mga toro at ng mga kambing ang kasalanan.’”

“Ay, oo, totoo nga iyon, ano? Kung gayon, paano sa palagay ninyo naligtas ang mga tao bago dumating si Cristo sa sanlibutan?”

“Aba, gaya mismo ni Abraham. Nagalak siyang makita ang pagliligtas ng Panginoon. Nakita niya ito at natuwa. Umasa sila nang may pananampalataya sa Binhi ni Abraham.”

Saanman tapat na hatulan ng tao ang kanilang sarili at magsisi, bibigyan sila ng Diyos ng sapat na liwanag upang maligtas. Naligtas sila sa pamamagitan ng iisang handog na nagligtas din sa atin; naligtas sila sa pamamagitan ng darating na Tagapagligtas, gaya natin na naligtas sa pamamagitan ng muling nabuhay na Tagapagligtas.

Nabuhay si David sa dispensasyon ng kautusan. Nakagawa si David ng nakatatokot na kasalanan, at sumigaw siya, “Laban sa Iyo, sa Iyo lamang ako nagkasala, at ginawa ko ang masamang ito sa Iyong paningin.” Bakit hindi siya nagmadaling pumunta

sa templo para maghandog? “Sa mga handog na susunugin at hain [para sa kasalanan] ay hindi Ka nalulugod. Linisin Mo ako ng hisopo, at ako'y magiging malinis: hugasan Mo ako, at ako'y magiging lalong maputi kaysa niyebe.” Umasa siya sa walang hanggang handog ng Panginoong Jesu-Cristo na ihahandog pa lamang. Ang dispensasyon ng kautusan ay hindi nag-alok ng Kautusan bilang paraan ng kaligtasan, kundi bilang pagpapahayag ng katapatan ng puso sa Diyos. Ang mga taong tapat sa Diyos ay sisikapang sundin ang Kautusang iyon, at kapag nabigo silang sundin ito, ipadarama nito sa kanila ang sarili nilang pagiging makasalanan at ang pangangailangan nila ng Tagapagligtas. Sinabi ni Pablo, “Ang kautusan ay tagapagturo upang dalhin tayo kay Cristo.”

Ang ating mapalad na Panginoon, nang mamatay Siya sa Kalbaryo, ay sumigaw, “Naganap na.” Ano ang naganap? Naganap ang gawain ng pagliligtas sa mga kawawang makasalanan. Natapos ang dispensasyon ng kautusan. Sa krus, pinasan Niya sa Kanyang sariling katawan ang buong parusa ng nilabag na Kautusang iyon.

Dispensasyon ng Biyaya

May isang talata sa Colosas na bihirang maipaliwanag nang malinaw, pero naniniwala ako na ito ay isang napakatingkad na larawan. Colosas 2:14: “Na pinawi ang sulat-kamay ng mga ordenansa na laban sa atin, na salungat sa atin, at inalis ito, at ipinako sa Kanyang krus.” Kaugnay nito, madalas nating marinig ang halimbawang ginagamit tungkol sa makalumang paraan ng pagtatala ng utang. May mga pako sa dingding, at kapag may binili ka, gumagawa ang tindero ng maliit na papel at isinasabit ito sa pako. Pagkatapos, kapag binayaran mo ang utang mo, ipinapakita mo ang mga papel mo at isinasabit niya

ang mga iyon sa ibang pako. Ipinapako ang mga iyon sa dingding. Pero natutunan natin sa kasaysayan na kaugalian sa ilalim ng batas ng Roma, kapag ang isang lalaki ay ibibitin sa punongkahoy dahil sa isang krimen, na isulat ang sakdal, ang batas, ang partikular na krimeng kanyang ginawa, at ipako ito sa krus sa itaas ng kanyang ulo. Ginawa iyon ni Pilato. Naglagay siya ng karatula sa itaas ng ulo ni Jesu-Cristo, na nakasulat, “Si Jesus na taga-Nazaret, ang Hari ng mga Judio,” na ang ibig sabihin ay taksil Siya kay Cesar. Nangahas daw Siyang itanghal ang sarili bilang Hari ng mga Judio. Iyon ang krimen kung bakit Siya nakabitin sa punongkahoy. Sa itaas ng ulo ng bawat isa sa mga tulisan ay may ipinakong karatula na nakasulat ang krimeng ginawa nila, ang mga batas na nilabag nila. Nagdurusa sila dahil nilabag nila ang mga batas na iyon. Kaya ang ating mapalad na Cristo, nakabitin sa punongkahoy, na may pahayag ni Pilato sa itaas ng Kanyang ulo, ay inaakalang mamamatay dahil ipinahayag Niya ang sarili na Hari ng mga Judio! Pero bagaman ang Kanyang mga kamay ay nakapako sa krus na iyon, sa espirituwal na diwa ay malaya ang mga iyon na ipako ang sarili Niyang sakdal sa krus na iyon. Para bang ipinako Niya sa itaas ng sarili Niyang ulo ang Kautusan, ang sampung salitang ibinigay sa Bundok Sinai. Namatay Siya dahil sa paglabag sa banal na Kautusang iyon. Sino ang lumabag dito? Siya ba? Hindi. Inalis Niya ito para sa atin, at ipinako sa Kanyang krus. Ngayon ay bayad na ang parusa. Ayos na ang lahat. Para sa atin, tayo ay nasa ilalim ng biyaya, at iyan ang nagdadala sa atin sa kasalukuyang maluwalhating dispensasyon na tinatawag ni Apostol Pablo na dispensasyon ng *biyaya* ng Diyos, at dispensasyon ng hiwaga; dispensasyon ng biyaya ng Diyos dahil ipinakikilala Niya ang Kanyang libreng biyaya kay Cristo Jesus sa lahat ng sumasampalataya.

“Sapagkat sa biyaya kayo naligtas sa pamamagitan ng pananampalataya, at ito'y hindi mula sa inyong sarili; ito'y kaloob ng Diyos. Hindi sa pamamagitan ng mga gawa, upang walang sinumang magmapuri.” > Naaalala ko, ilang taon na ang nakararaan, nangaral ako sa Salt Lake City. Mas bata pa ako noon at may kaunti pang alab at sigla. Gabi-gabi ay tumatayo ako sa labas sa niyebe at nangangaral—taglamig noon—at bagaman may lugar kaming may bubong na lona kung saan protektado ang mga tao, ako ay nakatayo sa niyebe habang nangangaral sa kanila. Isang gabi, ipinangangaral ko ang Ebanghelyo sa mga tatlong daang Mormon, nang may dumating na isang masungit na lalaki at nagsabi, “Hoy, puwede ba kitang tanungin?” > > “Oo, kung bibilisan mo lang, pakiusap.” > > “Isa akong elder sa Church of Jesus Christ of the Latter Day Saints. Ang pagkaintindi ko sa sinabi mo ay maaari tayong maligtas sa biyaya nang hiwalay sa kabutihan ng tao. Itinatanggi ko iyan, at hinahamon kita na ipakita sa akin ang isang lugar sa Biblia na nagsasabing ang sinuman ay maaaring maligtas sa biyaya nang walang mga gawa.” > > Binuksan ko ang aking Biblia at binasa ang Roma 4:4-5: “Ngunit sa hindi gumagawa, kundi sumasampalataya sa Kanya na umaaring-ganap sa masama, ang kanyang pananampalataya ay ibinibilang na katuwiran. Ngayon, sa gumagawa, ang gantimpala ay hindi ibinibilang na biyaya, kundi utang.” Binasa ko rin sa Efeso (kapitulo 2), “Sapagkat sa biyaya kayo naligtas sa pamamagitan ng pananampalataya, at ito'y hindi mula sa inyong sarili: ito'y kaloob ng Diyos. Hindi sa pamamagitan ng mga gawa, upang walang sinumang magmapuri.”

“Patingin nga ako niyan,” sabi niya, at iniabot ko sa kanya ang aking Biblia. “Wala ito sa Biblia ko.”

“Anong klaseng Biblia ba ang sa iyo? Sa palagay ko’y nandoon iyan.”

“Ilang ulit ko nang nabasa ang Biblia ko, pero hindi ko pa nakita iyan kailanman.”

“Sige, pag-uwi mo mamayang gabi, hanapin mo lang.”

“Anong klaseng Biblia ba ang sa iyo?”

“Ito ang Authorized Version.”

“A, kaya pala. Ang gamit ko ay ang King James Version.”

“Aba,” sabi ko, “baka alam mo na ang Authorized Version at ang King James ay iisa.”

“Talaga? Hindi ko alam iyon. Mayroon bang sulat kay King James sa unahan ng sa iyo?”

“Oo.”

“Ang masasabi ko lang, hindi ko pa nakita iyan sa Biblia ko, at kung nasa Biblia iyan, mas gugustuhin ko pa ang Book of Mormon kahit kailan,” at bumitaw siya ng isang nakatatakot na sumpa, at minura at isinumpa ang Biblia.

Nakita ko ang pagkakataon, at sinabi ko, “Tingnan ninyo, ito ay isang buhay na patunay ng mismong bagay na ipinangangaral ko. Narito ang isang elder ng Church of Jesus Christ of the Latter Day Saints, at sinasabi niya sa atin na siya ay naligtas sa pamamagitan ng sarili niyang mga gawa. Kanina lang ay nakakita tayo ng halimbawa ng kanyang mga gawa— pagmumura at panunumpa. Ngayon, lumalapit ako sa inyo bilang isang nakababata sa iglesya ni Jesu-Cristo ng mga banal noong unang panahon, at sinasabi ko sa inyo na ako ay naligtas sa biyaya lamang, nang walang mga gawa, at hinahamon ko

kayong magpasubaybay sa akin ng isang detektib, at kung may makita kayong isang di-banal na bagay na sinasabi ko o isang masamang bagay na ginagawa ko, ipagsigawan ninyo ito mula sa mga bubungan.” Ang biyaya ang gumagawa sa ating matuwid.

Tinatawag din itong dispensasyon ng hiwaga. Ito ang kapanahunan kung kailan ipinakilala ng Diyos ang Kanyang walang hanggang layunin na kumuha mula sa mga Judio at mga Gentil ng isang bayan at pag-isahin sila sa iisang katawan; ang Kanyang katawan at ang Kanyang kasintahang babae. Kapag Siya ay naghari, hindi Siya maghahari nang mag-isa. Ang lihim na ito ay hindi kailanman ipinahayag noong panahon ng Lumang Tipan—na ang iglesia, na hinango mula sa mga Judio at mga Gentil at pinag-isa ng Espiritu Santo sa kasalukuyang dispensasyong ito, ay maghahari balang araw kasama Niya.

Kapag natapos ang dispensasyong ito, may iba pa bang susunod? Ayon sa ilan sa ating mga bagong manunulat, wala na. Ang susunod na dakilang pangyayari raw ay ang pagdating ng Panginoon; na ang pagdagit at ang paglitaw ay sabay-sabay na mangyayari, at na tapos na ang Diyos sa Israel; na ang mga pangako sa Israel ay natutupad na ngayon sa espirituwal na paraan sa iglesia; na tayo ay dadalhin sa Langit at ang lupa ay wawasakin sa apoy; na walang dispensasyong susunod dito. Sinasabi nila sa atin na naligaw raw tayo sa lahat ng taong ito ng pagtuturo tungkol sa mga dispensasyon; na hindi nila alam kung kailan maaaring dumating ang Panginoon; na ang lahat ng bagay at tanda ng panahon na humahantong sa wakas ay walang kabuluhan; na hindi magkakaroon ng milenyo; na maaaring narito pa tayo nang ilang libong taon o mas maikli,

na hindi nila alam, pero kapag natapos ang dispensasyong ito, papasok na agad tayo sa ating walang hanggang kalagayan.

Ang Milenyo

Ano ang makikita natin kapag lumapit tayo sa lumang Aklat na ito? Itinuturo ni Pablo sa mga taga-Efeso ang isa pang dispensasyon. Hindi ko na tatalakayin ang maikling dispensasyon ng paghuhukom. Iniisip ng ilan na halos hindi ito karapat-dapat tawagin sa marangal na pangalang dispensasyon. Ang iniisip ko ay ang maluwalhating dispensasyong ito ng “kaganapan ng mga panahon,” na karaniwang tinatawag na milenyo (sanlibong taon). Darating ang panahon na ang ating Panginoong Jesus ay magiging Hari sa buong sanlibutan, at ipakikita Niya sa sanlibutan ang isang maligayang Makapangyarihan. Sinabi ni Shakespeare, “Hindi mapalagay ang ulong nagsusuot ng korona,” pero pagdating ni Jesus, Siya ay magiging maligayang Hari. Pagdating Niya, ipakikita Niya sa atin kung sino ang mapalad (o maligaya) at tanging Makapangyarihan; wala nang iba. Si Jesus lamang ang magiging Hari sa araw na iyon. Walang sinumang tututol sa Kanyang paghahari.

Sinasabi sa atin na ang salitang “milenyo” ay hindi kailanman makikita sa Kasulatan. Totoo na ang salitang Latin ay wala roon, pero nasa atin ang katumbas nito sa Ingles, “isang libong taon,” at ito ay makikita nang anim na beses sa ikadalawampung kapitulo ng Apocalipsis. Mababasa natin na ang ahas ay gagapusin nang isang libong taon. Kailan naganap ang paggapos kay Satanas? Kung nangyari na ang lahat ng ito, hindi pa natin naranasan ang panahong talagang nakagapos si

Satanas. Mukhang lagi siyang aktibo, kung ang ating sariling panahon ang pag-uusapan. Gagapusin siya nang isang libong taon at hindi na niya dadayain ang mga bansa hanggang sa matapos ang yugto ng isang libong taon. Apocalipsis 20:4: “At nakita ko ang mga trono, at naupo sila sa mga iyon, at ibinigay sa kanila ang paghatol: at nakita ko ang mga kaluluwa ng mga pinugutan ng ulo dahil sa patotoo kay Jesus, at dahil sa salita ng Diyos, at hindi sumamba sa halimaw, ni sa larawan nito, ni tumanggap ng tanda nito sa kanilang noo, o sa kanilang mga kamay; at sila'y nabuhay at naghari kasama ni Cristo nang isang libong taon.” Tumutukoy ito sa iglesia at sa mga banal na pinatay noong kapighatian. Talatang 5: “Ngunit ang iba sa mga patay ay hindi nabuhay hanggang sa matapos ang isang libong taon.” Ito ang ikaapat na pagkakataong nabanggit ito. “Mapalad at banal ang may bahagi sa unang pagkabuhay na muli: sa kanila ay walang kapangyarihan ang ikalawang kamatayan, kundi sila'y magiging mga saserdote ng Diyos at ni Cristo, at maghahari silang kasama Niya nang isang libong taon.” Talatang 7: “At kapag natapos ang isang libong taon, si Satanas ay pakakawalan mula sa kanyang bilangguan.” At ito ang ibig nating sabihin sa “milenyo.” Ang terminong ito ay ginamit na sa iglesia mula pa sa pinakaunang mga kapanahunan, pero ngayon ay may mga taong lumilitaw na nag-aangking may dagdag na liwanag at bigla nilang natuklasan na hindi raw kailanman magkakaroon ng milenyo. Pero ang Kasulatang ito ay nakatayo bilang matibay na moog sa harap ng lahat ng nagtatangkang itanggi na si Cristo ay maghahari pa nang isang libong maluwalhating taon.

V. Inialok ba ang Kaharian sa Israel at Tinanggihan?

Ayon sa turong kilala na ng marami sa atin, dumating si Juan Bautista na ipinangangaral na malapit na ang kaharian ng langit, ibig sabihin, ipinahahayag niya na sumapit na ang panahon na itatatag ang paghahari ng langit sa sanlibutang ito; na hayagang hahawakan ng langit ang pamamahala sa mga gawain ng tao. Inihula niya ang pagdating ng Hari na magtatatag ng kahariang ito. Nang dumating ang ating Panginoon, Siya mismo ang nagpahayag ng parehong mensahe ni Juan, “Mangagsisi kayo, sapagkat malapit na ang kaharian ng langit.” Itinuro namin na sa panahon ng Kanyang ministeryo dito sa lupa, Siya at ang Kanyang mga alagad ay naglibot sa lahat ng dako na ipinahahayag ang kaharian, at sinasabing bukas na ngayon ang pinto papasok sa kaharian, ngunit kailangang ipanganak na muli ang mga tao upang makapasok dito. Dumating na ang araw na itatatag sa lupa ang kaharian ng langit, kung handa lamang ang mga tao na tanggapin ito. Ito ang mensahe ng Ebanghelyo ni Mateo. Ang alok ng kaharian ay sinalubong ng lalo’t lalong pagtangga hanggang sa wakas ay lubusan itong isinantabi, nang sabihin ng ating Panginoong Jesus, “Ang kaharian ng Diyos ay aalisin sa inyo at ibibigay sa isang bansang magbubunga nito.” Ang bansang iyon ay hindi ang mga Gentil sa ganang kanilang sarili, kundi ang tinutukoy ay ang Israel na ipinanganak na muli sa darating na araw; at samantala, ang kaharian ay parang ipinagpaliban muna, at ang Ebanghelyo ng biyaya ng Diyos ay humahayo sa buong sanlibutan. Hindi binago ng Diyos ang Kanyang layunin, ngunit hindi pa Niya itinatatag ngayon ang Kanyang kaharian sa

sanlibutang ito. Ang kahariang iyon ay naghihintay sa muling pagdating ng ating Panginoong Jesu-Cristo.

Kamakailan, ang mga pananaw na ito ay kinuwestiyon ng ilang lubhang iginagalang na tao, at gusto kong suriin ang ilang talata ng Kasulatan upang makita kung tumatayo ba ang mga ito o hindi.

Buksan natin ang ikalawang Awit. Ito ang dakilang Awit tungkol sa mga dispensasyon. Paulit-ulit itong binabanggit sa Bagong Tipan. Pagkatapos umakyat sa Langit ang ating pinagpalang Panginoon, waring itinuon ng Espiritu ng Diyos sa isang natatanging paraan ang pansin ng mga apostol sa ikalawang Awit na ito. Ipinakita nito sa kanila kung ano ang ginagawa ng Diyos.

Sa ikalawang Awit ay may labindalawang talata na hinati sa apat na bahagi, tig-tatlong talata bawat isa. May apat na magkakaibang nagsasalita. Sa unang bahagi (mga talata 1-3) naririnig natin ang tinig ng sanlibutan. Sa ikalawa (4-6) pinakikinggan natin ang tinig ng Ama. Sa ikatlo (7-9) naririnig natin ang tinig ng Anak, at sa ikaapat (10-12) ay ang tinig ng Espiritu Santo.

Pansinin ang saloobin ng sanlibutan. “Bakit nangagugulo ang mga bansa, at ang mga bayan ay nagaakala ng walang kabuluhang bagay?” Naaalala ninyo na ikinapit ito ni Apostol Pedro sa nangyari nang tanggihan ang ating Panginoong Jesu-Cristo. Ipinakita niya na kapwa ang Judio at ang Gentil ay nagkaisa sa pagtangga na ito.

“Ang mga hari sa lupa [na kinakatawan ni Cesar at ng kanyang mga alipores] ay nagsihanda, at ang mga pinuno [samakatuwid ay ng mga Judio] ay nangagsanggunian, laban sa Panginoon, at

laban sa kanyang pinahiran, na nagsasabi, Lagutin natin ang kanilang tali, at ihagis natin ang kanilang mga panali mula sa atin,” ibig sabihin, sadya nilang tinanggihang kilalanin ang awtoridad ni Jesu-Cristo bilang Hari.

Iniharap Siya sa kanila bilang ang Haring ipinangako sa buong panahon ng Lumang Tipan, at nang Siya’y dumating, inialok Niya ang Kanyang sarili sa bayan sa ganoong katangian. At sa ganoong katangian din Siya tinanggihan. Kaya ang sabihing hindi inialok ang kaharian sa Israel ay walang katuturan.

Matatanggap lamang nila ang kaharian kung tatanggapin nila ang Hari. Iniharap ng Hari ang Kanyang sarili, at sa pagharap Niya ng Kanyang sarili, inialok Niya sa kanila ang kaharian. Sinabi Niya, “Ang kaharian ng Diyos ay nasa gitna ninyo.” Kung minsan ito’y isinasalin na, “Ang kaharian ng Diyos ay nasa loob ninyo.” Sa ganang akin, sa palagay ko ay maling salin ito.

Gustung-gusto ito ng mga Eddyite, ng mga taga-New Thought, at ng lahat ng iba’t ibang lihim na sistema ng paniniwala. Gusto nilang isipin na ang kaharian ng Diyos ay isang bagay na nasa loob ng lahat ng tao; na kinakausap ng Panginoon ang lahat, pati ang mga eskriba at mga Fariseo, “Ang kaharian ng Diyos ay nasa loob ninyo. Makiayon lang kayo roon at magiging maayos ang lahat.” Ngunit maaari ngang isalin itong, “Ang kaharian ng Diyos ay nasa gitna ninyo.”

Sinabi ng Panginoon, “Hindi na ninyo kailangang hanapin ang kaharian ng Diyos. Narito ang kaharian. Habang hinahanap ninyo ito, narito na pala. Ngayon ang tanong ay, Tatanggapin ba ninyo ito o tatanggihan?” Tinanggihan nila ito. Isinantabi ito.

“Lagutin natin ang kanilang tali, at ihagis natin ang kanilang mga panali mula sa atin.”

Paano naman ang kaharian? Binago ba ng Diyos ang Kanyang mga plano, o itinatag ba Niya ang kaharian sa gitna ng mga Gentil? Hindi kailanman. Pakinggan ang tinig ng Ama (mga talata 4-6): “Siyang nauupo sa mga langit ay tatawa: ang Panginoon ay magtatawa sa kanila. Kung magkagayo’y magsasalita siya sa kanila sa kanyang poot, at babagabagin sila sa kanyang malabis na sama ng loob. Gayon ma’y inilagay ko ang aking hari sa aking banal na bundok ng Sion.” Para bang sinasabi Niya, “Hindi ko binago ang aking mga plano. Ang aking kaharian ay itatatag sa Bundok ng Sion.” Ang Bundok ng Sion ay Bundok ng Sion talaga. Ipinahayag ng lahat ng propeta ng Lumang Tipan na doon itatatag ang trono ng Hari. Bagaman tinanggihan Siya ng bayang Israel, hindi nagbago ang Kanyang mga plano, at darating ang araw na totoong itatatag ang kaharian sa Bundok ng Sion, at tatanggapin ng Israel na ipinanganak na muli ang kaharian at luluhod sa Hari.

Ngayon, samantala, pakinggan ang tinig ng Anak: “Aking ipahahayag ang pasiya: sinabi sa akin ng Panginoon, Ikaw ay aking Anak; sa araw na ito ay ipinanganak kita. Humingi ka sa akin, at ibibigay ko sa iyo ang mga bansa na iyong mana, at ang mga wakas ng lupa na iyong pag-aari. Iyong babasagin sila ng isang pamalong bakal; iyong dudurugin sila na parang sisidlan ng magpapalayok.” Ibig sabihin, bagaman tinanggihan Siya ng sarili Niyang bansa, ipinahahayag ngayon ng Anak na hindi binago ng Diyos Ama ang Kanyang mga plano. Kinikilala Siya ng Diyos bilang Kanyang Anak, at bagaman Siya’y itinakuwil ng tao, darating ang araw na hindi lamang ang bayang Israel kundi ang lahat ng Gentil saanman ay ipapasakop sa

Kanyang mabuti ngunit matuwid na paghahari, kapag pinamahalaan na Niya ang mga bansa ng pamalong bakal. Kailan iyon? Napakaraming talata ng Kasulatan ang nagpapakita na mangyayari ito sa Kanyang ikalawang pagdating. Hindi pa Niya pinamamahalaan ngayon ang mga bansa ng pamalong bakal. Kahit sa mga lugar na sinasampalatayanan ang Ebanghelyo, hindi pa Niya pinamamahalaan ang mga bansa. Hinihintay pa iyon ang araw ng pagtatatag ng Kanyang kaharian sa kaluwalhatian ng milenyo (sanlibong taon). Samantala, habang Siya'y nakaupong itinaas sa trono ni Jehova (ika-110 Awit), naririnig ang tinig ng Espiritu Santo, “Kayo nga ay mangagpakapantas, Oh kayong mga hari: kayo'y paturong, kayong mga hukom sa lupa. Kayo'y mangaglingkod sa Panginoon na may takot, at mangagalak na may panganginig. Hagkan ninyo ang Anak, baka siya'y magalit, at kayo'y mangamatay sa daan, sapagkat ang kanyang poot ay madaling mag-alab. Mapapalad ang lahat na nagsisipanganlong sa kanya.”

Pagdating natin sa Bagong Tipan, gaya sa ikalabinsiyam na kabanata ng Lucas, makikita nating ipinahihiwatig ng ating pinagpalang Panginoon ang magiging takbo ng mga bagay tungkol sa kaharian. Talata 11: “At samantalang pinakikingnan nila ang mga bagay na ito, ay nagdagdag siya at nagsalita ng isang talinghaga, sapagkat malapit na siya sa Jerusalem, at sapagkat inaakala nilang ang kaharian ng Diyos ay lilitaw na agad.”

Ngayon, ang sumulat ng aklat na binanggit ko ay hindi lamang sumulat na lilitaw na agad ang kaharian ng Diyos, kundi iniisip pa niya na lilitaw na nga ang kaharian.

“Sapagkat inaakala nilang ang kaharian ng Diyos ay lilitaw na agad,” nagsalaysay si Jesus ng isang talinghaga upang ipakita sa kanila na hindi pa ito lilitaw! “Sinabi nga niya, Isang mahal na tao ay napasa isang malayong lupain, upang tumanggap sa ganang kanya ng isang kaharian, at upang bumalik.” Iyan ang ating pinagpalang Panginoon. Pumunta Siya sa isang malayong lupain. Nakaupo Siya sa trono ng Ama, naghihintay na tanggapin ang kaharian at saka bumalik. Lubos itong tugma sa ika-110 Awit. Sinasabi ng Ama sa Anak, “Maupo ka sa aking kanan, hanggang sa gawin kong tuntungan ng iyong mga paa ang iyong mga kaaway.” Pagkatapos ay ang ikalawang pagdating, kapag itatatag na Niya ang Kanyang kaharian. Habang Siya’y nasa malayong lupain, ang mga lingkod ang kumikilos para sa Kanya habang wala Siya, bilang pagkilala sa Kanyang karapat-dapat na awtoridad.

“At tinawag niya ang sampu niyang alipin, at binigyan sila ng sampung mina, at sinabi sa kanila, Ipangalakal ninyo ito hanggang sa ako’y dumating. Datapuwa’t kinapopootan siya ng kanyang mga kababayan, at nagsugo ng isang pasugo sa hulihan niya, na nagsasabi, Hindi namin ibig na maghari sa amin ang taong ito. At nangyari, nang siya’y makabalik, pagkatanggap niya ng kaharian, ay ipinatawag niya sa kanya ang mga aliping ito, na binigyan niya ng salapi, upang maalaman niya kung magkano ang tinubo ng bawat isa sa pangangalakal. At humarap ang una, na nagsasabi, Panginoon, ang iyong mina ay nagtubo ng sampung mina. At sinabi niya sa kanya, Mabuti, mabuting alipin: sapagkat ikaw ay naging tapat sa kakaunti, ay magkaroon ka ng kapamahalaan sa sampung bayan. At dumating ang ikalawa, na nagsasabi, Panginoon, ang iyong

mina ay nagtubo ng limang mina. At sinabi rin naman niya sa kanya, Maging pinuno ka naman ng limang bayan. At dumating ang isa pa, na nagsasabi, Panginoon, narito ang iyong mina, na aking iningatang nakabalot sa isang panyo: sapagkat ako'y natakot sa iyo, dahil sa ikaw ay taong mabagsik. . . . Ngunit sumagot ang mahal na tao, Sa iyong sariling bibig ay hahatulan kita. Nalalaman mong ako'y taong mabagsik, na kumukuha ng hindi ko inilagay, at gumagapas ng hindi ko inihasi: bakit nga hindi mo inilagay sa bangko ang aking salapi, upang sa aking pagdating ay kunin ko sana ito na may patubo? At sinabi niya sa mga nangakatayo sa tabi, Alisin ninyo sa kanya ang mina, at ibigay ninyo sa may sampung mina. (At sinabi nila sa kanya, Panginoon, siya'y may sampung mina na.) Sinasabi ko sa inyo, Na ang bawat mayroon ay bibigyan pa; datapuwa't ang wala, pati ang nasa kanya ay aalisin sa kanya. Datapuwa't ang mga kaaway kong ito, na ayaw na ako'y maghari sa kanila, dalhin ninyo rito, at patayin ninyo sa harap ko."

Magsisimula ang paghahari ng pamalong bakal. Sinabi ng Panginoon, "Ako ang daan, ang katotohanan, at ang buhay." Ang Panginoon ay hindi lamang katotohanan sa lahat ng ginawa Niya sa Kanyang buhay, kundi katotohanan din Siya sa lahat ng sinabi Niya. Kailanman ay hindi nagsabi ang ating Tagapagligtas ng anumang hindi totoo. Hindi Siya gumawangawa ng maliliit na kuwentong kathang-isip. Ang mga talinghagang ito ay tunay na pangyayari. Halimbawa, "Isang lalaki ang may dalawang anak na lalaki. At sinabi ng bunso sa kanyang ama," at iba pa. Ano ang pangalan ng dalawang anak na iyon? Masasabi Niya sa inyo. Hindi Niya inimbento ang

kuwentong iyon. “May isang taong mayaman na nagdaramit ng kulay-ube at pinong lino.” Pinangalanan Niya ang pulubi sapagkat tinatawag Niya sa pangalan ang sarili Niyang bayan, ngunit hindi Niya pinangalanan ang mayaman.

Kaya rito rin, ang kuwentong ito ay tunay na pangyayari. Alam na alam ng bawat nakikinig sa Kanya kung ano ang tinutukoy Niya. Halos kasabay ng pagsilang ng Panginoon, namatay si Herodes na Dakila. Sa kanyang huling habilin ay pinili niya si Arquelao, ang kanyang anak, upang maging hari. Ayaw ng mga tao kay Arquelao. Naghirap na sila sa ilalim ng ama at inakala nilang lalo pang masama ang anak. Sinubukan ni Arquelao na umupo sa trono, ngunit nang makita niyang galit na galit sa kanya ang mga Judio, ipinasiya niyang pumunta kay Cesar upang iharap sa kanya ang usapin at mapagtibay ang kanyang karapatan sa trono. Bago umalis ay namahagi siya ng salapi sa ilan sa kanyang mga lingkod, at sila’y gagawa habang wala siya upang magkaroon siya ng mga kaibigan. Hindi nagtagal matapos mabalitaan ng mga Judio na pumunta siya kay Cesar upang iharap ang usapin, nagpadala sila ng mga sugo sa hulihan niya upang sabihing, “Ayaw namin sa taong ito.” Ngunit nang marinig ni Augusto ang usapin, pinagtibay niya si Arquelao sa karapatan sa trono. Bumalik siya na may kasamang isang lehiyong Romano upang suportahan siya sa pag-upo sa kanyang tungkulin. Ang mga lingkod na kumilos habang wala siya ay ginantimpalaan at binigyan ng iba’t ibang puwesto sa kaharian, samantalang hinarap naman niya ang mga hayagang kaaway at nilipol sila. Hindi sinasang-ayunan ng Panginoon ang lahat ng ginawa niya, ngunit ginamit Niya ang kuwentong ito upang ilarawan ang kalagayan sa ngayon.

Siya ang karapat-dapat na Hari, ngunit ayaw nila sa Kanya. Ayaw nilang pasakop sa Kanya. Kaya sinabi Niya, “Katulad ito ng mahal na taong pumunta sa malayong lupain. Aalis Ako sa sanlibutan, bilang Siyang itinakuwil na babalik sa trono ng Ama.” Ihaharap Niya ang usapin sa mga kamay ng Ama. Samantala, may mga lingkod Siya sa sanlibutan. “Ngayon, kunin ninyo ang ipinagkatiwala Ko sa inyo at gamitin para sa Akin. Gamitin ninyo ito upang magkaroon Ako ng mga kaibigan. Gamitin ninyo ito upang ihanda ang mga lalaki at babae na kilalanin ang Aking awtoridad. Pagbalik Ko, darating Ako upang maghari.” Halos kararating pa lamang Niya sa Ama nang magpadala sila ng mga sugo upang sabihing, “Ayaw namin sa Kanya.” Nakikita natin ang mga sugong ito sa pagbato kay Esteban. Pumasok si Esteban sa mismong harapan ng Diyos upang sabihin para sa bayan, “Ayaw nila sa Iyong Anak. Ipinangaral ko sa kanila ang Ebanghelyo at binigyan sila ng pagkakataong magsisi, ngunit ayaw nila sa Iyong Anak. Tingnan Mo ang ginawa nila sa akin; pinatay nila ako.” Sa buong mga siglo mula noon, gumagawa ang mga lingkod ni Cristo habang wala Siya. Kinikilala natin Siya bilang Hari. Hindi ba ibig sabihin niyan na naitatag na ang kaharian? Hindi kailanman. Ito ang ibig sabihin: Naniniwala tayo na isang mang-aagaw ang naghahari sa sanlibutang ito, at ang karapat-dapat na Hari ay itinakuwil. Kinikilala natin ang awtoridad ng karapat-dapat na Hari. Tinatanggap natin ang Kanyang awtoridad, ngunit ang kahariang iyon ay hindi pa ipinakikita sa anumang paraan. Kapag sinusubukan ng mga Cristiano na ipatupad ang awtoridad ng Hari sa sanlibutan, lagi silang nagkakamali. Hindi pa naitatatag ang kaharian. Ngunit ang mga ligtas ay inilipat na sa kaharian ng Diyos sa diwang kinikilala nila ang awtoridad ni Cristo. Sumulat si Juan, “Akong si Juan, na inyong kapatid at

kasama sa kapighatian at kaharian at pagtitiis na kay Jesu-Cristo.” Hinihintay natin ang pagbabalik ng Isang kinikilala natin. Hindi Siya tinatawag na ating Hari. Si Cristo ay ating Panginoon. Siya ang ating Panginoon. Siya ang ating Ulo. Ngunit wala saanman sa Kasulatan na sinasabing si Jesu-Cristo ay Hari ng iglesya. Siya ang Ulo ng iglesya at Panginoon ng bawat mananampalataya. Ang kaugnayan natin sa Kanya ay bilang Kanyang katawan at Kanyang kasintahang babae, kaya makikita ninyo kung gaano kahindi-angkop na tawagin Siyang Hari ng iglesya. Tingnan ang reyna ng Inglatera. Hindi niya tinatawag si George VI na kanyang Hari, kundi kanyang asawa o kanyang ulo. Kinikilala niya ito bilang hari ng kaharian ng Inglatera. Ang salita nito ay may buong bisa ng batas sa kanya sapagkat siya ang asawa nito, at gayundin, ang iglesya ay may malapit na kaugnayan kay Cristo. Kinikilala niya Siya bilang ang karapat-dapat ngunit itinakuwil na Hari. Kapag Siya’y bumalik, ipakikita ang kaharian. Samantala, dapat tayong gumawa para sa Kanya, upang dalhin ang mga tao saanman na kilalanin Siya bilang ang karapat-dapat na Hari. Nais Niyang pasakop ang mga tao sa Kanya bilang Tagapagligtas at bilang Panginoon. “Kaya kung ipahahayag mo ng iyong bibig ang Panginoong Jesus, at sasampalataya ka sa iyong puso na Siya’y binuhay ng Diyos mula sa mga patay, ay maliligtas ka.” Dapat nating ipangaral ang Ebanghelyo ng biyaya ng Diyos.

Sa mga Ebanghelyo, ipinahahayag ng Panginoon ang Ebanghelyo ng kaharian. Pagkatapos kunin ang iglesya, muling ipahahayag ang Ebanghelyo ng kaharian, ibig sabihin, ang Ebanghelyong darating ang Hari upang maghari. Ngayon, ang mabuting balita ay iniaalok ng Diyos ang kapatawaran ng mga kasalanan. Kapag tinanggap ng mga tao ang mensaheng iyon, iniuugnay sila ng Espiritu Santo sa nabuhay na muling si

Cristo, at kapag dumating Siya bilang Hari, darating silang kasama Niya upang maghari sa isang sansinukob na binago.

Dito pumapasok ang tanong tungkol sa lugar ng mga Ebanghelyo kaugnay ng ating mensahe ngayon. Kung minsan ay sinasabi natin na ang Mateo ay talagang isang Ebanghelyong pang-Judio. Kapag sinabi ko iyan, madali akong mapagkamalan sa isang panig o sa kabila. Maaaring isipin ng ilan na ang ibig kong sabihin ay walang halaga sa akin ang Mateo dahil hindi ako Judio, at ang iba naman ay maaaring pumunta sa kabilang dulo, na lahat ng Cristiano ngayon ay espirituwal na Israel at, sa diwang iyon, para sa kanila ang Ebanghelyo.

Ngunit kapag sinabi kong ang Mateo ay ang Ebanghelyong pang-Judio, halos pareho lamang ito, kung tungkol sa mga Ebanghelyo, ng pagsasabi kong ang Marcos ay ang Ebanghelyong pang-Romano, ang Lucas ay pang-Gentil, at ang Juan ay ang Ebanghelyong pang-Cristiano.

Ang Marcos ay ang Ebanghelyong pang-Romano. Siyempre, hindi na ito gaanong tumatama ngayon gaya noong araw na isinulat ito. Nang isulat ang Marcos, ang mga Romano ang naghahari sa sanlibutan. Ang nasa isip ni Marcos ay ang pagtuturo sa mga Romano. Noong mga araw na iyon, kung uupo ka kasama ng isang abalang Romano upang patunayan sa kanya na si Jesus ay ang Anak ng Diyos, bubuksan mo ang Ebanghelyo ni Marcos at sasalubungin mo siya sa lupang pamilyar sa kanya. Ngunit nang sumampalataya siya sa Ebanghelyo at naging Cristiano, ibig bang sabihin ay hindi na niya pinahahalagahan ang Ebanghelyo ni Marcos? Hindi. Natagpuan niya sa Ebanghelyong iyon ang ipinahayag na kalooban ng Panginoon. Nagpasalamat siya para rito.

Kung isang Griyego naman ang kausap mo, bubuksan mo ang Lucas. Ang Lucas ay isinulat ng isang edukadong manggagamot na nagsasalita ng Griyego. Maaaring Gentil siya, ngunit sa palagay ko ay malamang na Judio siya. Isa siyang edukadong tao ng agham. Isinulat ang Ebanghelyo sa paraang sasagot sa mga tanong ng mga edukadong Griyego. Ngunit pagkatapos sumampalataya ng Griyegong ito sa mensahe, ano siya naging? Isang Cristiano. Minaliit ba niya ang Ebanghelyo ni Lucas? Hindi kailanman. Pinahalagahan niya ito hanggang sa katapusan ng kanyang buhay, at paulit-ulit niya itong babasahin. Pakakainin niya rito ang kanyang kaluluwa.

Kaya sinasabi ko, ang Mateo ay ang Ebanghelyong pang-Judio.

Iniisip ng ilan sa aking mga kapatid na hindi nakauunawa sa katotohanan ng mga dispensasyon na pinipintasan ko ito, na minamaliit ko ito; na ang ibig kong sabihin ay hindi para sa Cristiano ang Ebanghelyo ni Mateo. Ngunit hindi iyan ang sinasabi ko. Ang sinasabi ko ay kung nais kong patunayan sa isang Judio na si Jesu-Cristo ang Mesiyas, dadalhin ko siya—hindi sa Marcos, hindi sa Lucas, at lalong hindi sa Juan—dadalhin ko siya sa Mateo, at uupo ako kasama ng Judiong iyon, at ituturo ko sa kanya kung paanong ang bawat inaangkin ni Mateo ay sinusupportahan ng Lumang Tipan. Ipapakita ko sa kanya na si Jesu-Cristo ay nasa tuwirang hanay ng tuwirang lahi nina Abraham at David; kung paanong, ayon sa Lumang Tipan, dumating ang mga Gentil upang batiin Siya sa liwanag ng Kanyang pagsikat; na ipinanganak Siya sa Judea gaya ng sinabi ng Lumang Tipan. Ipapakita ko sa kanya kung paanong dumating si Juan, ang tagapagpaunang ipinangako sa Isaias 40. Ipapakita ko sa kanya kung paanong dumating ang Hari at binautismuhan ni Juan, pinahiran ng Diyos, ipinahayag na Anak

ng Diyos, ang Isang sinugo upang tubusin ang Israel. Magpapatuloy ako kabanata por kabanata at ipapakita kung paanong Siya'y sinubok at kung paanong sa wakas ay umakyat Siya sa bundok at ipinahayag ang mga prinsipyo ng Kanyang kaharian. Ibibigay ko sa kanya ang Sermon sa Bundok.

Napakaraming maling turo tungkol sa Sermon sa Bundok. Sinasabi ng ilan na ang Sermon sa Bundok ang pinakamatamis na Ebanghelyo sa buong Biblia. Kung iyan ang Ebanghelyo, ligaw na magpakailanman ang bawat isa sa atin, sapagkat inilalagay ng Sermon sa Bundok sa harap natin ang pinakamataas na posibleng pamantayan ng moralidad at espirituwalidad, at hindi pa natin ito naabot kailanman.

Isang batang estudyante mula sa isang Bible college na nagdaos ng ilang pulong sa Nova Scotia ang nagkuwento kung paano siya dumalaw sa isang pandayan.

Sinabi sa kanya ng panday, “Naniniwala ako na kung tutuparin ng tao ang Sampung Utos at mamumuhay ayon sa Sermon sa Bundok, iyon lang ang hihingin sa kanya.”

Tahimik siyang tinitigan ng binata nang ilang segundo, saka sinabi, “Kumusta naman kayo sa pagtupad sa mga utos at sa Sermon sa Bundok?”

“Ay, siyempre, kulang tayong lahat.”

“Kung gayon ay medyo alanganin kayo, hindi po ba? Natupad na ba ninyo ang mga iyon kahit kailan?”

“Hindi nga, walang sinumang makaaabot sa pamantayang iyon.”

“Hindi po ba ninyo nakikita kung nasaan kayo? Iyan mismo ang dahilan kung bakit ibinigay ng Diyos ang mga iyon—upang

ipakita sa tao kung nasaan siya, at ang pangangailangan niya sa isang Tagapagligtas.”

Ang mga prinsipyo ng Sermon sa Bundok ang mamamahala sa buong sanlibutan kapag naitatag na ang kaharian. Sa mga araw ng kapighatian, kapag pinahihirapan ang bayang Israel, magkakaroon sila ng lahat ng dahilan sa mundo upang sumandig mismo sa nasa Sermon sa Bundok, ngunit bilang Israel lamang na ipinanganak na muli sila magkakaroon ng biyaya upang mamuhay ayon sa mga prinsipyo nito.

Bilang mga Cristiano, isinasantabi ba natin ito? Hindi kailanman. Paulit-ulit tayong bumabalik dito upang makita ang mga prinsipyong dapat makita sa mga tagasunod ng Panginoong Jesu-Cristo. Ganoon din ang lahat ng nasa Ebanghelyo ni Mateo. Hindi natin masasabi na ang turong ibinigay doon ay ibinigay para sa iglesia. Sa kabanata 10:5, mababasa natin: “Ang labindalawang ito ay sinugo ni Jesus, at sila’y pinagbilinan, na sinasabi, Huwag kayong magsipasok sa daan ng mga Gentil, at huwag kayong magsipasok sa anumang bayan ng mga Samaritano: kundi pumaroon muna kayo sa mga tupang nangawala sa sangbahayan ni Israel. At sa inyong paglakad, ay magsipangaral kayo, na sabihin, Ang kaharian ng langit ay malapit na. Pagalingin ninyo ang mga maysakit, linisin ninyo ang mga ketongin, buhayin ninyo ang mga patay, palayasin ninyo ang mga demonyo.” May ilang tao ngayon na nag-aangking ginagawa ito. Namumuhay sila na parang nasa mga araw pa ng Ebanghelyo ni Mateo. Sinasabi nilang sila’y “nagpapagaling ng mga maysakit, naglilinis ng mga ketongin, bumubuhay ng mga patay.” Hindi ko alam kung nagawa na nila iyon kailanman, ngunit nag-aangkin sila ng isang bagay na halos ganoon kadakila. Ang nakakatawa rito ay bihira nilang

sipiin, kung sinisipi man, ang ganito: “Tinanggap ninyong walang bayad, ibigay ninyong walang bayad.” Lubhang hindi tapat ang kunin ang isang bahagi ng talata at iwan ang iba. “Huwag kayong magbaon ng ginto, ni pilak, ni tanso sa inyong mga supot, ni ng supot ng pagkain sa paglalakbay, ni ng dalawang tunika, ni ng mga pangyapak, ni ng tungkod man: sapagkat ang manggagawa ay karapat-dapat sa kanyang pagkain.” Handang dayain ng mga tao ang kanilang sarili at dayain ang iba. Hindi, hindi ninyo ito maikakapit ngayon. Ang Ebanghelyo ni Mateo ay nagbibigay sa atin ng tiyak na mensahe para sa tiyak na panahon. Ang lahat ng ito ay kaugnay ng paghaharap ng kaharian, ngunit nang tanggihan nila ang Hari, tinanggihan nila ang kaharian.

Kapag ang Cristiano ay naiugnay na kay Cristo, tinatanong niya ang sarili, “Ano ang mga prinsipyong makikita sa buhay ng aking Panginoon? Ano ang nais Niyang makitang muli sa akin?” Buksan ninyo ang mga Sulat ng Bagong Tipan, at maiaangat kayo nang higit na mataas kaysa sa makukuha ninyo sa Kautusan ng Lumang Tipan o sa Sermon sa Bundok. Puwede ko bang sabihin ito nang ganito? Kung kayo at ako ay walang alam kahit isang pantig tungkol sa kautusan ng Lumang Tipan, o kahit isang salita ng mga turo ng Panginoon dito sa lupa, ngunit nasa atin ang mga Sulat ng Bagong Tipan, nasa atin na ang lahat ng kailangan natin upang ipakita kung paano mamuhay nang may kabanalan sa sanlibutang ito.

Kaya huwag ninyong mamali ng unawa kapag sinasabi sa inyo ng mga gurong nagtuturo ng mga dispensasyon, “Huwag kayong bumalik sa mga Ebanghelyo upang hanapin ang inyong tuntunin ng pamumuhay. Pumunta kayo sa mga Sulat sapagkat

naroon ang buhay sa kapangyarihan ng Espiritu Santo.” Huwag ninyong balewalain ang ipinahayag na kalooban ng Panginoon.

Kung minsan ay ginagamit ko ang paglalarawang ito tungkol sa kaugnayan ng Cristiano sa lumang tanong tungkol sa kautusan. Narito ang isang lalaking binata na may malaking bahay na inaalagaan. Kumuha siya ng isang kasambahay na medyo matigas ang ulo; tiniis niya ito nang ilang panahon, ngunit sa wakas ay pinaalis niya. Ang sumunod na nakuha niya ay masyadong pabaya, kaya pinaalis din niya. Sa puntong ito ay desperado na siya; ngunit di-nagtagal ay kumuha siya ng pluma at isang pirasong papel, naupo at sumulat ng sampung tuntunin, o sampung utos, at idinikit ang mga ito sa dingding ng kusina. Pagkatapos ay nag-anunsiyo siya na naghahanap ng kasambahay. Isang babae ang dumating bilang tugon sa anunsiyo. Nakipagkuwentuhan siya rito nang ilang minuto, at saka sinabi, “Sumama ka sa akin sa ibaba. Pakibasa mo nga ang mga tuntuning iyon. Gusto kong maunawaan mo na dumating ka upang magtrabaho para sa akin at kailangang gawin mo nang eksakto ang sinasabi ko. Papayag ka bang patakbuhin ang bahay na ito ayon sa mga tuntuning ito?” Binasang niya ang mga ito.

“Ngayon,” sabi niya, “lubos mo bang naiintindihan iyan? Papayag ka ba?”

Naiisip kong tinitingnan siya ng babae nang magiliw at sinasabi, “Lahat ng iyong sinalita ay aking gagawin at susundin.”

Siya ngayon ay nasa ilalim ng kautusan. Hangga’t masunurin siya at kasiya-siya, mananatili siya sa kanyang puwesto. Ngunit ipagpalagay nating pambihira siya. Tinutupad niya nang maayos ang mga patakaran at tuwang-tuwa ang lalaki sa

pagbabago. Di-nagtagal, ang pagkakakilala ay nauwi sa paggalang, ang paggalang sa pagmamahal, ang pagmamahal sa pag-ibig; at sa wakas ay sinabi niya sa babae kung gaano siya kalungkot noon, kung gaano kaganda ang pagkakaangkop nito sa takbo ng mga bagay, kung gaano siya natatakot sa araw na baka umalis ito sa trabaho, at kung papayag kaya itong manatiling kasama niya habambuhay?

Napabulalas ang babae, “Aba, ang bilis naman nito!” Nagkatipan sila. Pagkatapos ay ikinasal. Hindi na sila amo at kasambahay.

Dadalhin ba siya ng lalaki sa kusina at sasabihing, “Ngayon, tingnan mo ito, mahal ko, naaalala mo na noong dumating ka upang magtrabaho para sa akin, nangako ka nang tapat na susundin ang mga tuntunin at patakarang ito. Ngayon, bagaman medyo nagbago na ang ating kaugnayan, kailangan mo pa ring sundin ang mga tuntuning ito. Nangangako ka bang tapat mong susundin ang mga tuntuning ito?”

Parang nakikita ko siyang natatawa sa harap nito. “Tanggalin mo na ang mga iyan, mahal ko. Noong ako’y upahang kasambahay mo, nasa ilalim ako ng mga tuntunin. Ngayong asawa mo na ako, iniisip mo bang magiging mas pabaya ako sa pagpapatakbo ng bahay na ito sa paraang makapagpapasaya sa iyo?” Makaaasa kayo na mas magmamalasakit siya sa pagpapatakbo ng bahay sa paraang makapagpapasaya at makapagbibigay-kasiyahan sa lalaki dahil mahal niya ito, kaysa noong nagtatrabaho siya para sa sahod.

Ngayon, bilang mga Cristiano, bilang mga mananampalataya, kapag sinasabi nating wala tayo sa ilalim ng kautusan kundi nasa ilalim ng biyaya; kapag sinasabi nating ang Sermon sa Bundok ay hindi pangunahing pang-Cristiano kundi turo tungkol sa mga prinsipyo ng kaharian, hindi natin binabalewala

ang kalooban ng Panginoon, ang nais ng Panginoon tungkol sa kabanalan at kababaang-loob ng espiritu; kundi natatagpuan natin sa mga Sulat ang pagsunod ng mga umiibig sa Kanya sapagkat Siya ang unang umibig sa kanila. Kagalakan nating sundin ang Kanyang mga utos. Natatagpuan natin ang pinakadakilang kagalakan sa pamumuhay ayon sa Kanyang kalooban, at nagagawa natin ito sa kapangyarihan ng Espiritung nananahan sa atin, na dumating upang manguna sa atin para sa kaluwalhatian ng ating Panginoong Jesu-Cristo. Kaya narito tayo, nagsisikap na luwalhatiin Siya. Dapat nating pagsikapang ipakilala Siya sa pamamagitan ng buhay at salita sa sanlibutang patuloy pa ring tumatanggi sa Kanya.

Di-magtatagal ay babalik Siya. Pagdating Niya, darating tayong kasama Niya, dahil nauna na tayong dinagit upang salubungin Siya sa hangin. Makikibahagi tayo sa Kanyang kagalakan kapag ang buong sanlibutan ay naipasakop na sa Kanya, kapag ang mga lalaki at babae saanman ay luluhod sa Kanyang paanan. Pamamahalaan Niya ang mga bansa ng pamalong bakal ng katuwiran. Walang pagsasantabi sa mga prinsipyo ng kabanalan at katuwiran dahil lamang sinisikap nating ilagay ang mga bagay sa kani-kanilang dispensasyon.

Madalas kong naramdaman, kapag binabasa ko ang mga pamumuna ng ilan sa mga manunulat na ito, na itinatayo lamang nila ang kanilang mga argumento sa pahayag ng isang malakas na tao, halimbawa, si Dr. C. I. Scofield. Alam kong walang taong mas tapat na nagturo ng buong pagtatalaga kay Cristo, ni mas tapat na namuhay nito. Para bang iniisip nila na dahil wala na tayo sa ilalim ng mga patakaran ng mga Judio, iniwan na tayo ni Dr. Scofield na malayang gawin ang anumang gusto natin. Kung iniharap ito kay Dr. Scofield, baka sinabi niya

nang mahinahon, nang nakangiti, “Malaya tayong gawin ang gusto natin ngayong ang gusto na natin ay mamuhay para sa Diyos. Ang bagong likas ay nalulugod na mamuhay para sa Diyos.” At kung nauunawaan ninyo ang ibig sabihin ng isang tao kapag ginagamit niya ang pananalitang iyon, ganap na ligtas itong gamitin. Gayunman, lahat tayo ay may laman sa loob natin. Lagi itong handang magsamantala. Ngunit sinabi ni Pablo, “Mga kapatid, kayo’y tinawag sa kalayaan; huwag lamang gamitin ang inyong kalayaan na pinakadahilan sa laman.” Hindi tayo tinawag sa kalayaang gawin ang anumang naisin ng likas na puso. Tinawag tayo sa kalayaang paglingkuran si Jesu-Cristo sa kalayaan at kagalakan ng Espiritu ng Diyos. Habang ginagawa natin ito, niluluwalhati natin ang Haring wala pa rito at ipinakikita sa sanlibutan ang mga prinsipyong mahahayag kapag naitatag na ang kaharian. Mangangahulugan ito ng paghihirap para sa atin, ngunit kung tayo’y magtitiis, maghahari rin tayong kasama Niya pagdating ng araw. Ang kaharian ay inialok, tinanggihan, at isinantabi. Hindi nagulat ang Diyos. Nakita na Niya mula sa pasimula kung anong takbo ang tatahakin ng mga bagay. Layunin Niyang turuan ang Israel sa ganitong paraan. Nakita Niya na ipapako ng mga tao sa krus ang Panginoon ng kaluwalhatian, gayunma’y ini harap pa rin sa kanila si Cristo, at binigyan sila ng pagkakataong tanggapin o tanggihan Siya. > > Sa ikalawang kabanata ng Daniel, nakikita natin na tatamaan ng bato ang larawan sa mga paa at mga daliri ng paa. Kung totoo ang ibang teoryang ito, kailangang tamaan ng bato ang larawan sa may tuhod. Dumating ang ating Panginoon sa mga araw ng Imperyong Romano. Hindi pa naitatag noon ang Kanyang kaharian. Ang bato ay bumabagsak hindi sa mga tuhod, hindi sa mga bukung-bukong, kundi sa mga paa at mga daliri ng paa. Sa mga araw na iyon—ang mga

paa at mga daliri ng paa—itatatag ng Diyos ng langit ang Kanyang kaharian. Sinumang mahulog sa batong iyon ay madudurog. Natisod ang Israel sa bato, ngunit ang sinumang kanyang mabagsakan ay gagawin niyang alabok. Pagkatapos, ang lahat ng kaharian ng sanlibutang ito ay magbibigay-daan sa maluwalhating kaharian ng Diyos.

VI. Muli bang Titipunin ang Israel?

Gaya ng alam ninyo, sinisikap kong sagutin ang ilang tanong na itinaas at sinagot nang pasalungat sa ilang aklat na lumabas kamakailan, mga aklat na ang layunin ay yanigin ang ating pananampalataya sa itinuturing ng ilan sa atin na turo ng Kasulatan tungkol sa mga dispensasyon.

Nakita na natin (sana'y malinaw) na nakitungo ang Diyos sa tao sa pamamagitan ng sunud-sunod na mga dispensasyon; na nabubuhay tayo ngayon sa dispensasyon ng biyaya ng Diyos, o ang dispensasyon ng hiwaga, kung kailan kumukuha ang Diyos mula sa mga Gentil ng isang bayan para sa Kanyang pangalan. Tinitipon Niya ang isang kalipunan na magiging katawan at kasintahang babae ng Kanyang Anak magpakailanman. Nakita rin natin (sana'y malinaw) na sa takdang panahon ay tutuparin ng Diyos ang mga pangakong ginawa Niya sa Israel. Kasama ba sa katuparan ng mga pangakong iyon ang pagbabalik ng bansa sa Lupain ng Palestina? Kailangan bang muling kilalaning tahanan ng bayang Israel ang Lupain ng Palestina, at ang Bundok ng Sion, ang mismong lunsod ng Jerusalem, ay magiging luklukan ba ng trono ng Hari sa darating na araw?

Buksan muna natin ang Aklat ng Genesis at tingnan kung anong mga pangako ang ginawa ng Diyos tungkol sa lupain. Genesis 12:7: “Sa iyong binhi ay ibibigay Ko ang lupaing ito.” Iyan ang unang pangako. Napakaikli at napakalinaw. Walang kondisyon. Nagpakita lamang ang Diyos kay Abraham at sinabi, “May gagawin Ako.” Hindi Niya sinabing, “Kung gagawin mo ito at iyon, gagawin Ko ito at iyon. Kung ang binhi mo pagkatapos mo ay magiging tapat sa Akin, pagtitibayin Ko ito,” kundi “sa

iyong binhi ay ibibigay Ko ang lupaing ito.” Pinalawak Niya ang pangakong iyon sa 13:14: “At sinabi ng Panginoon kay Abram, pagkatapos na humiwalay si Lot sa kanya, Itanaw mo ngayon ang iyong mga mata, at tumingin ka mula sa dakong iyong kinatatayuan, sa hilaga, at sa timog, at sa silangan, at sa kanluran: sapagkat ang buong lupaing iyong natatanaw ay ibibigay Ko sa iyo, at sa iyong binhi magpakailanman.” Ito’y dagdag na salita sa pangako, at waring ipinahihiwatig man lang nito na hindi kailanman babawiin ng Diyos ang pagkakaloob na ito ng lupain sa bansang Israel, sa binhi ni Abraham: “Sa iyong binhi ay ibibigay Ko ang lupaing ito magpakailanman, At gagawin Kong parang alabok ng lupa ang iyong binhi: na anupa’t kung mabibilang ng tao ang alabok ng lupa, ay mabibilang din ang iyong binhi.”

May espirituwal at may likas na binhi si Abraham. Pero kapag binabanggit ng Diyos ang binhi niya na hindi mabilang gaya ng alabok ng lupa, tiyak na ang tinutukoy ay ang makalupang binhi. Kapag binabanggit Niya ang binhi niya gaya ng mga bituin sa langit, ang tinutukoy ay ang makalangit na binhi. Dito, malinaw na ang makalupang binhi ang tinutukoy, kasindami ng alabok ng lupa. Talata 17: “Tumindig ka, lakarin mo ang lupain sa kahabaan at sa kaluwangan nito; sapagkat ibibigay Ko ito sa iyo.”

Sa 15:18, mas buo nating makikita ang hangganan ng lupain: “Nang araw ding iyon ay nakipagtipan ang Panginoon kay Abram, na sinasabi, Sa iyong binhi ay ibinigay Ko ang lupaing ito, mula sa ilog ng Egipto hanggang sa malaking ilog, ang ilog Eufrates: Ang mga Cineo, at ang mga Cenezeo, at ang mga Cadmoneo, at ang mga Heteo, at ang mga Ferezeo, at ang mga Refaim, at ang mga Amorrheo, at ang mga Cananeo, at ang mga

Gergeseo, at ang mga Jebuseo.” Alam ng mga lubos na pamilyar sa sinaunang heograpiya kung saan nakatira ang mga “-eo” na ito; anu’t anuman, sinasabi sa atin ng hangganan ng mga ilog—mula sa ilog Eufrates sa isang panig hanggang sa Egipto; ibig sabihin, mula sa Egipto sa kanluran hanggang sa Eufrates sa silangan. Hindi kailanman naangkin ng Israel ang ganoon kalawak na lupain. Kahit noong panahon ni Haring Solomon, ang lupaing hawak ng Israel ay hindi kasinlaki ng ipinangako rito kay Abraham. Kaya naniniwala ako na sa darating na araw, pagtitibayin ng Diyos ang pangakong ito. Genesis 17:7-8: “At pagtitibayin Ko ang Aking tipan sa pagitan Ko at mo at ng iyong binhi pagkatapos mo sa kanilang mga salinlahi bilang walang hanggang tipan, upang Ako’y maging Diyos mo, at ng iyong binhi pagkatapos mo. At ibibigay Ko sa iyo, at sa iyong binhi pagkatapos mo, ang lupaing iyong pinakikipamayanan, ang buong lupain ng Canaan, bilang walang hanggang pag-aari; at Ako’y magiging Diyos nila.”

Ngayon, sa taong walang teoryang ipinagtatanggol, dapat ay malinaw na malinaw na seryoso ang Diyos sa sinabi Niya nang ipahayag Niyang ibibigay Niya ang lupaing ito kay Abraham at sa kanyang binhi, upang maging mana nila magpakailanman. Ang salitang “magpakailanman” ay nangangahulugang *magpakailanman*, habang nananatili ang sanlibutan.

Gayunman, sa loob ng labinsiyam na raang taon ay hindi sila nanirahan sa kanilang lupain. Nakita na ng Diyos ang lahat ng ito. Binalaan Niya ang Israel sa pamamagitan ni Moises (Deuteronomio 28) na kung hindi sila susunod sa Kanyang Banal na Salita, darating ang araw na magdadala Siya ng isang bansa laban sa kanila mula sa dulo ng lupa. Ang Italya ang pinakadulo ng sanlibutan sa kanluran noong panahong sinabi ni Moises ang mga salitang ito: “Magdadala ang Panginoon ng

isang bansa laban sa iyo mula sa malayo, mula sa dulo ng lupa, na kasimbilis ng paglipad ng agila; isang bansang ang wika ay hindi mo mauunawaan.” Hindi sila nahirapang unawain ang wika ng mga Caldeo. Halos kahawig iyon ng Hebreo; gaya ng pagkakahawig ng Swedish sa Norwegian, at ng Ingles sa makapal na Scotch; pero magdadala ang Diyos laban sa kanila ng isang bayang ibang-iba ang wika, ang Romanong nagsasalita ng Latin, at wawasakin ng bayang ito ang santuwaryo, at bunga ng pagkawasak na ito, “pangangalatin ka ng Panginoon sa lahat ng bayan mula sa isang dulo ng lupa hanggang sa kabilang dulo; at doo’y maglilingkod ka sa ibang mga diyos, na hindi mo nakilala ni ng iyong mga magulang, sa kahoy at bato nga. At sa gitna ng mga bansang ito ay hindi ka makasusumpong ng ginhawa, ni ang talampakan ng iyong paa ay makapagpapahinga: kundi bibigyan ka roon ng Panginoon ng nanginginig na puso, at nanlalabong mga mata, at kalungkutan ng isip.” Kaya sa ngayon, nakakalat sila, dahil sa kanilang pagsuway sa Diyos. Pinawawalang-bisa ba niyan, kinakansela ba niyan ang walang kondisyong pangakong ginawa ng Diyos kay Abraham? Hindi. Sinasabi sa atin kaugnay ng tipan ng biyaya kay Abraham na ang kautusang dumating makaraan ang 430 taon ay hindi makapagpapawalang-bisa sa pangakong iyon, kaya ang lahat ng pinagdaanan ng Israel sa loob ng mga siglo ay hindi sapat upang pawalang-bisa ang pangakong ginawa ng Diyos. Sinasabi ng ilan na sa kanila sana ang lupain kung naging tapat sila sa Kautusan; pero walang sinabi ang Diyos kay Abraham tungkol sa pagtupad sa Kautusan. Hindi pa naibibigay ang Kautusan noon. Ngunit ang mana ay *magpakailanman*. Naiwala nila ang kasalukuyang pag-aari sa lupain, pero napakaraming pangako sa Kasulatan na sa takdang panahon ay babalik sila sa lupaing iyon at muli itong aangkinin.

Tingnan natin ang ilan sa mga pangakong ito. Jeremias 30:18: “Ganito ang sabi ng Panginoon; Narito, ibabalik Ko ang mga nabihag sa mga tolda ni Jacob, at kahahabagan Ko ang kanyang mga tahanan; at ang lunsod ay itatayo sa sarili niyang buntong, at ang palasyo ay mananatili ayon sa dati nitong kaayusan. At mula sa kanila ay lalabas ang pasasalamat at ang tinig ng mga nagsasaya: at pararamihin Ko sila, at hindi sila mababawasan; luluwalhatiin Ko rin sila, at hindi sila magiging hamak. Ang kanilang mga anak naman ay magiging gaya ng dati, at ang kanilang kapulungan ay matatatag sa harap Ko, at parurusahan Ko ang lahat ng umaapi sa kanila. At ang kanilang mga maharlika ay magmumula sa kanila, at ang kanilang pinuno ay lalabas mula sa gitna nila.”

Hindi maaaring ang pagbabalik sa ilalim nina Zerubabel, Ezra, at Nehemias ang katuparan nito. Hindi ito naging totoo pagkatapos nilang bumalik mula sa Babilonia, sapagkat bumalik sila na nasasakupan ng mga Medo at ng mga Persiano; at pagkaraan, ng iba't ibang bahagi ng imperyo ni Alejandro; at sa wakas, ng mga Romano. Noong panahon ng mga Romano, si Pilato, ang kinatawan ni Cesar, ang may kapangyarihan sa Jerusalem, at si Herodes ang hari sa Galilea. Malinaw na ang pagbabalik noong panahon nina Ezra at Nehemias ay hindi maaaring ang pagbabalik na tinutukoy dito nang buksan ng Diyos ang daan para sa sinumang nais bumalik, sapagkat wala silang pananampalataya upang panghawakan ang pangako at kakaunti lamang ang bumalik.

Tingnan ang kasunod na kabanata (31:7): “Sapagkat ganito ang sabi ng Panginoon; Umawit kayo nang may kagalakan para kay Jacob, at sumigaw kayo sa gitna ng pangunahin sa mga bansa: ipahayag ninyo, magpuri kayo, at sabihin, O Panginoon, iligtas

Mo ang Iyong bayan, ang nalabi ng Israel. Narito, dadalhin Ko sila mula sa lupain sa hilaga, at titipunin Ko sila mula sa mga dulo ng lupa, at kasama nila ang bulag at ang pilay, ang babaing nagdadalang-tao at ang nanganganak nang sabay-sabay: isang malaking kalipunan ang babalik doon. Darating sila na may pag-iyak, at may mga pagsamo na aakayin Ko sila: palalakaran Ko sila sa tabi ng mga ilog ng tubig sa tuwid na daan, na hindi sila matitisod doon: sapagkat Ako'y ama sa Israel, at si Efraim ay Aking panganay. Pakinggan ninyo ang salita ng Panginoon, O kayong mga bansa, at ipahayag ninyo sa malalayong pulo, at sabihin, Ang nagpangalat sa Israel ay siyang magtitipon sa kanya, at mag-iingat sa kanya, gaya ng pastol sa kanyang kawan. Sapagkat tinubos ng Panginoon si Jacob, at iniligtas siya mula sa kamay ng mas malakas kaysa sa kanya. Kaya't sila'y darating at aawit sa kaitaasan ng Sion, at dadagsa sa kabutihan ng Panginoon, sa trigo, at sa alak, at sa langis, at sa mga anak ng kawan at ng bakahan: at ang kanilang kaluluwa ay magiging parang halamanang nadidilig; at hindi na sila malulungkot kailanman.” Pansinin ang espirituwal na pagpapalang sasabay sa kanilang pagbabalik sa Palestina sa mga huling araw — mga espirituwal na pagpapalang hindi nila naranasan noong unang pagpapanumbalik. Babalik sila sa Diyos sa puso, at hindi lamang sa lupain. “Kung magkagayo'y magagalak ang dalaga sa sayaw, ang mga binata at matatanda nang magkakasama: sapagkat gagawin Kong kagalakan ang kanilang pagdadalamhati, at aaliwin Ko sila, at pasasayahin Ko sila mula sa kanilang kalungkutan. At bubusugin Ko ang kaluluwa ng mga saserdote ng katabaan, at ang Aking bayan ay masisiyahan sa Aking kabutihan, sabi ng Panginoon.”

Sa talata dalawampu't tatlo ay may karagdagang turo tungkol sa pagbabalik na ito. Sa dalawang dakilang kabanatang ito—

Jeremias 30 at 31—makikita natin ang tipan ng Diyos sa kanila tungkol sa lupain at ang Kanyang pangakong tutuparin ang lahat ng sinabi Niya tungkol dito. “Ganito ang sabi ng Panginoon ng mga hukbo, ang Diyos ng Israel; Muli nilang gagamitin ang pananalitang ito sa lupain ng Juda at sa mga lunsod nito, kapag ibinalik Ko na ang kanilang mga nabihag; Pagpalain ka ng Panginoon, O tahanan ng katarungan, at bundok ng kabanalan. At maninirahan sa Juda mismo, at sa lahat ng mga lunsod nito nang magkakasama, ang mga magsasaka, at ang mga lumalabas na kasama ang mga kawan. Sapagkat binusog Ko ang pagod na kaluluwa, at pinunan Ko ang bawat nalulungkot na kaluluwa.”

Malamang na sinabi ito ng Diyos kay Jeremias habang siya'y natutulog, sapagkat sa talata 26 ay sinabi niya: “Dahil dito ay nagising ako, at narito; ang aking tulog ay naging matamis sa akin,” sa madaling salita, “Napaginhawa ako ng mabuting balitang ibinigay sa akin ng Diyos tungkol sa patotoo ng aking bayan.” Ngayon, patuloy na pinalalawak ng Diyos ang tungkol sa pagbabalik. “Narito, dumarating ang mga araw, sabi ng Panginoon, na hahasikan Ko ang sambahayan ng Israel at ang sambahayan ng Juda ng binhi ng tao, at ng binhi ng hayop. At mangyayari, na kung paanong binantayan Ko sila, upang bunutin, at upang gibain, at upang ibagsak, at upang wasakin, at upang pahirapan; gayon Ko sila babantayan, upang itayo, at upang itanim, sabi ng Panginoon. Sa mga araw na iyon ay hindi na nila sasabihin, Ang mga magulang ay kumain ng maasim na ubas, at ang ngipin ng mga anak ay nangilo.” Ibig sabihin, magpapataw ng hatol ang Diyos, lilinisin Niya ang lupain sa pamamagitan ng paghatol at ibabalik sa Kanyang sarili ang tapat na nalabi sa araw na iyon. Sapagkat kasabay ng pagbabalik ng bayan sa lupain, isang bagong tipan ang

pagtitibayin sa Israel. Naibuhos na ang dugo ng tipang ito. Hinawakan ng ating pinagpalang Panginoon ang saro ng komunyong sa Kanyang kamay at sinabi, “Ang sarong ito ay ang bagong tipan sa Aking dugo.” Ito ang saligan ng lahat ng pagpapala, para sa Judio at para sa Gentil. Sa panahong ito, ang lahat ng sumasampalataya ay pinag-iisa sa iisang katawan ni Cristo. Pagkatapos ng panahon ng iglesya, muling haharapin ng Diyos ang bansang Israel at ang Bagong Tipan mismo ay gagawin sa kanila. Nakikinabang tayo sa mga pagpapala nito dahil ito'y tipan ng purong biyaya, pero halos hindi natin masasabing ang Bagong Tipan ay ginawa sa atin, dahil ang Lumang Tipan ay hindi kailanman ginawa sa atin. Ang Lumang Tipan ay ginawa sa pagitan ng Diyos at ng Israel sa Bundok ng Sinai, at ang tipang iyon ay sinira nila. Ang Bagong Tipan ay pagtitibayin balang araw sa Israel at sa Juda.

Nagpatuloy si Jeremias sa kabanata 31, talata 31: “Narito, dumarating ang mga araw, sabi ng Panginoon, na gagawa Ako ng bagong tipan sa sambahayan ng Israel, at sa sambahayan ng Juda: hindi ayon sa tipang ginawa Ko sa kanilang mga magulang nang araw na hawakan Ko sila sa kamay upang ilabas sila sa lupain ng Egipto; na ang Aking tipan ay kanilang sinira, bagaman Ako'y naging asawa sa kanila, sabi ng Panginoon.” Hindi kailanman nakipagtipan ang Diyos sa ating mga ninuno, ni hinawakan Niya sila sa kamay at inilabas sa lupain ng Egipto. Ang tinutukoy Niya rito ay ang literal na Israel, ang Israel ayon sa laman. “Na ang tipan ay kanilang sinira.” Ang tipang ito ay ginawa sa sambahayan ng Israel. “Ngunit ito ang tipang gagawin Ko sa sambahayan ng Israel; Pagkatapos ng mga araw na iyon, sabi ng Panginoon, ilalagay Ko ang Aking kautusan sa kanilang kalooban, at isusulat Ko ito sa kanilang puso; at Ako'y magiging Diyos nila, at sila'y magiging Aking bayan.”

Totoo na ito sa mga mananampalataya sa Panginoong Jesu-Cristo. Tayong mga ipinanganak na muli ay may bagong kalikasan, at nagagalak tayo sa kalooban ng Diyos.

Hayaan ninyong magbigay ako ng isang halimbawa kung ano ang ibig sabihin ng pagkakasulat ng kautusan sa iyong puso. Ilang taon na ang nakararaan, nagkaroon ako ng isang maliit na paaralan para sa mga kabataang Indian. Dinala ko sila mula sa disyerto ng Arizona upang turuan, para makabalik sila sa kanilang bayan bilang mga misyonero. Si John C ay isang matalinong binatang Navajo. Noong unang Linggo na iniuwi namin siya sa Oakland, kasama namin si John sa pulong sa umaga, at pagkatapos ay sumama siya sa isa sa mga ginang para mananghalian at bumalik para sa pulong ng mga kabataan. Naupo kami sa likurang upuan. Nagkakaroon sila noon ng talakayan tungkol sa kautusan at biyaya, at, sa totoo lang, hindi sila gaanong umuusad. Sa wakas, bumaling ang namumuno sa Indian at nagsabi, “John, ano ang palagay mo sa paksang ito?”

Tumayo si John at, dahan-dahan at maayos, ay nagsabi, “Alam ninyo, sa tingin ko ito’y aral para sa inyong lahat. Pumunta ako rito para matuto ng mga bagay na maiuwi ko at maikukuwento sa aking bayan. Sa tingin ko, kung sasabihin ko sa aking bayan ang sinasabi ninyo rito, titingnan nila ako at magtataka kung ano ba ang lahat ng ito, kasi ako mismo ay nagtataka kung ano ba ang lahat ng ito. Hindi ko alam kung alam ninyo kung ano ba ang lahat ng ito.” Siyempre, medyo nagulat silang lahat. “Ngayon,” patuloy niya, “itong usapin ng kautusan at biyaya—hayaan ninyong sabihin ko ang isang bagay na sa tingin ko ay nagpalinaw sa akin para maipaliwanag ko sa aking bayan. Umalis ako sa disyerto kasama si Mr. Ironside.

Hindi pa ako nakapaglakbay nang ganoon kalayo sa tren. Kahanga-hanga. Tuwing hihinto ang tren, bumababa ako at naglalakad-lakad at tinitingnan ang lahat, palingon-lingon, interesadong-interesado. Sa Barstow bumaba ako at nakita ko ang malaking hotel na itinayo ng Santa Fe railroad. Naglakad ako papunta sa isang dulo ng malaking hotel na ito at sa magandang pader na semento ay may nakita akong karatula, 'Pakiusap, huwag dumura rito.' Tiningnan ko ang karatula at tumingin ako sa sementong daanan, at nakita kong maraming tao ang dumura roon. Bago ko pa naisip ang ginagawa ko, dumura na rin ako roon. Tapos nagmadali akong lumayo sa karatula. Marami akong naisip tungkol doon. Kakaibang bagay iyon. Kung walang karatula, walang papansin doon. Pumunta ako rito sa Oakland kaninang umaga para sa pulong, at dinala ako ni Mrs. A. sa isang magandang tahanan. Hindi pa ako nakapasok sa ganoong tahanan. Pinapasok ako sa isang silid, napakagandang silid. Itinapak ko ang paa ko sa alpombra; napakaganda at napakalambot, at pagkatapos ay naupo ako sa isang malaking silya. Naku, hindi pa ako nakaupo sa ganoon kakomportableng silya. Tumingin ako sa paligid sa magagandang larawan at sa grand piano. Tingin lang ako nang tingin hanggang nahiya na ako sa kakatingin. Maya-maya'y lumabas silang lahat sa silid, at nakaupo ako roon na may iniisip, at tumayo ako at tumingin sa paligid. Tiningnan ko ang mga pader ng dalawang malaking silid na iyon, at hinanap ko ang karatulang, 'Pakiusap, huwag dumura rito.' Hinanap ko ang karatulang iyon, at hindi ko makita ang karatulang iyon, at sinabi ko sa sarili ko, Sayang, napakagandang tahanan pero walang karatula rito, "Pakiusap, huwag dumura rito." Tapos naisip ko, 'Sige, titingnan ko,' at nilibot ko ang dalawang silid na iyon at tiningnan ko ang lahat ng dako, at maya-maya'y nakita

kong walang sinumang dumura rito. Tapos biglang pumasok sa isip ko, ‘Ngayon naiintindihan ko na itong usapin ng kautusan at biyaya. Doon sa labas, naroon ang kautusan, “Huwag dumura rito,” at may mga nakakakita nito at ginigising nito ang mismong bagay na sinasabi nitong huwag gawin, pero dito sa loob ay biyaya. Mahal nila ang magandang tahanan, at dahil mahal nila ito, gusto nilang panatilihin itong dalisay at kaaya-aya at malinis, kaya hindi na nila kailangan ng anumang karatula sa pader. Wala ni isang nakaiisip gawin iyon. Gustong-gusto nilang panatilihin itong maganda.’ Iyan sa tingin ko ang kautusan at biyaya.” > > Nakikita ninyo, inilalagay ng Diyos sa puso ng mga ipinanganak na muli ang kagalakan sa Kanyang banal na kalooban. Iyan ang mismong kabaligtaran ng “Gagawin mo” at “Huwag mong gagawin.” Ginigising ng kautusan ang lahat ng kabulukan sa loob ng ating puso. Ang kaluluwang nabihag ng pag-ibig ni Cristo ay nagagalak sa Kanyang banal na kalooban. > > Ganyan din, balang araw, ang mangyayari sa Israel. Ibabalik sila sa kanilang lupain, pero hindi lamang sila ibabalik bilang isang bansa; sila’y ipanganganak na muli at bilang isang bayan ay ibabalik sila sa Diyos mismo, at ilalagay Niya ang Kanyang kautusan sa kanilang puso, at sinasabi Niya, “Ako’y magiging Diyos nila at sila’y magiging Aking bayan.” > > Talata 34—“At hindi na tuturuan ng bawat tao ang kanyang kapwa, at ng bawat tao ang kanyang kapatid, na sasabihin, Kilalanin mo ang Panginoon: sapagkat makikilala nilang lahat Ako, mula sa pinakamaliit sa kanila hanggang sa pinakadakila sa kanila, sabi ng Panginoon: sapagkat patatawarin Ko ang kanilang kasamaan, at hindi Ko na aalalahanin pa ang kanilang kasalanan.” > > Ah, pero kung may magkamali, kung sa pansamantala ay magkasala sila at palungkutin Siya, hindi ba maaaring kanselahin ng Diyos ang

lahat ng ito? Hindi ba Niya inilalaan sa Kanyang sarili ang karapatang isara ang daan patungo sa Lupain ng Palestina at hayaan silang manatiling nakakalat sa gitna ng mga Gentil? Naku, hindi! “Ganito ang sabi ng Panginoon, na nagbibigay ng araw bilang ilaw sa araw, at ng mga palatuntunan ng buwan at ng mga bituin bilang ilaw sa gabi, na humahati sa dagat kapag umuugong ang mga alon nito; ang Panginoon ng mga hukbo ang Kanyang pangalan: Kung mawala ang mga palatuntunang iyon sa harap Ko, sabi ng Panginoon, kung magkagayo'y titigil din ang binhi ng Israel sa pagiging isang bansa sa harap Ko magpakailanman.” May mas matibay pa bang pagpapatunay kaysa riyon? Habang nananatili ang araw at buwan at mga bituin, gayon katagal mananatili ang Israel bilang isang bansa, isang bansang ibinukod, isang bansang kinalulugdan Niya. > > Talata 37—“Ganito ang sabi ng Panginoon; Kung masusukat ang langit sa itaas, at masasaliksik ang mga saligan ng lupa sa ibaba, ay itatakwil Ko rin ang buong binhi ng Israel dahil sa lahat ng kanilang ginawa, sabi ng Panginoon.” Ah, baka espirituwal na pagpapala lamang ang ibig Niyang sabihin. Hindi, at baka may mag-isip ng ganon, isang bagay na napaka-literal ang kasunod: “Narito, dumarating ang mga araw, sabi ng Panginoon, na ang lunsod ay itatayo para sa Panginoon mula sa moog ni Hananeel hanggang sa pintuan ng panulok. At ang panukat na pisi ay lalabas pa nang tuwiran sa ibabaw ng burol ng Gareb, at liligid hanggang sa Goath. At ang buong libis ng mga bangkay, at ng mga abo, at ang lahat ng parang hanggang sa batis ng Cedron, hanggang sa panulok ng pintuan ng kabayo sa dakong silangan, ay magiging banal sa Panginoon; hindi na ito bubunutin, ni ibabagsak pa magpakailanman.” Paulit-ulit na winasak ang Jerusalem; halos binuwag ito nang mahigit dalawampu't walong ulit, pero kapag

natupad ang mga salitang ito, ibabalik ito, at hindi na kailanman gigibain muli.

Kapansin-pansin para sa akin na binanggit ng Diyos ang sulok na ito ng lupain upang maunawaan natin kung gaano kaliteral matutupad ang pangakong ito. Sa Zacarias 14:9, may isa pang pagbanggit sa sulok ding iyon. Inilalarawan ni Zacarias ang pagbabalik ng bayan sa lupain, ang pagdating ng Hari, at idinagdag niya, “At ang Panginoon ay magiging hari sa buong lupa: sa araw na iyon ay magkakaroon ng iisang Panginoon, at ang Kanyang pangalan ay iisa. Ang buong lupain ay magiging gaya ng kapatagan mula sa Geba hanggang sa Rimmon sa timog ng Jerusalem: at ito’y itataas, at tatahanan sa kanyang dako, mula sa pintuan ni Benjamin hanggang sa dako ng unang pintuan, hanggang sa pintuan ng panulok, at mula sa moog ni Hananeel hanggang sa mga pisaan ng ubas ng hari. At ang mga tao ay maninirahan doon, at hindi na magkakaroon ng lubos na pagkawasak; kundi ang Jerusalem ay tatahanang panatag.”

Iniiisip ko kung alam ninyo ang pangyayaring ito. Bago sumiklab ang World War, nabasa ko ang isang liham na inilathala sa “Christian Herald.” Isang grupo ng mga Alemang kapitalista ang nagkasundong magbukas ng bagong subdibisyon sa labas ng pader ng sinaunang lunsod ng Jerusalem. Nang magpadala sila ng surbeyor upang guhitan ang mga hangganan at hatiin ang mga lote, at iba pa, ang kauna-unahang tulos na sinubukan niyang ibaon ay tumama sa isang bagay na napakatigas kaya hindi niya ito maibaon nang lalim kundi kaunti lamang, kaya inalis niya ang lupa at nakita ang ibabaw ng isang sinaunang bato, tanda ng surbeyor, isa sa mga palatandaan ng hangganan noong unang panahon. Inalis pa niya ang mas maraming lupa hanggang lumitaw ang buong bato at may nakita siyang mga titik na Hebreo na ibang-iba sa

parisukat na titik na ginagamit ngayon. Nagpatawag siya ng dalubhasa, at nang basahin nito ang mga titik, laking gulat ng lahat, sapagkat ipinaliwanag nilang ito ang panulok ni Hananeel. Narating nila ang mismong dakong tinutukoy sa Zacarias. “Ang panukat na pisi ay lalabas mula sa panulok ni Hananeel.” Nag-iwan ang Diyos ng isang lumang batong pangsurbey upang patunayan sa mga taong ayaw maniwala na tutuparin Niya ang Kanyang Salita nang titik por titik pagdating ng araw. Nakita ko ang larawan ng batong iyon.

Binanggit ko ang pangyayaring ito sa isang panayam na ibinigay ko sa Lake Geneva. Pagkatapos ko, may lalaking lumapit at nagsabi, “Interesadong-interesado ako sa ikinuwento ninyo tungkol sa bato ni Hananeel. Taga-Jerusalem ako. Ipinanganak ako sa lunsod ng Jerusalem at isa akong Mohammedan hanggang mga anim na taon na ang nakararaan. Pagkatapos ng aking pagbabalik-loob ay nangibang-bayan ako sa Amerika. Naroon ako noong araw na hinukay nila ang batong iyon ni Hananeel at kasama ng napakaraming tao ay lumabas kami upang tingnan ito.” Ipinapakita nito na maaasahan ang Salita ng Diyos.

Ngayon, maaaring may magsabi, “Aba, hindi ako kumbinsido ng mga talatang ito na magkakaroon pa ng pagpapanumbalik ng Israel sa hinaharap. Wala akong nakikita kundi ang pagpapanumbalik sa ilalim nina Ezra at Nehemias. Kung paanong ibinigay ng Diyos sa kanila ang lupain noong una, at pagkatapos ay tinupad Niya ang Kanyang pangako at tinipon sila pabalik sa lupain, hindi ba maaaring naiwala na naman nila ito, at hindi ba natin masasabing marahil ay naubos na ang pagtitiis ng Diyos at hindi na sila kailanman ibabalik?”

Buksan natin ang Isaias 11:10, na malinaw na kabanata ng milenyo. Ganito nagsisimula ang kabanata: “At may lalabas na usbong mula sa puno ni Jesse,” at iba pa. Dito natin makikita ang pitong espiritu ng Panginoon. Paano magkakaroon ng pitong espiritu kung iisa lamang ang Espiritu Santo? Ikalawang talata: “At ang espiritu ng Panginoon ay sasakanya, ang espiritu ng karunungan at ng pagkaunawa, ang espiritu ng payo at ng kapangyarihan, ang espiritu ng kaalaman at ng takot sa Panginoon.” Ang espiritu ni Jehova ay isa; karunungan, dalawa; pagkaunawa, tatlo; payo, apat; kapangyarihan, lima; kaalaman, anim; ng takot kay Jehova, pito. Siyempre, iisa ang Espiritu Santo. Ngayon, talata sampu, “At sa araw na iyon ay magkakaroon ng ugat ni Jesse, na tatayong pinaka-watawat ng mga bayan; ito ang hahanapin ng mga Griego: at ang kanyang pahingahan ay magiging maluwalhati. At mangyayari sa araw na iyon, na *muling iuunat ng Panginoon ang Kanyang kamay sa ikalawang pagkakataon* upang bawiin ang nalabi ng Kanyang bayan, na maiiwan.” Ah, pero nagawa na Niya iyan! Oo, ibinalik Niya sila minsan, pero naiwala nilang muli ang lupain at ipinako sa krus ang Panginoon ng kaluwalhatian. Sa Kanyang walang hanggang biyaya ay iuunat ng Diyos ang Kanyang kamay sa ikalawang pagkakataon upang bawiin ang nalabi ng Kanyang bayan. Saan sila manggagaling? Manggagaling sila sa Asiria, Egipto, Elam (Persia), Sinim, Mesopotamia, ang mga pulo ng dagat. Ang pananalitang ito, ayon sa gamit ng mga Hebreo, ay sumasaklaw sa lahat ng di-tiyak na lupain na kakaunti ang alam nila, lampas sa hangganan ng Imperyong Romano. Siyempre, hindi pa kilala noon ang Great Britain at ang buong Kanlurang Kontinente.

Babawiin ng Panginoon ang Kanyang bayan mula sa mga lupaing hindi pa nila napuntahan noong una silang bumalik.

“At magtataas Siya ng watawat para sa mga bansa, at titipunin ang mga itinapon ng Israel, at pagsasama-samahin ang mga nangalat ng Juda mula sa apat na sulok ng lupa.”

“At sa araw na iyon ay sasabihin mo, O Panginoon, pupurihin kita: bagaman nagalit Ka sa akin, napawi na ang Iyong galit.”

Ito ang Israel na naibalik, na matagal na nakakalat, at sa wakas ay nakabalik sa Diyos at sa Kanyang lupain. Umaawit sila, “Narito, ang Diyos ang aking kaligtasan; magtitiwala ako at hindi matatakot: sapagkat ang Panginoong JEHOVA ang aking lakas at aking awit: Siya rin ang naging aking kaligtasan. Kaya't may kagalakang iigib kayo ng tubig mula sa mga balon ng kaligtasan. . . . Humiyaw ka at sumigaw, ikaw na naninirahan sa Sion: sapagkat dakila ang Banal ng Israel sa gitna mo.”

Ngayon, nasaling ko lamang ang paksang ito. Napakarami pang ibang talata na kasinlinaw at kasintiyak ng mga ito na nagpapahayag na ang nagpangalat sa Israel ang siyang magtitipon sa kanila. Kung hindi ko mapagkakatiwalaan ang mga pangakong ginawa ng Diyos sa Kanyang makalupang bayan, paano ako maglalakas-loob na magtiwala sa mga pangakong ginawa Niya sa Kanyang makalangit na bayan? Sinabi ng ating Panginoong Jesu-Cristo kay Nicodemo, “Kung nagsalita Ako sa inyo ng mga bagay na panlupa at hindi kayo naniwala, paano kayo maniniwala kung sabihin Ko sa inyo ang mga bagay na panlangit?” Kaya lumalapit tayo sa Aklat at nakikita ang mga pangakong ginawa ng Diyos sa Kanyang makalupang bayan, at lumilingon tayo sa nagdaang mga siglo at nakikitang walang isa mang nabigo sa mga dapat nang natupad hanggang ngayon. Natupad ang lahat ayon na ayon sa makahulang Salita, kaya makatitiyak tayo na matutupad din ang mga huling pangako.

Babasahin ko ang isa pang talata sa pagtatapos. Nasa iisang talata (Hosea 3:4) ang buod ng buong kasaysayan ng Israel sa loob ng labinsiyam na raang taon, at nasa kasunod na talata ang pangako para sa hinaharap:

“Sapagkat ang mga anak ni Israel ay mananatili nang maraming araw na walang hari, at walang hain, at walang larawang inanyuan, at walang efod, at walang terafim: Pagkatapos ay babalik ang mga anak ni Israel, at hahanapin ang Panginoon nilang Diyos, at si David na kanilang hari; at matatakot sila sa Panginoon at sa Kanyang kabutihan sa mga huling araw.” Hindi ba natupad nang titik por titik ang talata 4? Sa loob ng labinsiyam na raang taon ay walang hari ang Israel, walang nag-aangkin sa trono, walang hain. Isipin ninyo iyan!

Nang isulat ni Hosea ang mga salitang ito, ang hain ang mismong sentro ng kanilang ritwal. Ang Iglesia Katolika Romana ay nakatayo sa paligid ng hain ng misa. Alisin ang misa at magkakawatak-watak ang iglesyang iyon; alisin ang hain sa Israel, at aakalain ng sinuman na magkakawatak-watak ang bansang Israel! Pero hindi, nananatili sila sa sanlibutan ngayon bilang saksi sa pagkakaisa ng Diyos. Kung walang hain, malamang ay mahuhulog sila sa pagsamba sa diyus-diyosan, pero nananatili silang walang mga larawang inanyuan. Sa buong Israel ngayon ay walang saserdote, gayunma'y nananatili ang bansa. Tunay na kung paanong natupad ang talata 4, gayon din matutupad ang talata 5—“Pagkatapos ay babalik ang mga anak ni Israel, at hahanapin ang Panginoon nilang Diyos, at si David na kanilang hari; at matatakot sila sa Panginoon at sa Kanyang kabutihan sa mga huling araw.”

VII. Israel, ang Saksi ni Jehova

Sa Isaias 43:10, mababasa natin: “Kayo’y aking mga saksi, sabi ng Panginoon, at aking lingkod na aking pinili: upang inyong makilala at sampalatayanan ako, at inyong maunawaan na ako nga: walang Diyos na inanyuan bago ako, ni magkakaroon man pagkamatay ko.” Nakaugalian nang gamitin ang mga salitang ito upang himukin ang mga Cristiano na magbigay ng hayag na patotoo para kay Cristo. Maaaring tama namang gamitin ang mga ito sa ganoong paraan, pero kapag maingat nating pinag-aralan ang konteksto, makikita nating hindi iyon ang tunay at pangunahing kahulugan nito. Nang sabihin ni Jehova sa Israel, “Kayo’y aking mga saksi,” ang ibig Niyang sabihin ay ang kasaysayan mismo ng bansang ito ang patunay na Siya nga ang nagsasalita sa pamamagitan ng mga propeta. Sa Kasulatan, inilahad sa atin ang nakaraan, kasalukuyan at hinaharap ng kahanga-hangang bayang ito, at ang kanilang kasaysayan sa loob ng tatlong libo’t limandaang taon ay matibay na patunay na kinasihan ng Diyos ang Biblia. Tingnan natin sandali kung gaano kaganda itong lumilitaw sa Salita ng Diyos.

Ang Kanilang Nakaraang Kalagayan

Kailangan nating bumalik sa aklat ng Genesis, mula kabanata 12 pataas, para makita ang pasimula ng bansang ito. Doon natin makikita ang Tipan kay Abraham, kasama ang mga taimtim at walang-kondisyong pangako sa “kaibigan ng Diyos at sa kanyang binhi.” Pansinin ang eksaktong mga pangakong ibinigay:

(a) “Gagawin kitang isang malaking bansa.”

(b) “Ikaw ay aking pagpapalain, at padadakilain ko ang iyong pangalan.”

(c) “Ikaw ay magiging isang kapalaran.”

(d) “Pagpapalain ko ang mga magpapala sa iyo, at susumpain ko ang mga susumpa sa iyo.”

(e) “Pagpapalain sa iyo ang lahat ng angkan sa lupa” (Genesis 12:1-3). May isa pang pangakong ibinigay sa talatang 7—“Sa iyong binhi ay ibibigay ko ang lupaing ito.”

Sa iba't ibang anyo, inulit-ulit ang mga pangakong ito kay Abraham, kay Isaac at kay Jacob. Hanggang saan na natupad ang mga ito? Habang sinusundan natin ang kasaysayan mula Genesis hanggang 2 Cronica, nakikita natin ang bayan sa lupain ng Palestina, mga tanging iniingatan ng Diyos. Sa kanila ipinagkatiwala ang mga Salita ng Diyos, kaya sila ay pinagpala at naging pagpapala. Pagdating natin sa apat na Ebanghelyo, mukhaan nating nakikita ang “Ipinangakong Binhi” na sa pamamagitan Niya darating ang pagpapala sa buong sanlibutan. Pero sayang, “Siya'y naparito sa sariling kanya, at hindi siya tinanggap ng mga sariling kanya.” Kaya mayroon tayong malungkot na tala ng pagtanggì sa Kanya at ng Kanyang pagkapako sa krus, at sa ngayon ay natapos muna ang pambansang kasaysayan ng Israel bilang bayang tanging pinagpapala ng Diyos. Kung gayon, nabigo ba ang mga pangako ng Diyos? Hindi kailanman, sapagkat sa mga aklat ng hula sa dalawang Tipan ay malinaw na ipinahayag na dahil sa kanilang mga kasalanan ay pangangalatin sila sa buong sanlibutan, at ganito na nga ang kanilang kalagayan sa loob ng labinsiyam na raang taon.

Ang Kanilang Kasalukuyang Kalagayan

Malinaw itong ipinahayag ni Moises noong sila'y nasa kapatagan ng Moab, nang sabihin niya sa kanila: “Ipatatalo ka ng Panginoon sa harap ng iyong mga kaaway: ikaw ay lalabas ng isang daan laban sa kanila, at tatakas ka sa pito sa harap nila: at ikaw ay mapapasa lahat ng kaharian sa lupa” (Deuteronomio 28:25). Inilarawan pa niya nang walang pagkakamali ang paglusob ng mga Romano at ang pagwasak sa kanilang mga lungsod, sa kabanata ring iyon mula talatang 48 hanggang wakas. Hindi kasya rito na sipiin ang lahat, pero ang mga sumusunod na talata ay napakalinaw para hindi maunawaan:

“Ang Panginoon ay magdadala ng isang bansa laban sa iyo mula sa malayo, mula sa dulo ng lupa, na kasimbilis ng paglipad ng agila; isang bansang ang wika ay hindi mo mauunawaan: isang bansang mabangis ang mukha, na hindi gagalang sa matanda, ni maaawa sa bata: at kakainin niya ang bunga ng iyong hayop, at ang bunga ng iyong lupa, hanggang sa ikaw ay mapuksa: na hindi rin mag-iwan sa iyo ng trigo, alak, o langis, o ng anak ng iyong mga baka, o ng mga kawan ng iyong tupa, hanggang sa ikaw ay kanyang mapuksa. At kukubkubin ka niya sa lahat ng iyong mga pintuang-bayan, hanggang sa bumagsak ang iyong matataas at matitibay na pader na iyong pinagtiwalaan, sa buong lupain mo: at kukubkubin ka niya sa lahat ng iyong mga pintuang-bayan sa buong lupain mo, na ibinigay sa iyo ng Panginoon mong Diyos . . . At pangangalatin ka ng Panginoon sa lahat ng bayan, mula sa isang dulo ng lupa hanggang sa kabilang dulo; at doon ay maglilingkod ka sa ibang mga diyos, na hindi mo nakilala ni ng iyong mga magulang, mga diyos na kahoy at bato. At sa gitna ng mga

bansang ito ay hindi ka makasusumpong ng ginhawa, ni magkakaroon ng kapahingahan ang talampakan ng iyong paa: kundi bibigyan ka roon ng Panginoon ng nanginginig na puso, at nanlalabong mga mata, at panlulumo ng loob” (Deuteronomio 28:49-52, 64-65).

Halos aakalain mong isinulat ang mga salitang ito sa siglong ito, pero libu-libong taon na itong hawak ng mga Judio, at pagkatapos ay ng mga Cristiano, bilang taimtim na saksi ng hindi pagkalugod ng Diyos sa Kanyang bayan dahil sa kanilang malaking kasalanan, at bilang tiyak na patunay na sumulat si Moises sa pagkasi ng Diyos.

Karaniwang inaakala ng Judio na ang pinakamabigat na kasalanang magagawa ng isang Hebreo ay ang pagsamba sa diyus-diyosan. Dahil sa kasalanang iyon, dinala ang kanilang mga ninuno sa Babilonia at hindi pinahintulutang bumalik sa kanilang lupain hanggang sa matapos ang pitumpung taon. Pero may mas mabigat pang kasalanang nagawa labinsiyam na raang taon na ang nakararaan, dahilan kung bakit nasa labas sila ng lupain sa lahat ng siglong sumunod, at ang kasalanang iyon ay ang pagtangga sa Panginoong Jesu-Cristo.

Sa lahat ng mga taong ito, isinantabi muna ang Israel bilang bansa, at “ang pagkabulag sa isang bahagi ay nangyari sa kanila,” kaya kahit binabasa nila ang sarili nilang Kasulatan, may talukbong sa kanilang puso at hindi nila makita ang maraming tumutukoy kay Jesus, ang Mesiyas na kanilang tinanggihan. Pero bagaman totoo ito sa bansa bilang kabuuan, maaaring maligtas ang isang Judio kung tatayo siya sa parehong batayan ng makasalanang Hentil. Kailangan siyang lumapit sa Diyos,

aminin ang kanyang pagkakasala, at magtiwala sa Panginoong Jesu-Cristo, ang Siyang tinanggihan ng kanyang mga ninuno.

Tinukoy ng ating pinagpalang Panginoon ang kasalukuyang panahong ito at ang kahabag-habag nilang kalagayang espirituwal nang sabihin Niya: “Ang inyong bahay ay iniwang wasak sa inyo. Hindi na ninyo ako makikita hanggang sa sabihin ninyo, Mapalad ang dumarating sa pangalan ng Panginoon.” Salamat sa Diyos, hindi na napakalayo ang araw na iyon.

Sa buong panahong ito ng pagkatakwil sa Israel bilang bansa, kumukuha ang Diyos mula sa mga Hentil ng isang bayan para sa Kanyang pangalan. Mula sa mga Judio at Hentil na naligtas sa biyaya, binubuo Niya ang isang bagong tao, ang katawan ni Cristo. Kapag natapos na ang natatanging gawaing ito, babalik Siyang muli sa Israel, na minamahal pa rin alang-alang sa mga ninuno. Mababasa natin sa Roma 11:25-27: “Sapagkat hindi ko ibig, mga kapatid, na hindi ninyo maalaman ang hiwagang ito, baka kayo'y magmarunong sa inyong sariling akala; na ang pagkabulag sa isang bahagi ay nangyari sa Israel, hanggang sa makapasok ang kabuuan ng mga Hentil. At sa ganito'y maliligtas ang buong Israel: gaya ng nasusulat, Lalabas sa Sion ang Tagapagligtas, at aalisin niya ang kasamaan kay Jacob: at ito ang aking tipan sa kanila, kapag aalisin ko ang kanilang mga kasalanan.”

Kaya dinadala tayo nito upang pag-isipan ang

Ang Kanilang Maluwalhating Hinaharap

na maraming sinasabi tungkol dito ang mga Kasulatan ng hula. Nakalulungkot na malaking bahagi nito ay nawala na sa karaniwang Cristiano dahil sa mapanirang ugaling basta na

lamang inaangkin para sa iglesya ang kahanga-hangang mga hula ng pagpapala para sa Israel, sa Juda at sa Jerusalem, na sagana sa mga aklat ng hula. Sa paraang lubhang salungat sa tamang pangangatwiran, maraming tagapagpaliwanag ang nag-uukol ng lahat ng ganitong Kasulatan sa pag-unlad ng iglesya sa kapanahunang ito, at lubos na binabalewala ang tunay na kaugnayan ng mga ito sa Israel, ang makalupang bayan ng Diyos. Gaya ng mahusay na sinabi ng isang tao, “Ibinibigay nila sa mga Judio ang lahat ng sumpa at kinukuha para sa iglesya ang lahat ng pagpapala.” Ngunit dapat sanang maging napakalinaw sa sinumang taong nag-iisip na kung ang mga hatol na ipinahayag na babagsak sa Israel ay natupad sa mga pagdurusa ng bayang iyon, ang mga hula naman tungkol sa kanilang pagpapanumbalik at pagpapala sa hinaharap ay matutupad din nang ganoon kaliteral sa takdang panahon ng Panginoon.

Malinaw na ipinahayag na magkakaroon ng isang malaking pambansang pagbabalik sa Diyos kapag nakilala na nila sa minsang tinanggihang si Jesus ang kanilang tunay na Hari at Tagapagligtas. Saka sila ibabalik sa sarili nilang lupain, at matutupad ang tipan kay Abraham sa pinakamalawak na paraan.

Ngayon pa lamang ay nakikita na natin ang malaking pagkilos sa gitna nila. Libu-libo sa mga nakaraang taon ang bumalik sa Palestina, at malalaking pagbabago ang nagaganap sa bansang iyon, pero hindi pa ito ang dakilang pagbabalik na sinasabi ng mga propeta. Ito ay ang paunang pagkilos sa kawalan ng pananampalataya na magbubunga ng muling pagtatayo ng isang estadong Judio na sa bandang huli ay pamumunuan ng Antikristo. Ngunit kapag bumaba na mula sa langit ang

Panginoong Jesu-Cristo sa pagtatapos ng Malaking Kapighatian, saka darating ang dakilang pagkilala at ang dakilang pagtitipon, at saka sa pamamagitan ng “Ipinangakong Binhi” ay dadalhin ang lahat ng bansa sa kapuspusan ng pagpapala. Nakasalalay ang pagtubos sa sanlibutan sa pagpapanumbalik sa Israel.

“Ngayon kung ang pagkahulog nila ay naging kayamanan ng sanlibutan, at ang pagkabawas nila ay kayamanan ng mga Hentil; gaano pa kaya ang kanilang kapuspusan? . . . Sapagkat kung ang pagkatakwil sa kanila ay naging pakikipagkasundo ng sanlibutan, ano pa kaya ang pagtanggap sa kanila, kundi buhay mula sa mga patay?” (Roma 11:12-15).

Mabuti ngang pakinggan ng mga Cristiano ang pakiusap ng mang-aawit: “Idalangin ninyo ang kapayapaan ng Jerusalem: sila'y giginhawa na nagsisiibig sa iyo.” Sapagkat sa kapayapaan ng Jerusalem matatagpuan ang kapayapaan ng sanlibutan, kapag naghahari na sa katuwiran ang Prinsipe ng kapayapaan at makikilala Siya ng lahat ng bansa at magpapasakop sa Kanyang setro.

VIII. Ang Malaking Kapighatian

Ang mga sumasalakay sa katotohanan ng mga dispensasyon, sa paraang nabanggit ko na, ay nagsasabi sa atin na ang Malaking Kapighatian ay tapos na at nasa nakaraan na. Sinasabi nilang mali ang lahat ng itinuturo natin sa mga tao sa loob ng maraming taon—na ang kapanahunang Cristiano, na ngayon ay malapit nang matapos, ay susundan ng Malaking Kapighatian. Sabi nila, isa lamang itong guni-guning walang batayan sa Kasulatan. Kaya nais kong bumaling sa Aklat at subukang sagutin ang tanong na ito: Nasa nakaraan na ba ang Kapighatian? Siyempre, kung wala ito sa nakaraan, nasa hinaharap pa ito.

Una, kailangan kong magsalita nang maikli tungkol sa pitumpung sanlinggo ng Daniel 9. Sasabihin ko na, dahil tatlumpu't tatlong taon ko nang kilala ang mga bagay na ito, at maingat kong sinuri ang maraming isinulat na salungat dito, lubos akong kumbinsido na hindi pa natutupad ang ikapitumpung sanlinggo ni Daniel. Sa aking palagay, ito lamang ang pananaw na tumutugma sa lahat ng hula sa Kasulatan. Pinalilinaw nito nang lubusan ang aklat ng Apocalipsis. Ipinaliliwanag nito ang mahihirap na bahagi ng aklat ng Daniel at ng iba pang aklat ng hula. Hangga't hindi mo nakikita ang puwang sa pagitan ng ika-69 at ika-70 sanlinggo, gulo ang lahat. Ang Malaking Kapighatian ay magaganap sa ikapitumpung sanlinggong ito at sa panahon ng wakas para sa bayang Judio. Alam kong ito mismo ang itinatanggi, pero ito ang nais kong ipakitang malinaw na itinuturo ng Salita.

Ang mga nagtuturo na ang Kapighatian ay nasa nakaraan na ay nahahati sa ilang magkakaibang paaralan. Ang isa ay tinatawag

na Preterist. Sinasabi nilang ang Malaking Kapighatian ay ang panahon ng kaguluhang dinanas ng bayang Judio nang wasakin ng mga hukbong Romano, sa pamumuno ni Tito, ang Jerusalem at pinarusahan ang buong Palestina. Ayon sa kanila, nagsimula ang Malaking Kapighatian noong a.d. 70 at natapos pagkaraan ng napakaikling panahon. Ang karaniwang pananaw ng Romano Katoliko ay tumutukoy sa dalawandaang taon o higit pang pag-uusig sa ilalim ng paganong Roma, na nagwakas sa tagumpay ng Iglesya laban sa paganismo ng imperyo. Ang isa pang pananaw, na karaniwang tinatawag na makasaysayang pagpapaliwanag, ay nagsasabing ang Malaking Kapighatian ay tumutukoy sa panahon ng pagsubok nang usigin ang mga tumutol sa mga doktrina ng Roma. Ang mga tinatawag na Futurist ay naninindigang hindi pa kailanman nangyayari ang Malaking Kapighatian at hindi ito maaaring magsimula habang ang iglesya ng Diyos ay nasa sanlibutan pa. Hindi ito mangyayari hangga't hindi pa tayo natatawag paitaas upang salubungin ang Panginoon sa hangin. Ito ang pananaw na pinanghahawakan ko. Ngayon, bumaling tayo sa ilang talata at tingnan kung posible ba talagang paniwalaan, ayon sa tamang pangangatwiran, na ang Malaking Kapighatian ay nasa nakaraan na.

Jeremias 30: Sa mga unang talata ng kabanatang ito, mayroon tayong hula tungkol sa pagpapanumbalik sa Israel sa lupain ng Palestina. Ipinakikita ng Kasulatan na ibabalik sila sa lupain ng Palestina habang hindi pa sila sumasampalataya. Ang pagkakumbinsi sa kasalanan at ang pagbabagong-buhay ay magaganap pagkatapos nilang maibalik sa lupain ng Palestina, kapag nadagit na ang iglesya.

Dito sa Jeremias 30, talatang 3, mababasa natin: “Sapagkat, narito, ang mga araw ay dumarating, sabi ng Panginoon, na aking ibabalik ang pagkabihag ng aking bayang Israel at Juda, sabi ng Panginoon: at aking pababalikin sila sa lupain na aking ibinigay sa kanilang mga magulang, at kanilang aariin.” Hindi ito tumutukoy sa pansamantalang pagbabalik sa ilalim nina Ezra at Nehemias. Ang “kanilang aariin” ay nagpapakitang aariin nila ang lupain at hindi na ito isusuko pang muli sa ibang bayan.

Simula sa talatang 4, mayroon tayong paglalarawan ng oras ng pagsubok na darating sa lupain. “At ito ang mga salita na sinalita ng Panginoon tungkol sa Israel at tungkol sa Juda. Sapagkat ganito ang sabi ng Panginoon: Narinig namin ang tinig ng pangininginig, ng takot, at hindi ng kapayapaan. Magtanong kayo ngayon, at tingnan kung ang lalaki ay nanganganak? Bakit nakikita ko ang bawat lalaki na ang mga kamay ay nasa kanyang balakang, gaya ng babaing nanganganak, at ang lahat ng mukha ay namumutla? Ay! sapagkat dakila ang araw na iyon, na walang katulad: panahon nga iyon ng kabagabagan ni Jacob; ngunit siya’y maliligtas doon.” Ngayon, pansinin na hindi ito ang panahon ng kabagabagan ng iglesia; wala itong anumang kinalaman sa iglesia. Ito ang panahon ng kabagabagan ni Jacob; at ano ang magiging bunga? Na si Jacob ay pangangalatin, dudurugin at halos lilipulin? Hindi, kabaligtaran pa nga. Siya’y *maliligtas doon*. Ang Malaking Kapighatian ay magwawakas sa pagliligtas sa Israel at hindi sa pangangalat sa Israel. Ngayon, hindi ito tumutugma kahit kaunti sa nangyari sa lupain ng Palestina noong 70 A.D. at sa mga taong sumunod. Sa halip na maligtas si Jacob doon, nangalat pa nga si Jacob sa buong sanlibutan dahil doon.

Ituloy natin: “Sapagkat mangyayari sa araw na iyon, sabi ng Panginoon ng mga hukbo, na aking babaliin ang kanyang pamatok [Kaninong pamatok? Ang pamatok ng mga Hentil] mula sa iyong leeg, at lagutin ko ang iyong mga tali, at hindi na siya paglilingkurin pa ng mga dayuhan.” Hindi na nila siya gagawing alipin, sapagkat siya ang tunay na Anak ni David. “Kaya’t huwag kang matakot, Oh Jacob na aking lingkod, sabi ng Panginoon; ni manlupaypay ka, Oh Israel: sapagkat, narito, ililigtas kita mula sa malayo, at ang iyong binhi mula sa lupain ng kanilang pagkabihag; at si Jacob ay babalik, at magiging tahimik at panatag, at walang tatakot sa kanya.”

Ngayon, bumaling tayo sa Daniel (kabanata 12). Ang kabanata 11 ay nagbibigay sa atin ng isang napakapambihirang hula na umaabot hanggang sa wakas ng dispensasyon ng mga Judio, hanggang sa “panahon ng wakas,” isang pariralang paulit-ulit na ginagamit. Mababasa natin ang mga kalungkutan at pagdurusa ng Israel sa ilalim ng Antikristo. May paglalarawan tayo ng Antikristo sa 11:36-39: isang “hari na gagawa ayon sa kanyang kalooban; at siya’y magmamataas, at magpapakadakila sa lahat ng diyos, at magsasalita ng kagila-gilalas na mga bagay laban sa Diyos ng mga diyos, at siya’y uunlad hanggang sa maganap ang galit.”

Daniel 12:1: “At sa panahong iyon ay tatayo si Miguel, ang dakilang prinsipal na tumatayo para sa mga anak ng iyong bayan: at magkakaroon ng panahon ng kabagabagan, na hindi nangyari kailanman mula nang magkaroon ng bansa hanggang sa panahong iyon: at sa panahong iyon ay maliligtas ang iyong bayan, ang bawat isa na masusumpungang nakasulat sa aklat.” Hindi ba totoo na wala nang panahon ng mas kakila-kilabot na pagdurusa kaysa sa tiniis ng Israel sa ilalim ng Roma? Basahin

ninyo si Josephus, punung-puno ng lagim na dinanas ng bayang Israel noong mga araw na iyon. Maaaring iyon ang panahong tinutukoy kung ang Israel lamang ang pag-uusapan, at marami nga ang nag-aakala nang ganoon.

Pero pansinin ang huling bahagi ng talata: “At sa panahong iyon ay maliligtas ang iyong bayan, ang bawat isa na masusumpungang nakasulat sa aklat.” Ngayon, hindi sila naligtas noong panahon ng pag-uusig ng Roma. Sa halip, nangalat pa nga sila saanman sa buong sanlibutan. Malinaw na umaabot ito hanggang sa kaharian— “At marami sa kanila na natutulog sa alabok ng lupa ay magigising, ang ilan ay sa buhay na walang hanggan, at ang ilan ay sa kahihyan at walang hanggang pagkasuklam.” May ilang hindi nag-iisip na ito ang literal na pagkabuhay na muli. Maaaring ito ang larawang nakikita natin sa aklat ng Ezekiel, ang mga tuyong buto ng Israel na nabubuhay, umaahon mula sa alabok ng lupa, mula sa pagkakalat sa gitna ng mga Hentil, ang ilan ay sa buhay na walang hanggan, at ang ilan, na mga tumalikod, ay sa kahihyan at walang hanggang pagkasuklam. “At silang marurunong ay magsisikislap na gaya ng ningning ng langit; at silang nagpapabalik sa marami sa katuwiran ay gaya ng mga bituin magpakailan-kailanman.”

Sa anong panahon ito tumutukoy? “Ngunit ikaw, Oh Daniel, ilihim mo ang mga salita, at tatakan mo ang aklat, hanggang sa panahon ng wakas: marami ang tatakbo nang paroo't parito, at ang kaalaman ay lalago.” Isang tanda ng panahon ng wakas ang lubhang pagdami ng pagpaparoo't parito sa buong sanlibutan at ang malawak na paglaganap ng kaalaman.

Sa pagpapaliwanag sa mga salitang ito mahigit isandaang taon na ang nakararaan, sinabi ni Sir Isaac Newton, “Sa ganang akin,

hindi ko maiwasang paniwalaan ang mga salitang ito tungkol sa wakas ng mga panahon. Isang tanda ng wakas ang kapansin-pansing pagdami ng mga paraan ng paglalakbay. Maglalakbay ang mga tao mula sa isang bansa patungo sa iba sa paraang hindi pa nangyari kailanman. Maaaring may maimbentong paraan ng paglalakbay na magpapahintulot sa mga tao na makarating nang higit na mabilis kaysa ngayon.” Pinagtibay ni Sir Isaac Newton ang paniniwala na, ayon sa salitang ito, naniniwala siyang posible, habang papalapit ang wakas, na ang ilan-

bumaling tayo sa Bagong Tipan (Mateo 24:21), at makikita natin ang mga pangyayaring magaganap bago ang Kanyang ikalawang pagparito: “Sapagkat sa panahong iyon ay magkakaroon ng malaking kapighatian, na hindi nangyari mula nang pasimula ng sanlibutan hanggang ngayon, at hindi na mangyayari kailanman.” Napakalinaw na sinadya Niyang gamitin ang halos parehong pananalitang ginamit ng anghel nang kausapin si Daniel, upang maunawaan natin na tumutukoy ito sa iisang pangyayari: “At kung hindi paiikliin ang mga araw na iyon, ay walang laman na maliligtas: ngunit alang-alang sa mga hinirang ay paiikliin ang mga araw na iyon. Kung magkagayon, kung may magsabi sa inyo, Narito ang Cristo, o, Naroon; huwag ninyong paniwalaan. Sapagkat may lilitaw na mga bulaang Cristo, at mga bulaang propeta, at magpapakita ng mga dakilang tanda at mga kababalaghan; anupat ililigaw, kung maaari, pati ang mga hinirang.” Inaabangan ng mga tao ang pagbabalik ng Panginoon, at sari-saring maling teorya ang ipinahahayag. “Sapagkat kung paanong ang kidlat ay lumalabas sa silangan, at nakikita hanggang sa kanluran; gayon din ang pagparito ng Anak ng tao. Sapagkat kung saan naroon ang bangkay ay doon magtitipon ang mga agila.” Ang bangkay ay

ang Jerusalem, ang bahagi ng Israel na tumalikod na matatagpuan sa lupain ng Palestina. Doon darating ang mga buwitre, ang mga hukbo ng lahat ng bansa, at habang ganito ang kalagayan, lilitaw ang Anak ng tao. “Pagdaka, pagkatapos ng kapighatian ng mga araw na iyon ay magdidilim ang araw, at ang buwan ay hindi magbibigay ng kanyang liwanag, at ang mga bituin ay mahuhulog mula sa langit, at ang mga kapangyarihan ng langit ay mayayanig: at kung magkagayo'y lilitaw sa langit ang tanda ng Anak ng tao: at kung magkagayo'y tataghoy ang lahat ng lipi sa lupa, at makikita nila ang Anak ng tao na dumarating sa mga ulap ng langit na may kapangyarihan at dakilang kaluwhatian. At susuguin niya ang kanyang mga anghel na may malakas na tunog ng pakakak, at titipunin nila ang kanyang mga hinirang [ibig sabihin, ang mga hinirang ng Israel] mula sa apat na hangin, mula sa isang dulo ng langit hanggang sa kabilang dulo.” > > Ngayon, ipinaliliwanag ng mga Preterist na inilalarawan ng ating Panginoon ang pagkawasak ng Palestina sa ilalim ng Roma, pero sumunod ba sa pagkawasak na iyon ang mga pangyayaring ipinahayag dito? Sinasabi naman sa atin ng mga makasaysayang tagapagpaliwanag na nangyari ang mga ito sa panahon ng pag-uusig sa mga Cristiano sa ilalim ng papado sa loob ng humigit-kumulang labindalawa't kalahating siglo. Kung gayon, nang matapos ang pag-uusig kasabay ng pagbagsak ng Spanish Inquisition, nangyari ba ang mga bagay na ito? Kahit ipagpalagay nating maaaring gawing espirituwal ang lahat ng nasa ika-29 na talata, paano naman ang ika-30? Maaaring kunin ng isa ang ika-29 na nangangahulugang may isang dakilang imperyong kapangyarihan na magdidilim, at iba pa. Pero paano ang kasunod na talata? “Kung magkagayo'y lilitaw sa langit ang tanda ng Anak ng tao.” Kailan ito mangyayari?

Pagdaka, pagkatapos ng kapighatian ng mga araw na iyon! > >
Ngayon, bumaling tayo sa salaysay ni Lucas at pansinin doon ang isang napakahalagang pagkakaiba ng Malaking Kapighatian at ng mga kalungkutan ng Palestina sa ilalim ng mga Romano. Kabanata 21, talatang 20: “Datapuwat kapag nakita ninyong napalilibutan ng mga hukbo ang Jerusalem, ay talastasin nga ninyo na malapit na ang kanyang pagkawasak.” Dito, walang pag-aalinlangang ipinahayag ng ating Panginoon ang pagkawasak ng Jerusalem sa ilalim ni Tito. Ang lahat ng hulang ito ay natupad nang lubos na literal.

Wala tayong ibang paraan ng paghatol sa hinaharap kundi sa pamamagitan ng nakaraan. Kung sa nakaraan ay espirituwal lamang ang naging katuparan ng hula, sa hinaharap ay espirituwal lamang din ang magiging katuparan nito. Pero kung sa nakaraan ay lubos na literal ang naging katuparan ng hula, tiyak na tiyak na magiging lubos na literal din ang katuparan ng hula sa hinaharap.

Dito ipinahayag ng ating Panginoon kung ano ang darating sa Jeru- kanyang sarili na ulo ng lahat ng iglesya ng Sangkakristiyanuhan; kaya tumutukoy ito sa pag-uusig ng papa.” Gayunman, nakita na natin na ang Malaking Kapighatian ay magwawakas sa pagliligtas sa Israel at sa nakikitang pagbabalik ng ating Panginoon sa lupang ito, isang pagbabalik na napakaliteral anupat tatayo ang Kanyang mga paa sa araw na iyon sa Bundok ng mga Olibo. Tiyak na hindi ito maaaring tumukoy sa papado: “Na sumasalansang at nagmamataas laban sa lahat ng tinatawag na Diyos o sinasamba; anupat siya’y nauupo sa templo ng Diyos, na ipinakikilala ang kanyang sarili na siya’y Diyos.” Ngayon, para paniwalaang ito ang papado, kailangang maupo ang papa sa templo ng Diyos. Hindi ako

naniniwala na ang St. Peter's Cathedral ay templo ng Diyos. Templo iyon ng pagsamba sa diyus-diyosan. Hindi rin ako naniniwala na ang Iglesya Romana ay templo ng Diyos. Isa itong tumalikod na sistema. Ang templo ng Diyos ay ang templong madalas banggitin ng mga propeta, ang templong itatayo pa lamang. Doon uupo ang Antikristo at ipahahayag ang kanyang sarili na siya'y Diyos. “Hindi бага ninyo naaalaala, na nang ako'y kasama pa ninyo ay sinabi ko sa inyo ang mga bagay na ito? At ngayon ay nalalaman ninyo kung ano ang pumipigil, upang siya'y mahayag sa kanyang kapanahunan. Sapagkat ang hiwaga ng kasamaan ay gumagawa na: tanging ang pumipigil ngayon ay pipigil, hanggang sa siya'y alisin sa daan.” May nagsasabing ang ibig sabihin nito ay mabubuwag muna ang Imperyong Romano. Si Pablo ay nagsasalita rito tungkol sa isang bagay na dapat malaman ng bawat Cristiano, sapagkat inihahayag ito ng Biblia. Ano ang pumipigil sa ganap na paglago ng kasamaan sa sanlibutan? Ang Espiritu ng Diyos ang pumipigil ngayon. Narito ang Espiritu ng Diyos sa iglesya ng Diyos, at pinipigilan ang ganap na paglago ng kasamaan. Darating ang araw na wala na rito ang iglesya ng Diyos. Hindi na kikilos sa lupa ang Espiritu ng Diyos bilang isang banal na Persona sa iglesya ng Diyos.

“At kung magkagayo'y mahahayag ang Tampalasang iyon, na papatayin ng Panginoon sa hininga ng kanyang bibig, at lilipulin sa ningning ng kanyang pagparito: siya na ang pagparito ay ayon sa paggawa ni Satanas na may buong kapangyarihan at mga tanda at mga kababalaghang kasinungalingan.” Ang mga tanda at kababalaghang kasinungalingang ito ay inilalarawan sa Apocalipsis 13.

Ngayon, Apocalipsis 7: Ano ang kahihinatnan kapag dumating na sa lupa ang panahon ng kapighatian? Maliwanag na malaking bahagi ng Apocalipsis ay may kinalaman sa Malaking Kapighatian, na nagwawakas sa personal na paglitaw ng ating Panginoong Jesu-Cristo. Tugmang-tugma ito sa nababasa natin tungkol sa Malaking Kapighatian kaya tiyak akong iisang panahon ito. Hindi lahat ng Israel ay tunay na Israel. Kailangang Israel na ipinanganak na muli sa araw na iyon upang maging tunay na Israel at maibilang na ganoon, gaya rin ngayon na ang Israel ng Diyos ay ang mga ipinanganak na muli. Sa unang bahagi ng Apocalipsis 7, makikita ninyo ang nalabi ng Israel, 1-8: “Pagkatapos nito ay nakita ko ang apat na anghel na nakatayo sa apat na sulok ng lupa, na pinipigilan ang apat na hangin ng lupa, upang huwag humihip ang hangin sa lupa, ni sa dagat, ni sa anumang punongkahoy. At nakita ko ang ibang anghel na umaakyat mula sa sikatan ng araw, na may tatak ng Diyos na buhay: at siya'y sumigaw ng malakas na tinig sa apat na anghel, na pinagkalooban na makapinsala sa lupa at sa dagat, na nagsasabi, Huwag ninyong ipahamak ang lupa, ni ang dagat, ni ang mga punongkahoy, hanggang sa matatakan namin ang mga lingkod ng aming Diyos sa kanilang mga noo,” ibig sabihin, nakikitang tinatatakan ng mga anghel ang mga lingkod ng ating Diyos bago magsimula ang Malaking Kapighatian. “At narinig ko ang bilang ng mga tinatakan: at may tinatakanang isandaan at apatnapu't apat na libo mula sa lahat ng lipi ng mga anak ni Israel.”

Ngayon, sa ikalabing-apat na kabanata, talagang lumilitaw ang Tagapagligtas, at makikita natin ang isandaan at

apatnapu't apat na libong iniligtas mula sa kapighatian na naghihintay upang

ni sa ilalim ng Roma ng papa, kundi magaganap pa sa darating na panahon, kaagad bago lumitaw ang Panginoong Jesu-Cristo upang itatag ang Kanyang maluwalhating kaharian sa sanlibutang ito. Hindi ito mangyayari bago makaakyat sa langit ang iglesya.

Patunay 1. Hindi maaaring maganap ang kapighatian bago buksan ng Kordero ang aklat na may pitong tatak.

Apocalipsis 5—Kapag binuksan na ang mga tatak, saka magsisimulang dumating ang mga kaguluhan.

2. Hindi tinatanggap ng Kordero mula sa kamay ng Ama ang aklat na may pitong tatak hangga't hindi pa nakikita sa langit ang mga banal na may korona. Sa Apocalipsis 4 at 5, makikita natin ang dalawampu't apat na matatanda na nakaupo sa palibot ng trono, na may suot na mga koronang ginto sa kanilang mga ulo.
3. Walang banal na puputungan ng korona sa langit hangga't hindi natatanggap ni Apostol Pablo ang kanyang korona. “Mula ngayon ay natataan sa akin ang putong ng katuwiran, na ibibigay sa akin ng Panginoon, ang matuwid na hukom, sa araw na iyon: at hindi lamang sa akin, kundi sa lahat din naman ng umiibig sa kanyang pagpapakita.”
4. Hindi natatanggap ni Apostol Pablo at ng ibang mga banal na kasama niya ang kanilang mga korona hanggang sa Hukuman ni Cristo. Iyon ang tinutukoy na “araw na iyon.”
5. Ang Hukuman ni Cristo ay kaagad pagkatapos ng pagdagit sa iglesya. Sinabi ni Jesus, “Narito, ako'y madaling

pumaparito; at ang aking gantimpala ay nasa akin, upang bigyan ang bawat tao ayon sa kanyang gawa.”

Kaya ang konklusyon: Walang Malaking Kapighatian bago makasama ng Panginoon ang iglesya. Kailangang mangyari muna ang pagdagit bago magsimula rito sa lupa ang panahon ng Malaking Kapighatian.

IX. Pananagutan ba ng mga Judio Bilang Bayan ang Tinatawag na “Protocols of the Elders of Zion”?

Nitong mga nakaraang taon, mainit ang pagtatalo, may pumapanig at may sumasalungat, tungkol sa mahiwagang mga dokumentong medyo kilala na ngayon ng marami, ang tinatawag na “Protocols of the Elders of Zion.” Sinasabing ito raw ang mga natuklasan at mga balak ng mga pinunong Judio na naglalayong wasakin ang lahat ng pamahalaan ng mga Hentil at sirain ang moralidad ng mga tinatawag na Cristianong bansa sa mundo. Ibig sabihin, ipinapakilala ang mga talaang ito na para bang lihim na katitikan ng mga pulong ng isang grupo ng maimpluwensiyang mga Hebreo na tinatawag na “Elders of Zion.” Ayon sa kasaysayan ng mga dokumentong ito, hangga’t mapapatunayan ngayon, una itong inilabas sa publiko sa Russia ilang panahon bago bumagsak ang pamahalaan ng Czar. Sa medyo kapansin-pansing paraan, ipinapakita nito ang takbo ng sukdulang gawain ng mga Marxista. Walang duda na gawa ito ng mga pinunong nagnanais gawing Soviet ang lahat, na ang hangad ay wasakin ang lahat ng maayos na pamahalaan at ipalit ang Bolshevism. Sa pagkakaalam ko, walang tumututol na maaaring may ilang tumalikod na Judio na nakisama sa mga tumalikod na Hentil sa paggawa ng mga kakaibang dokumentong ito. Pero lubhang nakalulungkot, at labis na ikinahihiya ng maraming may-kaalamang Cristiano na nagmamahal sa Israel, na makitang ginagamit ang Protocols hindi lamang ng mga Hentil na walang Diyos kundi pati ng ilang Cristianong fundamentalista upang pukawin ang hinala at poot laban sa buong bayang Judio. Napakasama nito, sapagkat

tiyak na sasalungat ito sa taimtim na pagsisikap ng mga Cristianong Hebreo at ng mga mananampalatayang Hentil na madala ang mga Judio sa nakapagliligtas na pagkakilala sa Panginoong Jesu-Cristo. Sa katunayan, ganito na nga ang nangyayari. Isang alon ng anti-Semitismo ang lumalaganap sa Gitnang Europa, at ang nakasisirang impluwensiya nito ay nararamdaman na rin ngayon dito sa kabilang panig ng Atlantiko. > > Mga Walang-salang Judio ang Nagdurusa > > Gaano man kamakabayan at kawalang-pansariling interes ang mga Judiong estadista, negosyante, manunulat at propesyonal, tinitingnan sila nang may hinala na para bang mga kaaway sila ng sangkatauhan maliban sa sarili nilang grupo, dahil lamang may dugo silang Judio. Sa Alemanya, ang mga Cristianong Hebreo ay nagdurusa nang kasingpait ng kanilang mga kapatid ayon sa laman na hindi tumanggap kay Jesus bilang Mesiyas.

May makatwiran bang dahilan ang nakagugulat na pagbabagong ito ng pananaw ng publiko sa buong bayang Judio? Isang pangunahing turo ng relihiyong Hebreo, ayon sa sarili nilang Kasulatan, na dapat nilang ipanalangin ang kapayapaan ng bansang kanilang tinitirhan, at punung-puno ang kasaysayan ng mga halimbawa ng magandang pagkamakabayan at katapatan ng mga Judio sa iba't ibang lupain kung saan sila pinahintulutang tamasahin ang mga pribilehiyo ng maliwanag na pamahalaan. Maiisip ba natin na ngayon ay may kilusang alam ng halos buong bayang ito, upang ibagsak ang mga pamahalaang ito at ipalit ang isang pandaigdigang estadong Soviet ng mga Judio? Sa tingin ko, sa pagtatanong pa lang nito ay nasasagot na. Talagang hindi ito maiisip kung titingnan ang nakaraang kasaysayan, at lalo na ang kahanga-hangang mabuting diwa na ipinakita ng mga Judio sa iba't ibang bansa noong Digmaang Pandaigdig. Libu-

libong sundalong Judio ang nasa lahat ng hukbo ng Europa, tapat na lumalaban para sa mga mithiin ng mga bansang kanilang tinitirhan. Ang mga Judiong bangkero at iba pang mga pinansiyero ay nagpakita ng lubhang mapagkawangawang malasakit sa kapakanan ng Hentil at Judio noong mahihirap na panahong iyon. Kaya anuman ang masasabi tungkol sa Protocols at sinuman ang sumulat nito, dapat maging malinaw na hindi nito kinakatawan ang mga layunin at mithiin ng bayang Hebreo bilang isang bayan.

Walang “Elders of Zion”

Isa pa, sino ba ang mga “Elders of Zion”? Kaming mga ayaw maniwala na sila ang sumulat ng Protocols ay hinahamon na pangalanan ang mahiwagang mga taong ito kung hindi kami naniniwalang sila’y mga Judiong may karapatang magsalita para sa kanilang mga kapananampalataya. Pero hindi na kailangang pangalanan sila. Sa ganang akin, wala akong ideya kung sino talaga ang sumulat ng Protocols, pero ito ang tiyak sa akin: walang Konseho ng Israel na kumikilos saanman sa mundo na may titulong “Elders of Zion” sa kapangyarihang ibinigay ng mga Judio bilang isang bayan.

Sa mundo ngayon, may libu-libong tapat na Cristiano na Judio ayon sa laman, ngunit pinagaganda nila ang Ebanghelyo ni Cristo sa pamamagitan ng tapat na pamumuhay ayon sa mga turo ng ating Tagapagligtas. Tanungin ninyo ang sinuman sa mga tapat na lalaki at babaeng ito, na tiyak na makakaalam kung may ganitong mga pinuno o kung nagkaroon man: “Narinig na ba ninyo ang tungkol sa ‘Elders of Zion’?” Itinanong ko ito sa napakarami sa kanila. Sa bawat pagkakataon, ito ang sagot: “Hindi kailanman. Noong hindi pa ako naliligtas at mula nang maging Cristiano ako, hindi ko pa narinig ang ganitong

grupo ng mga pinunong Judio, hanggang sa ipakita sa akin ang Protocols na ito.”

Kaya sa tingin ko, hindi lamang lubhang nakalulungkot kundi talagang masama na ipataw sa bayang Judio ang pananagutan sa Protocols. Sinuman ang sumulat ng mga dokumentong ito, tiyak na hindi ito isinulat ng mga Judiong may karapatang magsalita para sa kanilang lahi. Sa aking palagay, makabubuting idiin ito ng mga gurong Cristiano, upang hindi sila makisali sa pagpapasan sa mga kapatid ni Cristo ayon sa laman ng pananagutang hindi naman sa kanila, at sa gayon ay mailantad sila sa pag-uusig na hindi nila nararapat.

Ang Sumpa sa Edom

Totoo na may bahagyang pagkabulag na nangyari sa Israel dahil itinakwil nila ang kanilang Mesiyas nang dumating Siya sa kanila sa mapagpakumbabang biyaya. Totoo na nakiisa sila sa mga Hentil sa pagpapako sa krus sa Panginoon ng kaluwalhatian. Totoo na marami sa kanila ang napopoot sa Cristianismo at sa mga Cristiano, gaya ng pagkapoot sa kanila ng ilang nagpapanggap na Cristiano. Totoo na nangalat sila sa mga bansa ayon sa Salita ng hula, at nagdurusa hanggang ngayon dahil sa kanilang mga kasalanan noon. Totoo na nasa ilalim pa rin sila ng kamay ng Diyos sa Kanyang pamamahala. Pero sa Edom noong una, sinabi ng Diyos: “Ngunit hindi mo sana tiningnan nang may kasiyahan ang araw ng iyong kapatid, sa araw na siya’y naging dayuhan; ni hindi ka sana nagalak sa mga anak ni Juda sa araw ng kanilang pagkapahamak; ni hindi ka sana nagsalita nang may kapalaluan sa araw ng kagipitan. Hindi ka sana pumasok sa pintuan ng aking bayan sa araw ng kanilang kasakunaan; oo, hindi mo sana tiningnan ang kanilang kapighatian sa araw ng kanilang kasakunaan, ni hindi mo sana

pinagbuhatan ng kamay ang kanilang kayamanan sa araw ng kanilang kasakunaan; ni hindi ka sana tumayo sa sangandaan upang puksain ang mga nakatakas sa kanila; ni hindi mo sana ibinigay ang mga natira sa kanila sa araw ng kagipitan” (Obadias 12, 13, 14).

Mabibigat na salita ang mga ito at nararapat lamang na isapuso ng mga bansang Hentil sa panahong ito. Tiyak na walang tunay na Cristiano ang gustong mapabilang sa ganoong samahan; sa halip, sisikapin niyang ipakita ang biyaya ni Cristo sa mga taong sa pamamagitan ng kanilang pagkahulog ay dumating sa atin ang kaligtasan. Ilang kapatid na Judio ang naglabas ng napakalinaw at nakatutulong na mga pahayag, sa salita at sa limbag, na naglalandad sa tunay na katangian ng pakana ng Protocols. Sa mga pahayag at maliliit na aklat na ito ko itinuturo ang sinumang naguguluhan tungkol dito. Hindi ako nagsasalita nang may anumang awtoridad tungkol sa tunay na pinagmulan ng Protocols na ito, pero nang basahin ko ito ilang taon na ang nakararaan, ang naiwang impresyon sa isip ko ay hindi ito maaaring maging, sa anumang paraan, Protocols ng mga pinunong Judio bilang ganon. Gaya ng nabanggit ko na, kinikilala ko na may ilang Judio na may kaunti o malaking kaugnayan sa grupong gumawa nito, pero ang ibig kong sabihin ay hindi nito kinakatawan ang karaniwang kaisipan o mga balak ng mga Judio.

Hindi Makatarungan at Hindi Totoo

Napansin ko kamakailan na may ilang guro na palaging nagbibigay ng espesyal na pansin sa sinumang kumontra sa maayos na pamahalaan na nagkataong may pangalang Judio. Pero kung magiging patas sila, dapat din nilang ituro na mas marami pa ang mga lalaking may magulang na Hebreo na

nangunguna sa sibilisasyon at pag-unlad kaysa sa mga nasa hanay ng mga naghahangad wasakin ang kasalukuyang kaayusan. Tila laganap sa maraming lugar ang ideya na halos lahat ng malalaking pinansiyero ng France, Britain at America ay mga Judio. Tingnan ninyo mismo ang listahan. Kunin ninyo ang malalaking bangko ng America at England, na mas kilala ko kaysa sa mga nasa France. Ilang pangalang Judio ang makikita ninyo roon? Gaano kalaking bahagi ng mga hari ng salapi sa Wall Street ang mga Judio? Ilan sa mga milyonaryong natitira pa sa America ang mga Judio? Ang malaking karamihan ay mga Hentil, at kahangalang isipin na ang maliit na bilang ng mga Judio ay makapagpapabagsak, kahit gustuhin pa nila, sa pamahalaang ito o sa alinmang pamahalaan ng mga Hentil. > Ang Tungkulin ng Cristiano > > Dapat maging gawain ng mga Cristiano na huwag maghasik ng binhi ng kawalang-tiwala at pagkakabaha-bahagi sa mga tao, kundi ipakita, hangga't kaya nila, ang biyayang nasa kay Cristo Jesus, na nagbigay ng Kanyang sarili bilang pantubos sa lahat, na ang Kanyang Ebanghelyo ay dapat ipahayag sa Judio at Hentil, at sa Kanyang mahiwagang katawan, ang iglesya, ay walang Judio o Hentil, kundi lahat ay iisa kay Cristo Jesus. Kaya ilaan natin ang ating sarili sa pangangaral ng mabuting balita sa kapangyarihan ng Espiritu Santo ng Diyos, na sinisikap abutin ang pinakamaraming tao sa lahat ng uri hangga't kaya natin bago dumating ang ating Panginoong Jesus at ang ating pagtitipon sa Kanya. “Dumarating ang gabi, na walang taong makagagawa.” Mabilis nang papalapit sa wakas ang Sangkakristiyanuhan. Malapit na ang pagbabalik ng ating Tagapagligtas. Hindi natin dapat sayangin ang ating panahon sa pagpukaw ng poot sa pagitan ng mga lahi, sa halip na sikaping sa lahat ng paraan ay makapagligtas ng ilan, “na hindi

nagiging katitisan, maging sa mga Judio, maging sa mga Hentil, maging sa iglesya ng Diyos.”

X. Magkakaroon ba ng Panahon ng Katuwiran Bago Magwakas ang Panahon?

Sa lahat ng siglo mula pa noong panahon ng mga apostol, karaniwang tinanggap na turo ng mga pinunong Cristiano na itinuturo ng Kasulatan na magkakaroon ng isang panahon na ang katuwiran ay mananaig sa buong lupa at ang lahat ng bansa ay mapapasailalim sa pagka-Panginoon ni Cristo bago matapos ang takbo ng panahon. May ilan na tinanggap nang literal ang bilang ng mga taon na binanggit sa Apocalipsis 20, kaya tinawag nila ang panahong ito na milenyo (sanlibong taon). Ang iba naman, bagaman may tanong sila kung literal ang sanlibong taon, ay naniwala at nagturo pa rin na lalaganap ang kaharian ng Diyos sa buong mundo, na mapapawi ang kasamaan at magtatagumpay ang katuwiran. Para mas madali, gagamitin natin sa artikulong ito ang salitang “milenyo” para sa dalawang pananaw na ito, na ang ibig sabihin ay ang paghahari ng katuwiran sa lupa.

Kamakailan, isang grupo ng mga teologo, na malaki ang pag-aangkin tungkol sa kanilang pagiging orthodox, ang nagpahayag na natuklasan daw nila na ang mga pananaw na ito ay lubos na salungat sa Kasulatan, at na walang dahilan para umasa na may ganoong maluwalhating kalagayan na mananaig sa mundong ito bago magwakas ang panahon at magsimula ang walang-hanggang kalagayan. Bukod sa dalawang uri na matagal nang kilala bilang premilenyal (kung naniniwala sila na si Cristo Mismo ay darating bago ang panahon ng katuwiran) at postmilenyal (kung naniniwala sila na ang panahong ito ay

darating sa pamamagitan ng pangangaral ng Ebanghelyo at darating lamang si Cristo upang tapusin ang mga bagay sa lupa), mayroon na ngayong isa pang grupo na tinatawag ang kanilang sarili na “amilenyalista,” at siyempre, ang ibig sabihin ng salitang ito ay walang milenyo sa anumang paraan.

Kung simpleng pagkakaiba lamang ito ng opinyon tungkol sa programa ng hula, napakalawak ng puwang dito para sa pagpaparaya, at walang dapat lubhang mabahala dahil sa magkakaibang pananaw tungkol sa mga huling bagay. Pero higit pa rito ang nakataya kaysa sa tanong lamang ng pagpapaliwanag ng hula. Kung tama ang mga amilenyalista, maraming mahalagang katotohanang nagpapabanal ang kailangang bitawan o ipaliwanag nang paikot, sapagkat kung tama ang kanilang posisyon, walang pagdagit sa iglesia o Hukuman ni Cristo na mauuna sa pagkabuhay na muli ng masasamang patay at sa paghatol sa Malaking Puting Trono. Kaya walang sinumang makapagsasalita nang may katiyakan tungkol sa kanyang huling kaligtasan, sapagkat hinihintay pa ang pagpapasya rito sa araw ng paghuhukom; at hindi maghahari ang mga banal na kasama ni Cristo sa mundong ito, sapagkat hindi itatatag ang Kanyang kaharian hanggang sa magsimula ang walang hanggan. Masisira ang buong balangkas ng mga dispensasyon sa katotohanan ng Biblia kung hindi maghahari si Cristo sa lupa at hindi Siya kikilalanin ng lahat ng bayan bilang “Hari ng mga hari at Panginoon ng mga panginoon.”

Kaya nararapat na bumalik tayong muli sa Salita ng Diyos at suriing mabuti ang mga Kasulatang ginamit ng mga

milenyalista bilang patunay ng isang “magandang panahong darating,” kung kailan

Maghahari si Jesus saanman ang araw Sa kanyang sunod-sunod na paglalakbay ay dumaraan;

*Ang Kanyang kaharian ay aabot sa bawat pampang,
Hanggang ang buwan ay hindi na lumaki’t lumiit
kailanman.*

Ang napakagandang himnong ito ni Isaac Watts ay batay sa, at halos isang paraphrase ng, Ika-pitumpu’t dalawang Awit, isang bahagi ng kinasihang Kasulatan na tiyak na naglalarawan sa kaharian ng Diyos na nagtatagumpay saanman. Bagaman orihinal itong isinulat para kay Solomon at maaaring inawit noong siya’y koronahan, napagtatanto natin habang binabasa ito na isang higit na dakila kaysa kay Solomon ang tinutukoy. Ang sumusunod na mga talata ay hindi kailanman natupad noong mga araw ng sariling anak ni David, pero maliban kung itatanggi ang katotohanan ng pagkasi, dapat itong matupad sa at sa pamamagitan ng “higit na dakilang Anak ng dakilang si David, ang ating Panginoong Jesu-Cristo”:

“Hahatulan Niya ang mga dukha sa bayan, ililigtas Niya ang mga anak ng nangangailangan, at dudurugin Niya ang mapang-api. Matatakot sila sa Iyo habang may araw at buwan, sa lahat ng salinlahi. Bababa Siya na parang ulan sa ginapasang damo, gaya ng ambon na dumidilig sa lupa. Sa Kanyang mga araw ay uunlad ang matuwid, at sasagana ang kapayapaan habang may buwan. Maghahari rin Siya mula sa dagat hanggang sa dagat, at mula sa ilog hanggang sa mga dulo ng lupa. Ang mga naninirahan sa ilang ay yuyukod sa harap Niya, at hihimurin ng

Kanyang mga kaaway ang alabok. Ang mga hari ng Tarsis at ng mga pulo ay magdadala ng mga handog; ang mga hari ng Sheba at Seba ay maghahandog ng mga kaloob. Oo, lahat ng hari ay magpapatirapa sa harap Niya; lahat ng bansa ay maglilingkod sa Kanya. . . . Ang Kanyang pangalan ay mananatili magpakailanman; ang Kanyang pangalan ay magpapatuloy habang may araw; at ang mga tao ay pagpapalain sa Kanya; tatawagin Siyang mapalad ng lahat ng bansa” (Awit 72:4-11, 17).

> > Hindi nakapagtataka, dahil sa ganitong maluwalhating paghahari, na nagtatapos ang Awit sa mga salitang, “Natapos na ang mga panalangin ni David na anak ni Isai.” Pagdating sa pagpapala sa lupa, wala nang matitira pang ipapanalangin kapag lubos nang natupad ang Awit na ito.

Ngayon, kailanman ay hindi pa nangyari noon na ang lahat ng hari ay yumukod sa Kanya at ang lahat ng bansa ay naglingkod sa Kanya, o na tinawag Siyang mapalad ng lahat ng bansa. Pero kung paanong tunay na ang Diyos ay Diyos at ang Awit na ito ay bahagi ng Kanyang kinasihang Salita, ang ganoong panahon ng pagpapala ay tiyak na darating pa sa kawawang mundong ito.

May nagsasabi na ang buong doktrina ng milenyo ay nakasandig sa isang maling pagkaunawa, dahil ang salitang “milenyo” mismo ay hindi matatagpuan sa Biblia sa Ingles. Dahil dito, sinasabi sa atin na ang doktrina ng milenyo ay isang kamaliang salungat sa Kasulatan. Pero ang ganitong pangangatwiran ay magnanakaw sa atin ng marami pang ibang mahalagang katotohanan na kahit ang ating mga kaibigang amilenyal ay itinuturing na malinaw at mahalaga. Ang salitang “trinidad” ay hindi matatagpuan sa Biblia, pero malinaw na itinuturo ng Biblia ang doktrina ng iisang Diyos na walang

hanggang umiiral sa tatlong persona, na ipinakilala sa atin ng ating Panginoong Jesu-Cristo bilang ang Ama at ang Anak at ang Espiritu Santo. Ang salitang “paghalili” ay hindi matatagpuan sa Kasulatan, pero malinaw itong itinuturo ng Isaias 53:5, at nang sabihin ni Pablo, “Ang Anak ng Diyos ay umibig sa akin at ibinigay ang Kanyang sarili para sa akin,” ipinapahayag niya ang katotohanan ng pagtubos sa pamamagitan ng paghalili. At bagaman ang salitang “milenyo” ay hindi matatagpuan sa Biblia, isang katotohanang hindi madaling ipaliwanag nang paikot na ang pananalitang “sanlibong taon,” na katumbas sa Ingles ng Latin na *millennium*, ay matatagpuan nang anim na beses sa Apocalipsis 20.

Doon natin nalalaman na darating ang panahon na si Satanas, ang dakilang kaaway ng Diyos at ng tao, ay gagapusin nang sanlibong taon at hindi na makalalabas upang dayain ang mga bansa hanggang sa matapos ang sanlibong taon. Sinasabi sa atin na ang unang pagkabuhay na muli ay mangyayari sa simula ng sanlibong taong iyon, at ang mga banal na binuhay na muli ay mabubuhay at maghahari na kasama ni Cristo nang sanlibong taon. Ang ibang mga patay ay hindi bubuhaying muli hanggang sa matapos ang sanlibong taon, at pagkatapos ng sanlibong taon, darating ang paghatol sa Malaking Puting Trono.

Tiyak na wala pang anumang tumutugma sa panahong ito ng sanlibong taon, literal man o hindi ang pagkaunawa natin dito, ang nakilala kailanman sa lupang ito. Kahangalan ang sabihin, gaya ng sinasabi ng ilan, na ginapos si Satanas sa simula ng panahong Cristiano, at na nabubuhay tayo ngayon sa panahon ng kanyang pagkakalag. Nagkaroon siya ng nakatatakot at

kakila-kilabot na kapangyarihan sa lahat ng siglo mula nang mamatay si Cristo sa krus. Pero kung matutupad man ang Apocalipsis 20, kailangang dumating ang araw na si Satanas ay hindi lamang mapipigilan nang bahagya, kundi mawawalan ng anumang kapangyarihang dayain ang mga bansa, at sa panahong iyon ay maghahari ang mga banal ng Diyos sa mundong ito.

Tugma ito sa mga naunang hula na matatagpuan sa Lumang Tipan. “At sa mga araw ng mga haring ito ay magtatayo ang Diyos ng langit ng isang kaharian na hindi kailanman mawawasak; at ang kaharian ay hindi maiiwan sa ibang bayan, kundi dudurugin at lilipulin nito ang lahat ng kahariang ito, at ito’y mananatili magpakailanman” (Daniel 2:44).

Ito ang ikalimang dakilang kapangyarihan na mamamahala sa buong lupa. Kahangalan ang sabihin na ang Cristianismo ang katuparan ng hulang ito.

Ganoon din sa kahalintulad na mga hula sa kabanata 7: “Nakita ko sa mga pangitain sa gabi, at narito, may isang gaya ng Anak ng tao na dumating na kasama ng mga ulap ng langit, at lumapit sa Matanda sa mga Araw, at inilapit nila Siya sa harap Niya. At binigyan Siya ng kapangyarihan, at kaluwalhatian, at kaharian, upang ang lahat ng bayan, bansa at wika ay maglingkod sa Kanya; ang Kanyang kapangyarihan ay walang hanggang kapangyarihan na hindi lilipas, at ang Kanyang kaharian ay hindi mawawasak. . . . Hanggang sa dumating ang Matanda sa mga Araw, at ibinigay ang paghatol sa mga banal ng Kataas-taasan; at dumating ang panahon na inangkin ng mga banal ang kaharian. At ang kaharian at ang kapangyarihan, at ang kadakilaan ng kaharian sa silong ng buong langit, ay ibibigay sa bayan ng mga banal ng Kataas-taasan, na ang

Kanyang kaharian ay walang hanggang kaharian, at ang lahat ng kapangyarihan ay maglilingkod at susunod sa Kanya” (Daniel 7: 13-14, 22,27).

Ang kahariang binabanggit sa mga talatang iyon at tinatawag na walang hanggan ay tiyak na hindi kahariang itatayo sa walang hanggan, kundi sa mismong mundong ito kung saan ginamit ng mga kapangyarihang tulad ng halimaw ang kanilang pamamahala. Tinatawag itong walang hanggan dahil hindi ito kailanman magwawakas; ibig sabihin, hindi ito kailanman mapapalitan ng anumang ibang kapangyarihan.

Ang mga katangian ng panahong ito ng pagpapala ay makikita natin sa marami pang ibang talata. Para mas madali, maaari nating tingnan ang mga ito sa ilalim ng pitong magkakaibang pamagat:

1. *Ang muling pagsilang ng Israel, na magiging pagpapala sa buong lupa.* Malinaw itong inihula sa Isaias 60:1-22: “At ang mga Hentil ay lalapit sa iyong liwanag, at ang mga hari sa ningning ng iyong pagsikat. . . . Sapagkat ang bansa at kaharian na hindi maglilingkod sa iyo ay malilipol; oo, ang mga bansang iyon ay lubos na mawawasak. . . . Ang iyong bayan din ay magiging matuwid lahat: mamanahin nila ang lupain magpakailanman, ang sanga ng aking tanim, ang gawa ng aking mga kamay, upang ako’y luwalhatiin. Ang maliit ay magiging isang libo, at ang munti ay magiging malakas na bansa: Akong Panginoon ay magmamadali nito sa kanyang kapanahunan.”

Ang kabanata 61 ay nagpapatuloy sa parehong kahanga-hangang kuwento, gaya ng marami pang ibang bahagi ng dakilang hulang ito.

Ipinahahayag ng Jeremias 31 na hindi masisira ang tipan ng Diyos sa Israel, at ipinakikita nito na kapag dumating ang kanilang araw ng pagpapala, pagpapalain ang buong mundo sa pamamagitan nila.

Inilalarawan ng Zacarias 14:16-21 ang isang panahon na ang Jerusalem ay magiging dakilang sentro ng espirituwal na buhay at ang mga kinatawan ng lahat ng bansa ay aakyat doon upang sumamba sa Hari, ang Panginoon ng mga hukbo. Marami pang ibang Kasulatan ang maaaring idagdag dito.

2. *Isang mundong walang digmaan.* Ang ating Panginoong Jesu-Cristo, bilang sagot sa tanong ng mga alagad, “Ano ang magiging tanda ng Iyong pagdating, at ng katapusan ng panahon?” ay nagsabi sa atin na ang mga digmaan at mga balita ng digmaan ang magiging katangian ng buong kasalukuyang panahon (Mateo 24:6).

“Gawin ninyong tabak ang inyong mga sudsod, at sibat ang inyong mga karit: sabihin ng mahina, Ako’y malakas” (Joel 3:10).

Dito, tinatawag ang mga bansa na gawing sandata ng digmaan ang kanilang mga kagamitan sa pagsasaka, pero pansinin ang kahanga-hangang kaibahan sa magkakambal na talata ng Isaias 2: 2-5 at Mikas 4:1-5. Pansinin lalo na:

“At hahatol Siya sa gitna ng mga bansa, at sasawayin Niya ang maraming bayan: at gagawin nilang sudsod ang kanilang mga tabak, at karit ang kanilang mga sibat: hindi na magtataas ng tabak ang bansa laban sa bansa, ni hindi na sila mag-aaral pa ng pakikidigma” (Isaias 2:4).

“At hahatol Siya sa gitna ng maraming bayan, at sasawayin Niya ang malalakas na bansa sa malayo; at gagawin nilang sudsod

ang kanilang mga tabak, at karit ang kanilang mga sibat: hindi na magtataas ng tabak ang bansa laban sa bansa, ni hindi na sila mag-aaral pa ng pakikidigma” (Mikas 4:3). > > Sino ang mangangahas magsabi na may nangyari nang anumang katulad nito? Gayunman, malinaw itong inihula para sa mundong ito bago magwakas ang panahon. > > 3.*Mapapawi ang kahirapan.* Ang parehong mga Kasulatang kababanggit lang natin ay nagsasabi rin sa atin ng isang panahon na ang lahat ng tao ay magtatamasa ng ginhawa sa buhay, kung kailan “uupo ang bawat tao sa ilalim ng kanyang puno ng ubas at sa ilalim ng kanyang puno ng igos; at walang tatakot sa kanila” (Mikas 4:4). > > Ganito rin ang patotoo ni Zacarias, at pinatitibay ito ng Isaias 65: 21-23: “At magtatayo sila ng mga bahay, at titirhan nila ang mga iyon; at magtatanim sila ng mga ubasan, at kakainin nila ang bunga ng mga iyon. Hindi sila magtatayo at iba ang titira; hindi sila magtatanim at iba ang kakain: sapagkat gaya ng mga araw ng isang punongkahoy ang magiging mga araw ng aking bayan, at ang aking mga hinirang ay matagal na magtatamasa ng gawa ng kanilang mga kamay. Hindi sila magpapagal nang walang kabuluhan, ni manganganak para sa kaguluhan; sapagkat sila ang binhi ng mga pinagpala ng Panginoon, at ang kanilang mga supling na kasama nila.” > > 4.*Mababago ang kalagayan ng mababang nilalang.* Kapag dumating ang panahong ito ng pagpapala, kahit ang mababang nilalang ay makikibahagi rito. > > “Ang lobo at ang kordero ay sabay na manginginain, at ang leon ay kakain ng dayami na gaya ng baka; at alabok ang magiging pagkain ng ahas. Hindi sila mananakit ni maninira sa buong banal kong bundok, sabi ng Panginoon” (Isaias 65:25). > > Ang ika-labing-isang kabanata ng hula ring iyon ay buong tungkol sa milenyo, at doon din

natin nalalaman ang pagbabagong mangyayari sa mismong likas na ugali ng mga hayop sa parang at sa gubat.

“Ang lobo ay tatahang kasama ng kordero, at ang leopardo ay hihigang kasama ng batang kambing; at ang guya at ang batang leon at ang pinatabang hayop ay magkakasama; at isang maliit na bata ang aakay sa kanila. At ang baka at ang oso ay manginginain; ang kanilang mga anak ay sabay na hihiga: at ang leon ay kakain ng dayami na gaya ng baka. At ang batang pasusuhin ay maglalaro sa butas ng ahas, at ang batang inawat na ay magpapasok ng kanyang kamay sa lungga ng ulupong. Hindi sila mananakit ni maninira sa buong banal kong bundok: sapagkat ang lupa ay mapupuno ng kaalaman tungkol sa Panginoon, gaya ng tubig na tumatakip sa dagat” (Isaias 11:6-9).

> > 5.*Halos mawawala ang sakit sa lupa.* > > “At hindi sasabihin ng naninirahan, Ako’y may sakit: ang bayang tumatahan doon ay patatawarin sa kanilang kasamaan” (Isaias 33:24). > > Sa Zacarias 14, isang talatang napansin na natin, makikita natin na kahit sa kahanga-hangang panahong iyon ay may posibilidad pa ring magkasakit, pero para lamang sa sinumang sadyang sumusuway sa Salita ng Panginoon. > > 6.*Hindi na laganap ang kamatayan, kundi ipapataw lamang bilang hatol.* Pansinin nating mabuti ang Isaias 65:18-20.

> Napakalinaw sa Kasulatang ito na sa darating na araw ng kapangyarihan ni Jehova, ang mga papasok sa mga pagpapala ng milenyo sa lupa ay, sa karaniwang kalagayan, bibigyan ng kaloob na mahabang buhay, gaya ng tinamasa ng mga patriarka bago ang baha. Sa katunayan, tila mabubuhay sila nang tuloy-tuloy sa buong panahong iyon, maliban kung may sadyang kasalanan na agad haharapin sa paghatol; at sa ganitong kalagayan, mababasa natin na ang makasalanang mamamatay sa edad na isandaang taon ay susumpain, at ang kanyang

kamatayan ay magiging gaya ng kamatayan ng isang bata. Ipinakikita nito sa atin na ang panahon ng kaharian ay hindi magiging katulad ng walang-hanggang kalagayan, kung saan hindi na kailanman makapagtataas ng ulo ang kasalanan at lubos nang hindi makikilala ang kamatayan. Posible pa ring magkasala ang tao laban sa liwanag ng Diyos kahit wala nang kaaway na tutukso sa kanya, pero ang ganitong asal ay hindi palalampasin kapag naghahari na ang katuwiran, nang walang agarang paghatol.

7. *Magtatagumpay ang katuwiran saanman.* Sa kasalukuyang panahon, tinatawag tayong magdusa alang-alang sa katuwiran. Sa araw na ating binabanggit, “maghahari ang isang hari sa katuwiran, at mamamahala ang mga prinsipeng may katarungan” (Isaias 32:1). Ito ang panahon na kapag “ang mga hatol [ng Diyos] ay nasa lupa, matututo ng katuwiran ang mga naninirahan sa sanlibutan” (Isaias 26:9). “Kung magkagayo’y tatahan ang katarungan sa ilang, at mananatili ang katuwiran sa mabungang bukid. At ang gawa ng katuwiran ay magiging kapayapaan; at ang bunga ng katuwiran ay katahimikan at katiyakan magpakailanman. At ang aking bayan ay tatahan sa mapayapang tahanan, at sa matitibay na tirahan, at sa tahimik na mga pahingahang dako” (Isaias 32:16-18). Sapagkat mababasa natin, “Sa mga araw na iyon, at sa panahong iyon, ay patutubuin Ko kay David ang Sanga ng katuwiran; at Siya ay maglalapat ng katarungan at katuwiran sa lupain” (Jeremias 33:15). “Sapagkat ang lupa ay mapupuno ng kaalaman sa kaluwalhatian ng Panginoon, gaya ng tubig na tumatakip sa dagat” (Habakuk 2:14). Ilan lamang ito sa napakaraming talata na nagpapahayag ng iisang pangkalahatang katotohanan: na bago tapusin ng Diyos ang kasaysayan ng mundong ito, ipakikita Niya sa tao kung ano ang buhay sa lupa sa

pinakamaganda nitong kalagayan—walang diyablong tumutukso, walang kahirapan at kagipitan, walang nakapanghihinang sakit at karamdaman, walang naghaharing kasamaan at kabulukan, halos naitaboy na ang kamatayan mismo, at naitatag saanman ang awtoridad ng Diyos. Ito ang gagawin ng Diyos sa sarili Niyang panahon, ayon sa Salita ng hula.

Sa harap ng mga Kasulatang napansin natin, na maaari pang dagdagan ng napakarami pa, paano masasabi ng sinumang naniniwala sa Biblia na ang milenyo ay isang walang-kabuluhang panaginip lamang na walang pag-asang matupad?

Kung ang maluwalhating kalagayang ito ay darating sa pamamagitan ng pangangaral ng Ebanghelyo, at sa gayon ay maihahanda ang mundo para sa postmilenyal na pagdating ni Cristo, o kung maisasagawa lamang ito sa personal at premilenyal na pagbabalik ng Panginoon, hindi iyan ang tanong na sinisikap kong talakayin sa kabanatang ito. Natitiyak ko na ang karamihan sa aking mga mambabasa ay sang-ayon sa akin na ang huling pananaw ang tama. Ang tanging sinikap kong gawin ngayon ay ipakita na talagang itinuturo ng Kasulatan na magkakaroon ng panahon ng katuwiran sa lupang ito bago magwakas ang panahon at magsimula ang walang hanggan.

XI. Magkakaroon ba ng Milenyo Bago Dumating si Cristo?

Ipinagbibilin ko sa iyo sa harapan ng Diyos, na nagbibigay-buhay sa lahat ng bagay, at sa harapan ni Cristo Jesus, na nagpatotoo ng mabuting pagpapahayag sa harap ni Poncio Pilato: na tuparin mo ang utos na ito nang walang dungis at walang kapintasan, hanggang sa pagpapakita ng ating Panginoong Jesu-Cristo; na ipakikita Niya sa sarili Niyang kapanahunan, Siya na mapalad at tanging Makapangyarihan, ang Hari ng mga hari, at Panginoon ng mga panginoon.—1 Timoteo 6:13-15

Gusto kong subukang hayaan ang Kasulatan mismo ang sumagot sa tanong na ito: “Ang maluwalhating panahong iyon ba ay maisasakatuparan sa pamamagitan ng pagsisikap ng iglesya ng Diyos bago ang ikalawang pagdating ng ating Panginoong Jesu-Cristo, o mangyayari ito pagkatapos magpakita ng ating pinagpalang Panginoon?” Nabasa natin ang tungkol sa pagpapakita ng ating Panginoong Jesu-Cristo, “na ipakikita Niya sa sarili Niyang kapanahunan, Siya na mapalad at tanging Makapangyarihan, ang Hari ng mga hari, at Panginoon ng mga panginoon.” Ano ba talaga ang ibig sabihin nito? Sa anong panahon o mga panahon Siya mahahayag nang ganito bilang Hari ng mga hari at Panginoon ng mga panginoon?

Dito ay may makikita tayong dalawang paaralan ng kaisipan sa mga gurong Cristiano. Ang mga naniniwalang kailangang dumating muna ang Panginoong Jesu-Cristo bago maganap ang milenyo (sanlibong taon) ay karaniwang tinatawag, para lang madali, na mga “premilenyal,” samantalang ang mga

naniniwalang kailangang dumating muna ang kaharian at saka darating ang Panginoon sa katapusan nito upang tapusin ang mga bagay sa sanlibutang ito ay karaniwang tinatawag na mga “postmilenyal.” Hayaan ninyong linawin ko ang isang bagay: hindi ko kailanman pinagdududahan ang katapatan ng mga kapatid na may ibang pananaw kaysa sa akin tungkol sa hinaharap na itinaturo ng hula. Kinikilala ko nang lubos na marami sa aking mga kapatid na postmilenyal at amilenyal ang walang-dudang mas maalab ang pag-ibig sa Panginoong Jesu-Cristo kaysa sa akin, at handang magtiis nang higit pa alang-alang sa Kanyang pangalan kaysa sa anumang natiis ko na. Hindi ko pinagdududahan ang kanilang kabanalan; hindi ko pinagdududahan ang kanilang pag-ibig kay Cristo; hindi ko pinagdududahan ang kanilang pagiging tapat sa tamang doktrina.

Ilang taon na ang nakararaan, malaking pribilehiyo para sa akin na maupo sa paanan ni Dr. A. T. Robertson habang nagbibigay siya ng serye ng mga lektyur tungkol sa Sulat sa mga taga-Colosas, diretso mula sa kanyang Griyegong Bagong Tipan, sa Calvary Baptist Church sa New York City. Nangunguna siya noon sa isang kumperensiya ng mga ministro, at pribilehiyo ko rin sa kumperensiyang iyon na magbigay ng serye ng mga mensahe mula sa aking Biblia sa Ingles (dahil hindi ako ganoon kagaling na iskolar para ibigay ang mga iyon mula sa Griyegong Bagong Tipan, at karamihan naman ng tao ay hindi rin ganoon kagaling para masundan ako kung ginawa ko iyon). Medyo natuwa ako nang makita ko ang dakilang taong iyon na nakaupo sa harap ko araw-araw. Kinikilala ko si Dr. Robertson na walang-dudang pinakanamumukod na iskolar ng Griyego sa Amerika, kung hindi man sa buong mundo. Pero ang mahal at mabait na lingkod na ito ng Diyos ay naupo at nakinig sa isang

kaawa-awa at walang-halagang tao na tulad ko, at napakagiliw niya at napakaasikaso sa pakikinig, higit sa maaasahan mo kaninuman. Tinalakay ko ang dalawang sulat sa mga taga-Tesalonica, at sa pagtatapos ng huling mensahe, lumapit sa akin si Dr. Robertson at sinabi, “Alam mo, ito ang unang pagkakataon na nakinig ako sa isang taong maingat na tinalakay ang mga sulat na iyan mula sa pananaw na premilenyal, at masasabi kong sang-ayon ang aking paghatol sa iyo sa buong serye. Hindi ko pa kailanman tahasang idineklara ang sarili ko bilang premilenyal, pero sa palagay ko, kung mabubuhay akong muli, magiging mas tiyak ako tungkol dito, sapagkat sa buong ministryo ko ay wala pa akong nakilalang premilenyal na Modernista.” Para sa akin, kawili-wiling patotoo iyon. May bagay sa paninindigang premilenyal na humihingi ng paniniwala sa ganap na pagkakasi ng Aklat na ito. Doon nakasalig ang lahat. At iyan ang isang dahilan kung bakit, bagaman iginagalang ko ang pananaw ng mga kapatid na tumitingin dito mula sa ibang anggulo, sa palagay ko ay mahalagang ulit-ulitin paminsan-minsan ang premilenyal na turo ng Banal na Kasulatan.

Naaalala ko, napakaraming taon na ang nakararaan, sa tingin ko ay hindi pa ako lalampas sa dalawampu’t dalawang taong gulang noon, pribilehiyo kong makibahagi sa isang Bible conference sa San Francisco. Sa pagkakataong iyon ay nakinig ako sa isa sa pinakamalalaking mangangaral na nakilala ko sa buong buhay ko, si Dr. A. J. Frost. Baka napakaliit ko pa noon kaya mukha siyang mas malaki, pero sa palagay ko ay tumitimbang siya ng tatlong daang libra. Noong mga panahong iyon, lahat ay nagbibisikleta, at kinailangan pa niyang magpagawa ng bisikletang espesyal na kayang bumuhay sa napakalaki niyang katawan. Isa siya sa pinakadakilang guro ng

Biblia na napakinggan ko, at naaalala ko ang isang mensahe niya tungkol sa walong dahilan na nagpapatunay sa premilenyal na pagdating ni Cristo. Sa kasamaang-palad, wala pa ako noong mabuting ugali ng pagkuha ng tala, kaya hindi ko natandaan nang malinaw ang lahat ng kanyang punto. Pero ang pangkalahatang ideya ay hindi kailanman nawala sa akin, at ang naitanim na impresyon ay kasama ko na sa lahat ng taon mula noon. Bagaman hindi ko masusunod nang eksakto ang pagkakasunod-sunod niya, gusto kong talakayin ito sa katulad na paraan. > > May malinaw, tiyak at makatwirang mga dahilan para maniwala na kailangang dumating ang Panginoong Jesu-Cristo bago magbukang-liwayway ang milenyo. Una, hindi magkakaroon ng milenyo hangga't hindi muling dumarating ang ating Panginoong Jesu-Cristo, sapagkat hindi magkakaroon ng milenyo hangga't hindi natatalian si Satanas. Sana pag-isipan ninyo itong mabuti, dahil kung mali ako rito, mali rin ako sa susunod na punto. Hindi magkakaroon ng milenyo hangga't hindi muling dumarating ang ating Panginoong Jesu-Cristo, sapagkat hindi magkakaroon ng milenyo hangga't hindi natatalian si Satanas. Hindi ba malinaw iyan sa Kasulatan? Hindi ba halata sa pag-aaral ng ikadalawampung kabanata ng Apocalipsis na kung maniniwala man tayo sa milenyo, kailangan nating paniwalaan na hindi ito maaaring magsimula hangga't hindi natatalian si Satanas? Mabuti, iyan ang pangunahing saligan. Pero si Satanas ay tatalian sa ikalawang pagdating ni Cristo; kaya hindi magkakaroon ng milenyo hangga't hindi dumarating si Cristo. Hindi ba napakalinaw niyan? Bumalik kayo sa ikalabing-siyam na kabanata ng Apocalipsis, at makikita ninyo roon ang maluwalhating pangitain ng bumababang Cristo. Inilalarawan Siya roon bilang isang makapangyarihang mandirigma na

nakasakay sa isang kabayong puti, nakadamit ng damit na itinubog sa dugo, at ang pangalan Niya ay tinatawag na Ang Salita ng Diyos. Lumalabas Siya na nagtatagumpay at upang magtagumpay, at habang bumababa Siya ay hinahawakan ng makapangyarihang anghel si Satanas at tinatalian siya sa loob ng isang libong taon, at iyon ang simula ng sanlibong taon ng pagpapala.

Muli, hindi magkakaroon ng milenyo hangga't hindi nagaganap ang ikalawang pagdating ng Panginoong Jesu-Cristo, sapagkat hindi magkakaroon ng milenyo hangga't hindi nalilipol ang Antikristo. Pag-isipan ninyo iyan. Hindi ninyo maiisip na sabay na naghahari si Cristo at ang Antikristo, hindi ba? At kung darating ang panahon na maghahari si Cristo nang lubos sa buong lupa bilang Hari ng mga hari at Panginoon ng mga panginoon, maliwanag na kailangang malipol muna ang Antikristo, ang huwad na Mesiyas. Pero ngayon, ang Antikristo ay lilipulin sa ikalawang pagdating ni Cristo; kaya hindi magkakaroon ng milenyo hangga't hindi dumarating si Cristo. Hindi mahalaga sa akin kung sino sa palagay ninyo ang Antikristo. Hindi nito binabago kahit kaunti ang argumento. Maaaring isipin ninyo na ang Antikristo ay tumutukoy sa isang huwad na sistemang panrelihiyon, halimbawa ang Mohammedanismo; o kung Katoliko kayo, baka isipin ninyo na ang Antikristo ay ang Protestantismo. Kung Protestante naman kayo, baka ibalik ninyo ang papuri at isiping ang Antikristo ay ang kapapahan. Maaari ring isipin ninyo na tumutukoy ito sa isang tiyak na tao. Ang ilan sa amin ay naniniwala na ang Antikristo ay isang persona, isang indibidwal na lilitaw pa sa sanlibutang ito at kikilalanin at tatanggapin ng marami bilang ang Cristo ng Diyos. Pero walang pagkakaiba kung sino man siya. Ang puntong gusto kong ilabas ay ito: hindi magkakaroon

ng milenyo hangga't hindi dumarating si Cristo, sapagkat hindi magkakaroon ng milenyo hangga't hindi nalilipol ang Antikristo, at ang Antikristo ay lilipulin sa ikalawang pagdating ni Cristo. Ang bahagi ng Kasulatan na pinakamalawak na tumatalakay rito ay ang ikalawang kabanata ng Ikalawang Tesalonica. Sa kabanatang iyon ay mababasa ninyo ang paglalarawan sa taong tampalasan na “nagmamataas laban sa lahat ng tinatawag na Diyos, . . . na papatayin ng Panginoon sa pamamagitan ng liwanag ng Kanyang pagdating” (2 Tesalonica 2:4,8), at ang pagdating na ito ay tumutukoy sa ikalawang pagdating ni Cristo. Kaya sa ikalawang pagdating malilipol ang Antikristo. At pagkatapos ay darating ang kahanga-hanga at maluwalhating kapanahunan ng kaharian.

Hindi magkakaroon ng milenyo hangga't hindi dumarating si Cristo, sapagkat hindi magkakaroon ng milenyo hangga't hindi naaalis ang kapangyarihan at awtoridad ng mga Gentil; at ang kapangyarihan at awtoridad ng mga Gentil ay aalisin sa ikalawang pagdating ni Cristo. Marami akong maaaring banggiting talata ng Kasulatan para patunayan iyan, pero tingnan natin ang ikalawang kabanata ng Daniel, kung saan naroon ang malaking larawan na yari sa iba't ibang metal at putik, na kumakatawan sa mga panahon ng mga Gentil. Doon ay bababa kayo hanggang sa huling kalagayan ng paghahari ng mga Gentil: sampung kaharian na pinagbuklod at kumikilos sa ilalim ng iisang ulo, gaya ng sampung daliri sa dalawang paa ng tao, na kumakatawan sa huling mga kapangyarihang Gentil. At saka mababasa ninyo ito: “Ikaw ay nakatingin hanggang sa may batong natibag, hindi ng mga kamay, . . . at pinuno ang buong lupa” (Daniel 2:34,35). Inilalapat ng ating Panginoong Jesu-Cristo sa Kanyang sarili ang batong iyon na bumabagsak; sinasabi Niya, “Ang batong itinakuwil ng mga nagtatayo ng

bahay ay siyang naging pangulo sa sulok. Ang bawat mabuwal sa ibabaw ng batong iyon ay madudurog; ngunit ang sinumang kanyang mabagsakan ay pagdudurugin niyang parang alabok” (Lucas 20:17-18). Noong narito Siya sa lupa, natisod ang Israel sa batong katitisan; sila ay nadurog at nangalat sa buong mundo. Pero sa muli Niyang pagdating, ang kapangyarihan at awtoridad ng mga Gentil ay hahanay laban sa Kanya, ngunit hahampasin Niya silang lahat sa paghuhukom. Kaya hindi magkakaroon ng milenyo hangga’t hindi dumarating si Cristo.

Muli, sa ikaapat na dahilan, naniniwala kami na hindi magkakaroon ng milenyo hangga’t hindi muling dumarating ang ating Panginoong Jesu-Cristo, sapagkat hindi magkakaroon ng milenyo hangga’t hindi naibabalik ang Israel sa Panginoon at sa sarili nilang lupain; at ang Israel ay maibabalik sa Panginoon sa ikalawang pagdating ni Cristo. Kaya hindi magkakaroon ng milenyo hangga’t hindi dumarating si Cristo. Bumaling tayo sa Aklat ng Zacarias para sa patunay nito, at doon ay makikita natin ang bayang Israel na sa wakas ay dinala sa pagsisisi, wasak ang puso sa harap ng Diyos, ipinagtatapat ang kanilang mga kasalanan at pagkukulang. Iyan ang problema nila ngayon. Bumabalik sila sa Lupain ng Palestina, pero ang pinakamalaking problema ng Israel ay lagi nilang pinangangatwiran ang kanilang sarili sa halip na aminin ang kanilang kasalanan sa harap ng Diyos. Nakausap ko na ang daan-daan sa makalupang bayan ng Diyos at ipinahayag ko ang taos-puso kong pakikiramay sa kanila sa kanilang paghihirap, pero sa sandaling subukan kong ipakita sa kanila na ito ay dahil sa pagtanggi nila sa Panginoong Jesu-Cristo, agad silang nagtatanggol sa sarili. Ayaw nilang aminin iyon; naghahanap sila ng ibang dahilan ng kanilang kalungkutan. Pero balang araw, ang bansa sa kabuuan ay madadala sa

pagsisisi. At kailan iyon? Kapag tumingin na sila sa Kanya na kanilang inulos. At kailan sila titingin sa Kanya na kanilang inulos? Sa unang kabanata ng Apocalipsis ay mababasa natin: “Narito, Siya’y pumaparitong nasa mga alapaap; at makikita Siya ng bawat mata, pati ng mga umulos sa Kanya; at ang lahat ng angkan sa lupa ay tataghoy dahil sa Kanya” (t. 7). Kapag muling dumating ang ating Panginoong Jesu-Cristo, kapag ang Kanyang mga paa ay tumayo sa araw na iyon sa Bundok ng mga Olibo, kapag iniharap Niya ang Kanyang sarili sa ikalawang pagkakataon sa Kanyang bayan, saka “sila’y titingin sa Akin na kanilang inulos” (Zacarias 12:10) at sisigaw, “Ano ang mga sugat na ito sa pagitan ng Iyong mga kamay? At Siya’y sasagot, Ang mga yaon ang mga sugat na tinanggap Ko sa bahay ng Aking mga kaibigan” (Zacarias 13:6). Saka sila madudurog ang puso at ipagtatapat ang kanilang mga kasalanan, at “tatangisan nila Siya, gaya ng isang tumatangis sa kanyang bugtong na anak, at magiging nasa kapaitan dahil sa Kanya, gaya ng isang nasa kapaitan dahil sa kanyang panganay” (Zacarias 12:10).

Pagkatapos ay ibubuhos sa kanila ang Espiritu mula sa itaas, at ang kanilang mga puso ay ibabalik sa Diyos; isang bansa ang ipanganganak sa isang araw; magkakaroon ng Israel na ipinanganak na muli; at sila ay titipuning pabalik sa lupain ng kanilang mga ninuno, at tutuparin ng Diyos ang lahat ng pangakong ibinigay Niya sa kanila sa pamamagitan ng mga propeta sa loob ng maraming siglo. > > Hayaan ninyong ipaalala ko sa inyo ito: hindi magkakaroon ng milenyo hangga’t hindi dumarating si Cristo, sapagkat hindi magkakaroon ng milenyo hangga’t hindi nagaganap ang unang pagkabuhay na muli, iyon ay, ang pagkabuhay na muli ng mga banal na namatay sa lahat ng nagdaang siglo. Ang mga banal na ito na namatay ay may bahagi sa dakilang kahariang iyon; maghahari

sila kasama ni Cristo kapag naghari Siya. Maliwanag na kailangan muna silang buhayng muli mula sa mga patay bago iyon maging totoo; at ang pagkabuhay na muli ng mga banal ay magaganap sa ikalawang pagdating ni Cristo, kaya hindi magkakaroon ng milenyong hangga't hindi dumarating si Cristo. Iniisip man ninyo ang mga banal sa Lumang Tipan, o ang mga banal sa kapanahunan ng iglesya, o ang mga mamamatay sa ilalim ng Antikristo sa mga araw ng Malaking Kapighatian na darating pa, magkakaroon sila ng bahagi sa isa sa mga pangkat ng unang pagkabuhay na muli. Saklaw ng katagang iyan ang buong bayan ng Diyos na bubuhaying muli bago ang paghahari ni Cristo. Ang mismong pagkabuhay na muli ng ating Panginoon ang simula ng unang pagkabuhay na muli. Bumaling kayo sa ikadalawampung kabanata ng Apocalipsis, at tingnan kung paanong dalawang magkaibang-magkaibang pangkat ang inihaharap sa atin doon. Sa ikaapat na talata ay mababasa natin: “At nakakita ako ng mga luklukan, at sila’y nagsiupo sa mga yaon [o mga nakaupo sa mga yaon], at ibinigay sa kanila ang paghatol.” Naroon ang mga banal sa panahon ng Lumang Tipan at sa kasalukuyang kapanahunan ng iglesya na bubuhaying muli kapag “ang Panginoon din ang bababang mula sa Langit, na may isang sigaw, may tinig ng arkanghel, at may pakakak ng Diyos; at ang mga patay kay Cristo ay unang mangabubuhay na maguli; kung magkagayon, tayong nangabubuhay, na nangatitira, ay aagawing kasama nila sa mga alapaap, upang salubungin ang Panginoon sa hangin: at sa ganito’y sasa Panginoon tayo magpakailanman” (1 Tesalonica 4:16-17).

“Nakakita ako ng mga luklukan, at mga nakaupo sa mga yaon.” Pero tingnan ninyo ang kasunod na pangkat: “At nakita ko ang mga kaluluwa ng mga pinugutan ng ulo dahil sa patotoo ni

Jesus, at dahil sa Salita ng Diyos, at ang mga hindi sumamba sa halimaw, ni sa kanyang larawan man, at hindi tumanggap ng tanda sa kanilang noo at sa kanilang kamay; at sila'y nangabuhay, at nangaghari kasama ni Cristo nang isang libong taon" (Apocalipsis 20:4). Iyan ang huling pangkat. Paano naman ang masasamang patay? "Ang iba sa mga patay ay hindi nangabuhay hanggang sa matapos ang isang libong taon. Ito ang unang pagkabuhay na maguli. Mapalad at banal ang makabahagi sa unang pagkabuhay na maguli: sa mga ito ay walang kapangyarihan ang ikalawang kamatayan; kundi sila'y magiging mga saserdote ng Diyos at ni Cristo, at maghahari silang kasama Niya nang isang libong taon." Kaya hindi magkakaroon ng milenyo hangga't hindi naganap ang unang pagkabuhay na muli. Ang mga banal na namatay ay kailangang buhayang muli sapagkat may bahagi sila kay Cristo sa maluwalhating kapanahunang iyon ng kaharian, at sila ay nasa kanilang pisikal at binuhay-na-muling mga katawan.

Bukod dito, hindi magkakaroon ng milenyo hangga't hindi dumarating si Cristo, sapagkat hindi magkakaroon ng milenyo hangga't hindi nagaganap ang pagdagit, ang pagbabago ng mga buhay na mananampalataya sa dispensasyong ito, sapagkat ipinangako sa atin ang bahagi sa maluwalhating kahariang iyon. Hindi tayo mananatili rito sa ibaba upang paghariaan tayo ni Cristo, kundi naroon tayo kasama Niya sa makalangit na Jerusalem upang maghari kasama Niya sa isang sanlibutang binago. "Ito nga ang sinasabi ko, mga kapatid, na ang laman at ang dugo ay hindi makapagmamana ng kaharian ng Diyos"; kaya kailangan nating magkaroon ng ating niluwalhating katawan, ng ating binagong katawan, upang makibahagi sa kahanga-hangang paghahari ng ating pinagpalang Panginoong Jesu-Cristo. Sinasabi ni Daniel na "dumating ang panahon na

inari ng mga banal ang kaharian” (Daniel 7:22), at tayo ay ihahanda para sa ating bahagi sa kahariang iyon sa pamamagitan ng pagdagit, iyon ay, ang mga mabubuhay hanggang sa pagdating ng ating Panginoong Jesu-Cristo. Sinasabi sa atin ng Apostol sa ikalabinlimang kabanata ng 1 Corinto, “Narito, sinasaysay ko sa inyo ang isang hiwaga [sinasabi ko sa inyo ang isang lihim]: hindi tayong lahat ay mangatutulog, ngunit tayong lahat ay babaguhin, sa isang sandali, sa isang kisap-mata, sa huling pagtunog ng pakakak: sapagkat tutunog ang pakakak, at ang mga patay ay mangabubuhay na maguli na walang kasiraan, at tayo’y babaguhin. Sapagkat kinakailangang itong may kasiraan ay magbihis ng walang kasiraan, at itong may kamatayan ay magbihis ng walang kamatayan” (tt. 51-53). Kailan magaganap ang maluwalhating pangyayaring iyon? Sa pagdating ng ating Panginoong Jesu-Cristo. Kaya hindi magkakaroon ng milenyo hangga’t hindi dumarating si Cristo, sapagkat hindi magkakaroon ng milenyo hangga’t hindi pa naganap ang pangyayaring iyon.

At kaugnay na kaugnay niyan, hindi magkakaroon ng milenyo hangga’t hindi natatapos ang Hukuman ni Cristo. Pero ang Hukuman ni Cristo ay magaganap sa ikalawang pagdating ng Panginoon; kaya hindi magkakaroon ng milenyo hangga’t hindi dumarating si Cristo, sapagkat ang Hukuman ni Cristo ang lugar kung saan hahatulan ang mga gawa ng mga banal. Haharap ang mga banal sa Panginoong Jesu-Cristo upang ibigay Niya sa kanila ang kanilang mga gantimpala at sabihin sa bawat isa kung ano mismo ang magiging bahagi niya kasama Niya sa darating na kahariang iyon. Kaya hindi maaaring magkaroon ng milenyo hangga’t hindi nagaganap ang Hukuman ni Cristo. Sasabihin Niya sa isa, “Naging tapat ka sa

kakaunting bagay, magkaroon ka ng kapamahalaan sa sampung lungsod”; at sa iba naman, “Magkaroon ka ng kapamahalaan sa limang lungsod.” At kailangan kayong tumayo roon sa harap ng Kanyang hukuman at masuri ang inyong mga gawa. Ligtas kayo dahil sa biyaya, pero gagantimpalaan kayo ayon sa inyong mga gawa. Isipin ninyo ang isang taong nanirahan sa isang malaking lungsod at marahil ay hindi man lang nakilala lampas sa ilang kanto mula sa kanyang tahanan, pero namuhay siya nang buong pagtatalaga para sa Panginoong Jesu-Cristo. Isipin ninyo ang taong iyon na nakatayo sa harapan ng Panginoon sa Kanyang hukuman, at sinasabi Niya: “Napansin kita noong nakatira ka roon sa Chicago. Naging tapat ka sa kakaunting bagay; totoo ka, tapat, at nakatalaga, kaya sasabihin Ko sa iyo ang gagawin Ko. Maghahari Ako sa katuwiran sa loob ng isang libong taon, at gagawin kitang mayor ng Chicago. Bumalik ka sa lungsod na iyon kung saan hindi ka kilala pero kung saan namuhay ka para sa Akin, at pamahalaan mo ito.” Ihahanda ng Panginoon ang bawat isa sa Kanyang mga lingkod para sa lugar na inilaan Niya sa kanila. Pero nakikita ninyo, hindi magkakaroon ng milenyo hangga’t hindi pa natatapos ang pagsusuring ito sa mga gawa ng mga mananampalataya, hangga’t hindi pa dinadala ng Panginoon sa liwanag ang lahat at naibabahagi ang gantimpala ng bawat isa.

At hayaan ninyong lumayo pa ako nang kaunti. Hindi magkakaroon ng milenyo hangga’t hindi dumarating si Cristo, sapagkat hindi magkakaroon ng milenyo hangga’t hindi nagaganap ang paghuhukom sa mga buhay na bansa. Ang mga bansa bilang bansa ay hindi lilipulin kapag dumating si Jesus upang maghari. Milyun-milyong naninirahan sa lupa ang mabubuhay na walang kaalaman sa Kanyang Salita kapag sinimulan Niya ang Kanyang sanlibong taong paghahari, at ang

mga taong bumubuo sa mga bansang ito ay papasok sa kaharian. Pero bago sila pumasok, kailangang maganap muna ang paghuhukom sa mga buhay na bansa. At iyan ay magaganap sa ikalawang pagdating ni Cristo. Kaya hindi magkakaroon ng milenyo hangga't hindi dumarating si Cristo. Bumaling kayo sa Mateo 25: “Ngunit pagparito ng Anak ng tao sa Kanyang kaluwalhatian, at ang lahat ng mga banal na anghel na kasama Niya, kung magkagayo’y uupo Siya sa luklukan ng Kanyang kaluwalhatian: at titipunin sa harap Niya ang lahat ng mga bansa” (tt. 31, 32). Huwag kayong magkamali tungkol dito. Hindi ito ang paghuhukom sa masasamang patay; ito ang paghuhukom na magaganap kapag dumating si Cristo; at ayon sa mga pasya ng paghuhukom na ito, ang mga bansa ay magkakaroon ng kanilang lugar sa Kanyang darating na maluwalhating kaharian. “Titipunin sa harap Niya ang lahat ng mga bansa: at sila’y pagbubukud-bukurin Niya, gaya ng pagbubukod ng pastor sa mga tupa at sa mga kambing: at ilalagay Niya ang mga tupa sa Kanyang kanan, ngunit ang mga kambing ay sa kaliwa.” At naaalala ninyo kung paano Niya gagantimpalaan ang isa at hahatulan ang iba ayon sa pakikitungo nila sa Kanyang mga kapatid. Kailangang maganap iyan bago lubos na maitatag ang Kanyang kaharian dito sa lupa, at ayon doon, ang mga bansang may pagpapala Niya ay papasok sa kaharian, magkakaroon ng kanilang lugar dito, at tatamasahin ang mga biyaya ng Kanyang matuwid na paghahari.

Bagaman sinasabi sa atin ng Kasulatan ang tungkol sa isang maluwalhating kapanahunan kung kailan mananaig ang katuwiran sa buong lupa bago magwakas ang panahon, sinasabi rin nito na kapag bumalik ang ating Panginoon ay ibang-iba ang kalagayang madadatnan Niya. Walang kahit

isang talata ng Kasulatan na nagpapahiwatig na babalik ang ating Panginoon at madadatnan Niyang nahikayat na ang buong sanlibutan, o madadatnan Niyang ang mga bansa ay napasakop na sa Kanyang banal na kalooban; kabaligtaran pa nga. Ano ang sinabi mismo ng Panginoong Jesus? “Kung paano ang mga araw ni Noe, ay gayon din ang pagparito ng Anak ng tao. Sapagkat kung paanong nang mga araw na yaon bago gumunaw, sila’y nagsisikain at nagsisiinom, nangag-aasawa at pinapag-aasawa, hanggang sa araw na pumasok si Noe sa daong, at hindi nila nalaman hanggang sa dumating ang paggunaw, at tinangay silang lahat; gayon din ang pagparito ng Anak ng tao” (Mateo 24:37-39). Kung aaminin ninyo na kailangang magkaroon ng isang panahon ng katuwiran bago magwakas ang sanlibutang ito, kailangan din ninyong aminin na hindi iyon maaaring mangyari hangga’t hindi dumarating si Cristo, sapagkat pagdating Niya ay hindi Niya madadatnan ang lupa sa ganoong kalagayan. Ano ang kalagayan ng sanlibutan noong mga araw ni Noe? Kabulukan at karahasan ang pumuno sa lupa. At ano ang nakikita natin sa paligid natin ngayon? Kabulukan at karahasan sa lahat ng dako. Ang bayan ng Diyos ay munting kawan pa rin. Pagkatapos ng labinsiyam na siglo ng pangangaral ng Ebanghelyo, ang pagkahikayat ng buong sanlibutan ay mukhang kasinlayo pa rin ng dati. Nakita natin sa ating sariling panahon ang buong mga bansa na dati ay nagpahayag na tumanggap ng Ebanghelyo na ngayon ay tinatapakan ang katotohanan ng Diyos. Ang Europa ay naging isang larangan ng misyon sa ibang bansa na pinadadalhan natin ng mga misyonero upang dalhin ang Ebanghelyo sa isang bayang nakaupo sa kadiliman, “upang ibigay ang liwanag ng pagkakilala ng kaluwalhatian ng Diyos sa mukha ni Jesu-Cristo” (2 Corinto 4:6).

Nagpapasalamat kami sa Diyos sa bawat tagumpay ng krus sa mga lupain ng mga pagano. Nagpapasalamat kami sa Diyos sa libu-libo at milyun-milyong nadala sa nagliligtas na pagkakilala sa Panginoong Jesu-Cristo. Pero hindi namin ipipikit ang aming mga mata sa katotohanan. Mas marami ang mga pagano sa mundo ngayon kaysa noong sabihin ni Jesus sa Kanyang mga alagad, “Kaya’t magsiyaon kayo, at gawin ninyong mga alagad ang lahat ng mga bansa, na sila’y inyong bautismuhan sa pangalan ng Ama at ng Anak at ng Espiritu Santo” (Mateo 28:19). Dinala ng Kanyang mga lingkod ang mensahe; milyun-milyon ang sumampalataya rito; pero ang mga nahikayat sa Cristianismo ay hindi man lang nakasabay sa bilang ng ipinapanganak. Kaya kung tayo ang kailangang magdala ng milenyo sa pamamagitan ng ating pinakamahusay na pagsisikap, baka nga panghinaan tayo ng loob. Pero nakikita natin na ang mga kalagayan ay eksaktong gaya ng hinulaan ng ating Panginoon. Sinasabi Niya: “Datapuwat pagpasimula ng mga bagay na ito, ay magsitingin kayo, at magsitunghay ang inyong mga ulo; sapagkat malapit na ang inyong katubusan” (Lucas 21:28). Kaya sa halip na panghinaan ng loob, lumalakas ang aming loob. Malapit nang dumating si Jesus. “At ang Espiritu at ang kasintahang babae ay nagsasabi, Halika. At ang nakikinig ay magsabi, Halika. At ang nauuhaw ay pumarito: ang sinumang may ibig ay kumuha ng tubig ng buhay nang walang bayad” (Apocalipsis 22:17).

XII. Maaasahan ba Natin ang Isang Dakilang Muling Pagsigla Bago ang Pagdating ni Cristo?

O Panginoon, aking narinig ang Iyong salita, at ako'y natakot: O Panginoon, buhayin Mong muli ang Iyong gawa sa gitna ng mga taon, sa gitna ng mga taon ay ipakilala Mo; sa poot ay alalahanin Mo ang awa.—Habakuk 3:2

Maaasahan ba natin ang isang dakilang muling pagsigla (revival) bago dumating ang ating Panginoong Jesu-Cristo? Sa pagsisikap na sagutin ang tanong na ito ayon sa Kasulatan, may ilang bagay na kailangan munang linawin. Una, ano ba ang ibig nating sabihin sa muling pagsigla? Wala na akong alam na salitang mas madalas gamitin nang mali kaysa rito. Mag-aanunsyo ng sunud-sunod na pagtitipon at tatawagin itong “revival meetings,” at kung hindi lang ito nakalulungkot, halos nakakatawa na ang pagkakasulat ng ilang patalastas. May pagkakataong dumampot ako ng pahayagan at nabasa kong sa isang takdang gabi ng Linggo ay magsisimula raw ang isang “revival” sa isang simbahan. Paano naman iyon malalaman ng sinuman? Pagkatapos, makalipas ang ilang linggo, nabasa ko naman: “Ang revival na nagaganap sa ganitong simbahan nitong nakaraang ilang linggo ay magtatapos sa ganitong gabi.” Kung talagang nagkaroon ng muling pagsigla, nakakaawa namang biglang putulin iyon nang ganoon! Ang muling pagsigla ay hindi lamang sunud-sunod na pagtitipong maraming dumadalo, may mahusay na pangangaral, magandang awitan, at marahil may ilang lumalapit kay Cristo. Higit na malalim pa riyan ang muling pagsigla. > > Ilang taon na

ang nakararaan, napadpad ako isang Linggo ng umaga sa isang bayang hindi ko kilala. Nagpunta ako sa pinakamalaking simbahang Protestante na nakita ko, at hindi ko kailanman malilimutan ang isang anunsyong ginawa ng pastor. Sa labas ay may kapansin-pansing karatula na nag-aanunsyo ng revival meetings sa pangunguna ng isang kilalang ebanghelista, pero wala roon ang ebanghelista, at halatang napahiya ang pastor dahil dito. Lumapit siya sa harapan at sinabi:

“Mga minamahal kong kaibigan, buong-tiwala akong magsisimula na ngayong araw ang ating revival. Naaalala ninyong inanunsyo kong magsisimula ito noong nakaraang Linggo, pero noong gabi ng Sabado bago iyon ay nakatanggap ako ng telegrama mula sa ebanghelista na nagsasabing nasa isang malaking pagtitipon siya sa Indiana at hindi siya makakaalis hanggang sa susunod na linggo. Nag-telegrama ako sa kanya na pinapayagan ko siyang manatili, pero sinabi kong aasahan namin siya sa Linggong ito. Kagabi, sa sobrang inis ko, nakatanggap na naman ako ng isa pang telegrama na nagsasabing napakasigla raw ng mga pagtitipon kaya hindi pa siya makakarating hanggang sa isa pang linggo. Halos ubos na ang pasensya ko. Magpapadala ako sa kanya ng telegrama ngayong gabi na nagsasabing kailangang narito siya sa susunod na Linggo nang walang palya, kung hindi ay *walang revival sa simbahang ito ngayong taon!*”

Halatang-halata na para sa ministrong iyon, ang muling pagsigla ay isang espesyal na serye lamang ng mga pagtitipon sa pangunguna ng isang ebanghelista. Wala akong anumang pag-asa na magkakaroon sa ating panahon o salinlahi ng isang malaking pandaigdigang kilusan sa pangunguna ng isa o ilang partikular na mangangaral.

Mga Muling Pagsigla sa Kasulatan

Ano ba ang ibig nating sabihin, ano ang ibig sabihin ng Kasulatan kapag binabanggit nito ang muling pagsigla? Sa mga Awit, naririnig nating sinasabi ni David, “Bagaman ako’y lumakad sa gitna ng kabagabagan, ay bubuhayin Mo ako,” at muli siyang dumaraing, “Hindi Mo бага kami bubuhaying muli upang ang Iyong bayan ay magalak sa Iyo?” At narito si Habakuk na nananalangin, “O Panginoon, buhayin Mong muli ang Iyong gawa sa gitna ng mga taon.” Ano ang kahulugan ng muling pagsigla sa mga talatang ito ng Kasulatan?

Makahulugan ang salita mismo. Ang ibig sabihin nito ay pukawin muli ang bagay na buhay na. May buhay sa bawat taong ipinanganak na muli na kailangang paminsan-minsan ay pukawin at gisinging muli, at kapag nangyari ito, ang bunga ay lalong pagtatalaga ng sarili sa Panginoong Jesu-Cristo, lalong pag-iingat sa sariling paglakad sa harap ng Diyos, at lalong malalim na pagmamalasakit na maihatid ang Ebanghelyo sa mga wala pa kay Cristo.

Hindi natin dapat isiping ang mga pagtitipon para lamang sa mga hindi pa nagbabalik-loob ay siya nang mga pagtitipon ng muling pagsigla. Ang bayan ng Diyos ang nangangailangang muling pasiglahin. Walang panahon kailanman, at hindi magkakaroon ng panahon hanggang sa pagbabalik ng ating Panginoong Jesu-Cristo, na hindi makabubuti sa bayan ng Diyos na dumaing, “O Panginoon, buhayin Mo kaming muli upang ang Iyong bayan ay magalak sa Iyo.”

Kahangalan para sa sinuman na magsabing, “Malapit na tayo sa wakas ng dispensasyon; napakalapit na ng pagdating ng Panginoon kaya wala nang saysay na isipin pa ang muling pagsigla at malawakang paggising.” Aba, ang mismong

katotohanang napakalapit na ng pagdating ng Panginoon, ang mismong katotohanang malapit na tayo sa pagtatapos ng dispensasyong ito ng biyaya ng Diyos, iyan mismo ang dahilan kung bakit ang bayan ng Diyos sa buong mundo ay dapat nakadapa sa harap Niya at dumaraing, “Hindi Mo бага kami bubuhaying muli?” Inaasahan nating makatagpo ang ating Panginoon sa lalong madaling panahon; inaasahan nating marinig ang Kanyang tinig, na umakyat upang salubungin Siya sa alapaap, pero marami sa atin ang malayo pa sa kalagayan ng kaluluwang nais nating kalagayan kapag dumating si Jesus, kaya dapat tayong manalangin, “Hindi Mo бага kami bubuhaying muli?” Kalooban ng Diyos na ang Kanyang bayan ay maging tunay na balisa at nagsasaliksik ng puso. Itinuturing kong isa sa mga tanda ng panahon, isa sa mga patunay na inihahanda ng Panginoon ang Kanyang bayan para sa Kanyang pagbabalik, na sa buong bansang ito at sa iba pang sibilisadong bansa, at sa bawat lupaing dinadalhan ng mga misyonero ng Ebanghelyo sa mga paganong bayan, tila lumalago ang pakiramdam na kailangan ang isang natatanging pagpukaw, isang paggising, at isang muling pagsigla. Hindi maaaring isipin na habang sampu-sampung libo sa minamahal na bayan ng Diyos ay dumaraing mula sa kaibuturan ng tapat nilang puso, “Buhayin Mong muli ang Iyong gawa sa gitna ng mga taon,” ay hindi balak ng Diyos na magdala ng muling pagsigla at pagpapala.

Pero nagtatanong ang mga tao, “Saan sa Kasulatan makikita ang isang tiyak na hula na nagsasabing magtatapos ang dispensasyong Cristiano sa isang dakilang muling pagsigla?” Hindi ko alam kung paano magtatapos ang dispensasyong Cristiano. Wala akong nakikitang hula na tumutukoy nang partikular sa dispensasyong Cristiano mismo. Ang hula ay higit na tungkol sa pakikitungo ng Diyos sa Kanyang makalupang

bayan, ang Israel, at sa malalaking bansang Hentil; pero ang iglesya ay hindi kabilang sa mga kapanahunan; hindi ito kabilang sa panahon; ito ay bagay ng walang hanggan; ito ang hiwagang nakatago sa Diyos bago pa itinatag ang sanlibutan, at ngayon ay nahayag na. Kinukuha ng Diyos mula sa mga Judio at Hentil ang mga sumasampalataya sa Panginoong Jesu-Cristo at dinadala sila sa iisang bagong Tao, ang katawan ni Cristo, at ang hula ay hindi partikular na tungkol sa mga karanasan ng iglesya ng Diyos bilang ganoon. Ang alam lang natin ay tinuturuan ang iglesya na laging maghintay sa pagdating ng Panginoon. Walang siglo mula pa noong panahon ng mga apostol na lubos na nakatitiyak ang iglesya na hindi babalik ang Panginoong Jesu-Cristo sa panahong iyon; at bagaman wala tayong lubos na katiyakan na babalik Siya sa ating panahon o sa panahon ng ating mga anak, tinuturuan pa rin tayong abangan ang Kanyang pagdating, upang bumalik man Siya sa hatinggabi, o sa pagtilaok ng manok, o sa tanghali, ay handa tayo. Samantala, sinasabi Niya, “Mangalakal kayo hanggang sa Ako'y dumating.” Inilagay tayo rito upang luwalhatiin Siya, at bilang isang bayang muling pinasigla at binuhay lamang natin Siya maluluwalhati nang nararapat.

Paano Nagsisimula ang Muling Pagsigla

Ano ang mga palatandaan ng muling pagsigla? Kung kumikilos ang Diyos sa isang malawak na paraan, isa sa mga unang palatandaan ay ang malalim na pagpapakumbaba sa harap Niya dahil sa ating mga nakaraang kasalanan at pagkukulang, dahil sa ating kawalan ng pananampalataya, dahil sa ating kabagalan sa pagpapadala ng Ebanghelyo sa paganong sanlibutan, dahil sa paraan ng pag-iipon natin ng salapi, ng pagpapaginhawa natin sa ating sarili, at ng paglimot natin sa pangangailangan

ng mga nakaupo sa kadiliman at sa lilim ng kamatayan. Sa madaling salita, ang mga unang palatandaan ay malalim at tapat na pagsisisi ng bayan ng Diyos. Madalas nating marinig ang mga taong umaawit ng koro:

O Panginoon, magpadala ng muling pagsigla, Panginoon, magpadala ng muling pagsigla; O Panginoon, magpadala ng muling pagsigla, At sa akin Mo ito simulan.

Kapag naririnig ko silang umaawit niyan, sinasabi ko sa aking sarili, “Ano kaya talaga ang ibig nilang sabihin!” Kapag sinasabi ng isa at ng isa pa, “Panginoon, magpadala ng muling pagsigla, at sa akin Mo ito simulan,” ang ibig ba nilang sabihin ay, “Panginoon, patumbahin Mo ako sa kung anong kakaibang paraan; bigyan Mo ako ng isang napakatinding karanasang pandamdamin para maramdaman kong labis akong naitaas at nag-aalab, at ituturing kong muli akong pinasigla”? Sa palagay ko iyan ang dahilan kung bakit sa maraming lugar ngayon ay laganap ang ligaw na apoy ng emosyonalismo na lubhang salungat sa Kasulatan, at tinatawag ito ng mga tao na gawang pagpapasigla ng Espiritu ng Diyos.

Kung magsisimula sa akin ang muling pagsigla, kung magsisimula ito sa iyo, aakayin tayo nito sa paghatol sa sarili sa harapan ng Diyos; aakayin tayo nito pabalik sa ating buhay, upang suriin ang mga kalagayan, upang tanungin ang ating sarili at tapat na sagutin sa harapan ng Diyos ang mga tanong na, “Talaga bang namumuhay ako nang lubos na pagsuko? Talaga bang itinuturing ko ang lahat ng aking pag-aari bilang pag-aari ng Isang tumubos sa akin? At sa araw-araw ba ay nagsasalita at kumikilos ako sa paraang ang aking mga salita at ang aking buhay ay naging patotoo para kay Cristo?” At kung saan ako sinusumbatan ng aking budhi dahil sa pagkukulang,

kung saan ipinapakita sa akin ng Espiritu ng Diyos na hindi ko naipapakita ang Espiritu ni Cristo gaya ng nararapat, aakayin ako nito sa pagsisisi ng puso, sa pagsisisi, sa pagpapahayag ng kasalanan, at sa pagpapakumbaba. Habang ang bayan ng Diyos ay nakakaupo pa nang payapa at umaawit, “O Panginoon, magpadala ng muling pagsigla,” at wala ni isang lumuluhod sa harap ng Panginoon upang ipahayag ang kanyang pagkukulang at ituwid ang mga bagay na mali, hindi kailanman magsisimula sa kanila ang muling pagsigla. Hindi ang pag-awit ng mga himno ang magdadala ng muling pagsigla, kundi ang tapat na paggawa sa anumang inilalagay ng Espiritu ng Diyos sa harapan ng isang tao.

Ang Muling Pagsigla sa Korea

Paano nagsimula ang dakilang muling pagsigla sa Korea? Maraming taon na ang nakararaan, nakinig ako kay Dr. Underwood, na nasa kaluwalhatian na ngayon, habang ikinukuwento niya ang ilang bahagi ng pagsisimula ng gawain ng Diyos sa lupaing iyon. Daan-daang Koreano ang nagtipon upang manalangin para sa muling pagsigla at pagpapala sa bayan ng Diyos at sa mga mamamayan ng Korea, at habang nagpapatuloy ang pananalangin, tumayo ang isang matanda ng iglesya at nagsalita sa basag na tinig,

“Mga kaibigan, hayaan ninyong putulin ko muna ang ating pananalangin. May kailangan akong sabihin. Nagsasalita ang Diyos sa akin. May ginawa ako noong isang araw na bumabagabag sa akin, at pakiramdam ko kung hindi ko ito ipagtatapat, magiging hadlang ako sa gawaing ito. Pakiramdam ko ay para akong si Achan sa kampo. Nakatago sa akin ang bagay na marumi, at hindi kailanman magtatagumpay ang bayan ng Diyos laban sa kanilang mga kaaway hangga’t hindi

ito naitutuwid. Kailangan kong ipagtapat na ako ay isang magnanakaw.”

Napatingin sila nang may pagkamangha, at saka niya sinabi, “Minsan, napadaan ako sa bahay ng isang kapatid; may nakita akong palakol na nakalatag sa harap ng kanyang bahay. Kailangang-kailangan ko ng palakol. Alam kong hindi akin iyon; kanya iyon. Dahil walang tao sa paligid, palihim ko itong kinuha at iniuwi. Naroon ito ngayon sa aking kamalig ng panggatong, at para itong baretang ginto ni Achan; narito ako upang ipagtapat ito at humingi ng tawad sa aking kapatid, at isasauli ko ang palakol.”

Sinabi ni Dr. Underwood na tumayo ang isa, at ang isa pa, na may mabigat na pasanin sa puso at luhang umaagos sa kanilang mga pisngi, at ipinagtapat ang kanilang mga kasalanan. Nagpatuloy iyon nang ilang oras, at hindi nagtagal ay narinig ng mga pagano sa labas ang nangyayari sa mga Cristiano, at saka nagsimula ang isang dakilang gawa ng biyaya na nagdala ng daan-daan at libu-libo sa kawan ng Panginoong Jesu-Cristo.

Ang Paglingon sa Nakaraan

Kung magkakaroon ng muling pagsigla ngayon o sa anumang panahon, kailangan nating hatulan ang ating sarili sa Kanyang harapan. Natatakot ako na lubhang mapurol na ang ating mga budhi; nasanay na tayo sa napakaraming bagay kaya ipinapalagay na lang nating tama ang lahat ng iyon at hindi na tayo humihinto upang isipin kung ano ang tingin ng ating pinagpalang Panginoon sa mga ito.

Lingunin mo ang isang linggo ng iyong buhay, ikaw na Cristiano. Habang ginagawa mo ito, isipin mong sa alinmang oras ng linggong iyon ay biglang dumating ang Panginoon sa

iyo, nakita Niya ang ginagawa mo, narinig Niya ang sinasabi mo, at ipinaalam Niya sa iyo na binabantayan Niya ang lahat ng iyong ginagawa. Tiyak ka bang lubos kang masisiyahan sa iyong sarili at sa iyong buhay, kahit sa loob lamang ng isang linggo? Hayaan mong magtanong pa ako ng isa. Talaga bang lumapit ka sa Diyos nitong nakaraang linggo at hinarap mo ba ang mga bagay na ito araw-araw? Sasabihin mo, “Aba, lumuluhod naman ako at nananalangin tuwing gabi.” Ano ang ipinapanalangin mo? Na ingatan ka ng Panginoon sa dilim? Bago mo hilingin sa Kanya na ingatan ka sa dilim, kinakausap mo ba Siya tungkol sa ginawa mo sa liwanag? Sinusuri mo ba ang iyong buhay sa Kanyang harapan? Inilalabas mo ba ang lahat sa harap Niya? Hinahayaan mo bang tumama ang buo at malinaw na liwanag ng santuwaryo sa iyong mga salita at sa iyong pag-uugali? At habang ipinapakita Niya sa iyo ang mga bagay na lubhang salungat sa Kanyang walang hanggang kabanalan, sa Kanyang kalambutan ng puso, sa Kanyang habag sa mga tao; habang ipinapakita Niya sa iyo ang mga bagay na lubhang salungat sa Espiritu ng isang Cristong hindi makamundo, gumagawa ka ba ng tapat at prangkang pagtatapat sa harap Niya at hinahanap ang Kanyang biyaya upang talikuran ang mga bagay na ito minsan at magpakailanman, at mula ngayon ay italaga ang sarili sa Kanya lamang? Kung ginagawa mo ito, nasa daan ka na tungo sa muling pagsigla, sapagkat ganyan kumilos ang Diyos.

Ang Panalangin ni Habakuk

Kadalasan, kapag ginagamit ng mga tao ang salitang “muling pagsigla,” ang ibig nilang sabihin ay “paggising.” Ang iniisip talaga nila ay hindi gaanong ang muling pagsigla ng bayan ng Diyos kundi ang paggising ng mga hindi pa ligtas, at mabuti ngang isipin natin iyon. Tama na kaugnay nito ay mayroon

tayong panalangin ni Habakuk, “O Panginoon, aking narinig ang Iyong salita, at ako’y natakot.”

Kung may tao mang may karapatang magtanong, “May saysay pa bang manalangin para sa muling pagsigla sa mga araw na tulad ng sa akin?” ang taong ito iyon. Nabuhay siya sandali lamang bago ang pagkabihag ng bayan ng Juda sa Babilonia, at alam niyang sa loob ng kaunting panahon ay ibibigay na ng Diyos ang bayan sa kamay ng Hentil na tagapaghiganti. Hindi magtatagal at igagawad na ang hatol sa bayan ng Juda; kaya mapapatawad sana si Habakuk kung umiling na lamang siya at nagsabing, “Wala nang saysay na gumawa pa ng anuman ngayon. Nasa pinakadulo na tayo ng isa sa mga dispensasyon ng Diyos sa atin; dumarating na ang kaaway, at hindi na ipagtatanggol ng Diyos ang lunsod na ito. Wala nang saysay na umasa pa ng muling pagsigla o pagpapala.” Pero hindi, sinabi niya sa kanyang sarili, “Ang mismong katotohanang nasa dulo na tayo ng isa sa mga pakikitungo ng Diyos sa atin ang dahilan kung bakit kailangan natin Siya nang higit kailanman; ito mismo ang dahilan kung bakit dapat may mga mananalanging nasa harap Niya upang dumaing, ‘Sa poot ay alalahanin Mo ang awa.’ ”

Kung ikaw at ako at ang bayan ng Diyos sa buong mundo ay lalapit sa Kanya nang may taimtim na hangarin ng puso upang dumaing nang ganito, makatitiyak tayong ikagagalak Niyang sumagot. Hindi ako propeta ni anak ng propeta, pero kung magkakaroon ng pandaigdigang pagkadurog ng espiritu sa bayan ng Diyos, kung magkakaroon ng pagsisisi at pagdaing sa Kanya, ikagagalak ng Diyos na gumawa ng isang makapangyarihang gawa bago muling dumating ang Kanyang

pinagpalang Anak. At kapag ganito napukaw ang bayan ng Diyos, magkakaroon ng paggising sa labas.

Muling Pagsigla at Paggising sa India

Nabasa ko ang tungkol sa isang maliit na grupo ng mga misyonero sa India, na kaugnay ng isang kapulungan ng mga mananampalataya na malapit kong kasama sa pakikisama kay Cristo. Sila ang matatawag nating hyper-Calvinistic. Hindi lang sila naniniwala sa kapangyarihan ng Panginoon na maghari sa lahat, kundi ang paniniwala nila ay halos kahawig na ng doktrina ng mga Mohammedan tungkol sa kapalaran (fatalism). Labing-anim na taon na sila sa isang distrito at wala ni isang nagbalik-loob. Sinikap nilang aliwin ang kanilang sarili sa sagot ni Judson sa Baptist Board nang tanungin siya, matapos siyang maglingkod sa kanyang larangan nang dalawampung taon, “Ano ang mga inaasahan?” Ang sagot niya, “Ang mga inaasahan ay kasingliwanag ng mga pangako ng Diyos.” Tunay na pananampalataya iyon ni Judson, at hindi nagtagal ay ginantimpalaan ng Diyos ang kanyang pananampalataya. Kaya sa ganito rin nila sinikap aliwin ang kanilang sarili. Pero napahiya sila dahil hindi kalayuan sa kanila, nagsimula ng gawain ang isa pang misyon, na pinamamahalaan ng mga taong walang kasinlawak na kaalaman sa Biblia gaya ng sa kanila. Labis silang emosyonal, pero simple at taimtim silang mga Cristiano na naniniwala sa Diyos at nagsisikap lumakad sa harap Niya sa simpleng pananampalataya. Hindi nagtagal, may isa at isa pa, at maging buong pamilya, na lumapit sa kanila nang may pagkadurog ng espiritu, ipinagtatapat ang kanilang mga kasalanan at nagtitiwala sa Panginoong Jesu-Cristo bilang Tagapagligtas.

Dinalaw ng mga hyper-Calvinistic na misyonero ang mga bagong dating, sapagkat pakiramdam nila ay hindi iyon maaaring tunay na gawain. Pero laking gulat nila, napasama sila sa isang pagtitipon ng patotoo, at isa-isang tumayo ang mga dating pagano at, naku, ang mga kuwento ng tumutubos na biyaya na isinalaysay nila! Umuwi ang mga kapatid na ito na nagpakumbaba sa harap ng Diyos at nagsabing, “Hindi maaaring nasa Diyos ang pagkukulang; hindi maaaring nasa Ebanghelyong ipinangangaral namin; tiyak na nasa amin mismo.” Kaya naglagay sila ng karatula sa labas na nagsasabing, “Walang pampublikong pagtitipon sa ngayon; magtitipon ang mga misyonero para sa panalangin at pagpapakumbaba sa harap ng Diyos.” Nagsimula sila sa isang araw ng pananalangin at nagpatuloy, kumakain nang kaunti hangga’t maaari, hanggang lumipas ang anim na araw, at pagkatapos, sa ikapitong araw, may kumatok sa pinto. Sa mga araw na iyon, nagkaroon ng malalaking pagtatapat, maraming paghatol sa sarili, maraming diyus-diyosang ibinagsak, at pag-aayos ng sarili nilang buhay sa Diyos, at namangha sila kung gaano karami pala ang maaaring nasa buhay ng isang misyonero na kailangang ituwid.

Nang buksan ng isa sa kanila ang pinto, nakita niyang nakatayo roon ang isang katutubo na nagsabing, “Gusto kong makapasok sa pagtitipon.”

“Pero,” sabi ng misyonero, “pagtitipon lamang ito ng mga misyonero.”

“Naku, pero kailangan kong makapasok,” sabi ng lalaki.

“Dalawang gabi na akong hindi makatulog, sa sobrang hirap ng loob ko. Kailangan ninyo akong papasukin at ituro sa akin ang daan ng buhay.” At siyempre, pinalibutan nila siyang lahat at

itinuro siya kay Cristo. Halos kaliligtas pa lamang ng mabuting taong iyon nang may isa pang dumating sa pinto.

Sabi niya, “Nang makita kong sarado ang kapilya, inisip ko kung pinabayaan na kami ng Diyos. Labing-anim na taon nang narito ang mga misyonero, at narinig ko na ang mensahe at hindi ko ito kailanman tinanggap; pero hindi ko inakalang isasara ang pinto ng kapilya sa mismong harap ko; kaya inisip ko kung tapos na ang Diyos sa amin, kung pinabayaan na Niya kami.”

Siyempre, binuksan nang malapad ang pinto. Pagkaraan noon, nabasa ko ang isang artikulo sa isang babasahin at ganito ang sabi: “Anim na linggo na ang lumipas mula nang simulan namin ang aming panahon ng pananalangin, at nakapagbautismo na kami ng animnapung nagbalik-loob. Napakarami pang iba ang nagtatanong tungkol sa daan ng buhay.”

Ang paggising ay sumusunod sa muling pagsigla; ibig sabihin, nauuna ang muling pagsigla ng bayan ng Diyos, at saka susunod ang paggising ng mga walang Cristo. Hindi mo kailangang magdaos ng mga espesyal na pagtitipon upang mangyari ito. Ang kailangan lamang ay katapatan ng layunin at katapatan ng espiritu sa harap ng Diyos.

XIII. Ang Pandaigdigang Misyon at ang Pagbabalik ng Panginoon

At kinakailangan munang maipangaral ang Ebanghelyo sa lahat ng bansa.

—Marcos 13:10

Naaalala ninyo na inihula ng ating pinagpalang Panginoong Jesus ang pagkawasak ng Jerusalem dahil hindi nakilala ng mga tao roon ang panahon ng kanilang pagdalaw. Ipinakita sa Kanya ng Kanyang mga alagad ang naggagandahang gusali sa paligid ng templo, at sinabi nila nang may kapatawad-patawad na pagmamalaki, “Panginoon, tingnan Mo kung anong lalaki at kahanga-hangang mga gusali ang narito.” Pero wala Siyang mata para sa kagandahan ng mga iyon sapagkat nabibigatan ang Kanyang puso dahil sa mga kasalanan at kapighatian ng bayan. Sinabi Niya, “Walang maiiwan dito na isang bato sa ibabaw ng kapwa bato, na hindi ibabagsak” (Marcos 13:2). Sa Kanyang matang makapropeta ay tinanaw at inilarawan Niya ang panahon na ang kanilang mga kaaway ay maghuhukay ng trintsera sa palibot ng lunsod, kapag ang mga tahanan at mga pamilihan, ang mga palasyo, at maging ang templo ng Diyos ay magiging guho, kapag sa wakas ay magiging lubos ang pagkawasak na, gaya ng inihula ni Isaias, ang Sion ay aararuhing parang bukid. Nang sabihin ang hulang ito, parang imposibleng matupad ito, gayunman sa loob ng napakaikling panahon ay natupad ito nang titik por titik. Isa sa kapansin-pansing patunay ng katumpakan nito ay ang katotohanang sa loob ng mahigit isang libo't limandaang taon ay naging parang malawak na bukid ng trigo ang Bundok ng Sion at inaararo

taun-taon, gaya ng inihula ng propeta, samantalang ang mga bato ng mga banal na gusali sa Jerusalem ay talagang ibinagsak kaya wala ni isang naiwan sa ibabaw ng kapwa bato.

Nang sabihin ng ating Panginoon ang mga salitang ito, halos hindi ito mapaniwalaan ng mga alagad, at pagkatapos, nang kasama nila Siya sa Bundok ng mga Olibo, na tanaw ang lunsod, tinanong nila Siya ng tatlong tanong. Pansinin ang mga tanong na ito at ang kahulugan ng mga ito:

“Kailan mangyayari ang mga bagay na ito? Kailan mawawasak ang Jerusalem, kailan lubos na magigiba ang lunsod gaya ng inihula Mo?”

“Ano ang magiging tanda ng Iyong pagdating? Paano namin malalaman na malapit na ang Iyong pagdating?”

“Ano ang magiging tanda na sumasapit na sa atin ang katapusan ng kapanahunan—ang katapusan ng kapanahunan ng mga Hentil, kung kailan nagdurusa ang Israel at ang Lupain ng Palestina ay nasa ilalim ng pamamahala ng mga dayuhan?”

Sinasagot ng ating Panginoon ang mga tanong na ito, pero upang makuha ang Kanyang mga sagot nang buo, kailangang basahin ang ikadalawampu't apat na kabanata ng Ebanghelyo ni Mateo, ang ikalabintatlong kabanata ng Marcos, at ang ikadalawampu't isang kabanata ng Lucas. Sa tatlong dakilang bahaging ito ng hula ay tinatalakay Niya ang mga tanong na ito at sinasagot nang detalyado.

“Kailan mangyayari ang mga bagay na ito?” Sa Lucas 21:20, sinasabi Niya: “Kapag nakita ninyong ang Jerusalem ay napapaligiran ng mga hukbo, kung magkagayo'y talastasin ninyo na malapit na ang kanyang pagkawasak.” Pansinin muli ang katumpakan ng hula; hindi lamang kapag nakita ninyong

ang Jerusalem ay napapaligiran ng isang hukbo kundi — ng mga *hukbo* — maramihan. Sinasabi ng Panginoon,

“Kapag nakita ninyo iyan, malalaman ninyong wala nang pag-asa ang lunsod.” “Kung magkagayo’y ang mga nasa Judea ay magsitakas sa mga bundok; at ang mga nasa loob nito ay magsilabas; at ang mga nasa mga lalawigan ay huwag nang magsipasok doon. Sapagkat ito ang mga araw ng paghihiganti, upang matupad ang lahat ng bagay na nasusulat. . . . Ang Jerusalem ay yuyurakan ng mga Hentil, hanggang sa matupad ang mga panahon ng mga Hentil.” Naganap na ang mga bagay na ito. Noong A.D. 70, napaligiran ang Jerusalem ng mga hukbo ng mga Romano, sa pamumuno ni Titus, at ito ay winasak, at sa loob ng labinsiyam na raang taon mula noon ay niyuyurakan ito ng mga Hentil. Napakalapit na ng araw ng kanyang paglaya. Nagsimula na ang Diyos na ilantad ang Kanyang bisig para sa Jerusalem; kamangha-manghang mga bagay ang naganap doon at sa Lupain ng Palestina sa loob ng nakaraang labinlimang taon. Kumikilos ang Diyos para sa lubos na pagpapanumbalik ng Kanyang bayang Israel, gaya ng inihula sa propesiya.

“Ano ang magiging tanda ng Iyong pagdating?” Ang sagot ng ating Panginoon dito ay, “Pagmasdan ninyo ang puno ng igos”; at ang puno ng igos ay ang kilalang sagisag ng Israel—ng mga Judio. Ang puno ng igos na iyon, sa loob ng labinsiyam na raang taon, ay natuyo mula sa mga ugat gaya ng puno ng igos na isinumpa ni Jesus noong araw na naghahanap Siya ng bunga at wala Siyang nakita kundi mga dahon. Sa ating panahon, ang puno ng igos ay nagsisimulang magpakita ng mga palatandaan ng buhay. Bumalik na sa Israel ang kamalayan bilang isang bansa; may sarili na silang watawat. Ngayon ay binuksan na sa kanila ang sarili nilang bayan bilang tahanan ng mga Judio, at

nakatanaw roon ang mga Judio sa buong mundo. Pero hindi lamang ito ang kasama sa pag-usbong ng puno ng igos, sapagkat kailangang higit pa sa kilusang pambansa ang magpapakita na narito na mismo ang mga huling panahon. Kailangang

magkaroon ng espirituwal na paggising sa mga Judio. Ang ganap na paggising na iyon ay darating pagkatapos madagit ang iglesya ng Diyos mula sa tanawing ito. “Ang pagmamatigas ay dumating sa isang bahagi ng Israel, hanggang sa makapasok ang kabuuan ng mga Hentil” (Roma 11:25). Papasok ang kabuuan ng mga Hentil kapag natapos na ng Diyos ang Kanyang kasalukuyang gawa ng biyaya, at nakakuha na mula sa mga Hentil ng isang bayan para sa Kanyang pangalan—kapag nabuo na ang Katawan ni Cristo at “ang Panginoon din ang bababang mula sa Langit, na may isang sigaw, may tinig ng arkanghel, at may pakakak ng Diyos: at ang nangamatay kay Cristo ay unang mangabubuhay na maguli: kung magkagayo’y tayong nangabubuhay, na nangaiwan, ay aagawing kasama nila sa mga alapaap, upang salubungin ang Panginoon sa hangin: at sa ganito’y sasa Panginoon tayo magpakailanman” (1 Tesalonica 4:16-17). Iyan ang kabuuan ng mga Hentil. Saka matatapos ang kasalukuyang gawa ng Diyos, at mahuhulog ang mga kaliskis sa mga mata ng Israel. Mapupunit ang tabing sa kanilang mga puso, at makikita nila si Cristo sa sarili nilang Biblia at mapagtatanto nila na ang Jesus na ipinako ng kanilang mga ninuno ay tunay na kanilang Mesiyas. Pero ang kamanghamangha ay mayroon nang malalaking kilusan sa Israel. Tinatayang mas maraming Judio ang bumaling kay Cristo at nabautismuhan sa loob ng tatlumpung taon ng siglong ito kaysa marahil sa ilang siglo bago nito. Libu-libong Judio, oo, sampu-sampung libo, ang bumaling kay Cristo sa Gitnang

Europa at sa iba pang bahagi ng mundo; kaya ang puno ng igos ay nagsisimula nang umusbong at mamulaklak, na nagsasabing malapit na Siya, nasa pintuan na.

Pero may isa pang salitang ibinigay sa kanila ang Panginoon. Para bang sinabi Niya, “Hindi kayo dapat laging nagbabantay ng mga tanda, laging pinipilit ang inyong mga mata upang makita kung kailan eksaktong darating ang katapusan ng kapanahunan, laging iniisip kung kailan magsisimula ang bagong kapanahunan. May pananagutan kayo sa kasalukuyang masamang kapanahunang ito, at ito iyon: ‘Humayo kayo sa buong sanlibutan, at ipangaral ninyo ang Ebanghelyo sa lahat ng kinapal.’” Naaalala ninyo kung paanong lumapit sa Kanya ang Kanyang mga alagad pagkatapos ng pagkabuhay na muli at nagsabing, “Panginoon, panahon na ba ngayon na isasauli Mo ang kaharian sa Israel?” Ibang paraan lang iyon ng pagtatanong ng dati nang tanong: “Ano ang magiging tanda ng katapusan ng kapanahunan?” Sinasabi ng ating Panginoon sa kanila, “Hindi ukol sa inyo ang pagkaalam ng mga panahon o ng mga bahagi ng panahon, na itinakda ng Ama sa Kanyang sariling kapamahalaan” (Mga Gawa 1:7). Sana’y maipatimo ko ang salitang iyan sa kaluluwa ng bawat isang nagsisikap magtakda ng petsa ng pagdating ng Panginoon! Hindi ukol sa inyo ang pagkaalam! Iyan ang sinabi ni Jesus, at hindi Niya ito binawi kailanman. *Hindi ukol sa inyo ang pagkaalam.* Mula ngayon, kung susubukan mong kuwentahin ang petsa ng pagtatapos ng kapanahunang ito, kung susubukan mong alamin mula sa mahiwagang mga bilang sa Daniel at Apocalipsis kung kailan eksaktong matatapos ang mga panahon ng mga Hentil, tandaan mo, tiyak na magkakamali ka, sapagkat *hindi* ukol sa iyo ang pagkaalam niyon. “*Datapuwat,*” sabi Niya, “tatanggap kayo ng kapangyarihan, pagdating sa inyo ng Espiritu Santo: at

kayo'y magiging mga saksi Ko sa Jerusalem, at sa buong Judea at Samaria, at hanggang sa kahulihulihang hangganan ng lupa” (Mga Gawa 1:8). Para bang sinabi Niya sa kanila, “Habang tinatanaw ninyo ang panahon ng pagdating Ko upang maghari, hindi kayo dapat umupo lamang at magbantay ng mga tanda, kundi dapat kayong maging abala sa pagdadala ng Aking Ebanghelyo hanggang sa mga dulo ng lupa,” kaya sa Marcos 13, matapos Niyang ibigay sa kanila ang napakaraming tanda, sinabi Niya, “At kinakailangan munang maipangaral ang Ebanghelyo sa lahat ng bansa.”

Sinadya kong basahin ang teksto ni Marcos sapagkat alam na alam kong kung babasahin ko ang teksto mula sa Mateo, lalapit sa akin ang ilan sa aking mga kapatid na ultra-dispensasyonal at sasabihing, “Mahal kong kapatid, hindi mo ba alam ang pagkakaiba ng Ebanghelyo ng biyaya ng Diyos at ng Ebanghelyo ng kaharian?” Ang Ebanghelyo ng kaharian ay ang pagpapahayag ng pagka-Panginoon ni Cristo. Ang Ebanghelyo ng biyaya ng Diyos ay ang dakila at maluwalhating mensaheng sinisikap kong dalhin sa buong mundo sa loob ng apatnapung taon, ang maluwalhating mensahe ng walang bayad na biyaya sa pamamagitan ng isang Tagapagligtas na ipinako, nabuhay na muli, at niluwalhati. Pero sa kabilang banda, naaalala ko na si Apostol Pablo ay nagtungo sa lahat ng dako na ipinangangaral ang kaharian ng Diyos gayundin ang ipinapahayag ang biyaya ng Diyos. Pero dito sa Ebanghelyo ni Marcos, pansinin ninyo kung gaano kaingat ang Espiritu Santo; hindi Niya binabanggit ang Ebanghelyo ng kaharian. Sinasabi lamang Niya, “At kinakailangan munang maipangaral ang Ebanghelyo sa lahat ng bansa.” Hinihintay natin Siya. Gusto mo bang maibalik Siya? Tandaan mo, “Kinakailangan munang maipangaral ang Ebanghelyo sa lahat ng bansa.” Sinasabi natin kung minsan na

may ilang saradong bansa na hindi pa naaabot ng Ebanghelyo; pero siyempre, hindi talaga natin alam kung naabot na ng Ebanghelyo ang mga iyon. Maaaring maraming saksi ang Diyos doon na wala tayong kaalam-alam. Gayunman, ito ang ating pananagutan— na humayo dala ang Ebanghelyo sa buong sanlibutan, sa bawat bansa sa lupa. Kung hindi tayo makakahayo mismo, dapat tayong makipag-isa sa iba na humahayo, at manalangin sa Panginoon ng aanihin na magpadala Siya ng mga manggagawa sa bukid. Pagkatapos, kapag naipadala na Niya sila, dapat tayong tumulong upang manatili sila roon sa pamamagitan ng pagpapadala ng kanilang mga pangangailangan. Ito ang ating bahagi at ang ating pananagutan. Inaabangan mo ba ang pagdating ng Panginoon? Iniibig mo ba ang Kanyang pagpapakita? Ang pinakamabilis na paraan upang maibalik Siya ay ang ipadala ang mensahe sa mga hindi pa nakaririnig nito.

Sinasabi sa atin ng Espiritu Santo na ang dahilan kung bakit hindi pa bumabalik si Cristo ay may mga tao pang kailangang maabot ng Ebanghelyo. Sa 2 Pedro 3:4, nababasa natin ang tungkol sa mga nagtanong, “Saan naroon ang pangako ng Kanyang pagparito?” At sinabi nila, “Sapagkat mula nang mangatulog ang mga magulang, ang lahat ng mga bagay ay nananatiling gaya ng mula nang pasimula ng paglalang.” Pero sinasabi ng Apostol, “Ang Panginoon ay hindi mapagpaliban tungkol sa Kanyang pangako, na gaya ng pagkukurang inaakala ng iba; kundi mapagpahinuhod sa inyo, na hindi ninanasang ang sinuman ay mapahamak, kundi ang lahat ay magsipagsisi.” Hindi tayo mas sabik na dumating Siya kaysa sa pagkasabik Niya na bumalik. “Ang magsasaka ay naghihintay ng mahalagang bunga ng lupa, na may pagtitiyaga, hanggang sa tanggapin ang maaga at huling ulan” (Santiago 5:7). Tiyak na

tiyak ako na nais Niyang makita natin dito ang isang bagay na makasagisag. Naniniwala ako na ang maagang ulan ay noong humayo ang mga Apostol hanggang sa mga dulo ng lupa dala ang Ebanghelyo ni Cristo. Nagsimula sila bilang isang maliit na pangkat ng labindalawang lalaki, at sa loob ng tatlong daang taon ay naibagsak nila ang pagsamba sa diyus-diyosan sa Imperyo ng Roma. Nadala nila ang Ebanghelyo sa bawat bahagi ng kilalang mundo noon. Pero sumunod ang paghina at pagkamakamundo. Pagkatapos ay dumating ang madidilim na kapanahunan nang iwan ng iglesya ang kanyang unang pag-ibig at naghari ang matinding pamahiin. Saka muling kumilos ang Espiritu at ibinunga ang maluwalhating repormasyon nang ipangaral ang mahalagang katotohanan ng pagpapawalang-sala sa pamamagitan ng pananampalataya lamang, at kasabay niyon ay nabuksan ang Salita ng Diyos, at isa-isang katotohanan ang inilapit sa mga tao.

Ang nakaraang isandaan at limampung taon ang pinakadakilang mga taon ng misyon mula noong panahon ng mga Apostol; at kay laking kababalaghan ang ginawa ng Diyos! Naririnig mo ang mga taong nagsasalita tungkol sa “mga tanda at kababalaghan,” tungkol sa mga himala, at iba pa, at titingnan ka nila nang taimtim at sisipiin, “Ang sumasampalataya sa Akin, ang mga gawang Aking ginagawa ay gagawin din naman niya; at lalong dakilang mga gawa kaysa rito ang gagawin niya; sapagkat Ako’y paroroon sa Ama” (Juan 14:12); at inaakala nilang ang ibig sabihin nito ay mga himala ng pagpapagaling at pagsasalita ng mga wika! Pagsama-samahin mo ang lahat ng himalang iyon, at wala kang makukuhang kasindakila ng himalang iyon nang tawagin ni Jesus si Lazaro palabas sa libingan matapos itong mamatay nang apat na araw, at ng isa pang kahanga-hangang tanda nang Siya at ang Kanyang mga

alagad ay nasa maliit na bangka at dumating ang bagyo, at sinabi nila, “Panginoon, iligtas Mo kami; kami’y nangapapahamak.” At sinabi ni Jesus sa kanila, “Bakit kayo’y nangatatatag, Oh kayong kakaunting pananampalataya?” at sa hangin, sinabi Niya, “Tumahimik ka”; at sa mga alon, “Pumayapa ka.” Agad na nagkaroon ng malaking katahimikan. Sino pa ang nakagawa ng mga himalang tulad nito? Pero ginugol ni Jesus ang lahat ng Kanyang mga araw sa Palestina, maliban noong sanggol pa Siya at dinala Siya sa Egipto. Doon Niya ginawa ang lahat ng Kanyang mga gawa, at nang sa wakas ay umakyat Siya sa Langit, bilang bunga ng Kanyang maluwalhating ministeryo sa lupa, may mga limandaang kapatid ang naroon upang makita Siyang umakyat. Pero pagkaraan ng sampung araw, nang dumating ang Espiritu Santo, sa pinakaunang pagtitipon ng bagong dispensasyon, tatlong libo ang nagbalik-loob, at makalipas ang ilang araw ay umabot sa mga limang libo ang bilang ng mga sumampalataya, at nagpatuloy nang nagpatuloy ang gawain hanggang milyun-milyon ang nakakilala sa pag-ibig ng Tagapagligtas. At isipin mo na lang kung ano ang nagawa sa mga huling araw na ito, sa kahanga-hangang mga araw na ito ng misyon, bago Siya bumalik! Kumbinsido ako na ang ginagawa Niya ngayon ay ang pagpapadala ng huling panawagan sa mga Hentil upang mabuo ang kasintahang babae ng Kordero, at saka Siya darating upang kunin ang Kanyang mga sarili upang makasama Niya. Alam kong pagkatapos niyon ay dadalhin ng mga Judiong misyonero ang Ebanghelyo hanggang sa mga dulo ng lupa, pero nais kong itanim sa inyong puso ang ating pananagutan na ipahayag ang Ebanghelyo sa mga tao sa ating panahon habang hinihintay natin ang Kanyang pagbabalik.

Isipin halimbawa si John G. Paton na nagpunta sa New Hebrides (ang mga isla ng mga kanibal) at makalipas ang maraming taon ay nakapagsabing, “Nang dumating kami, wala ni isang Cristiano; nang umalis kami, wala ni isang pagano.” Hindi ibig sabihin niyon na lahat ay ipinanganak na muli, kundi nawala na ang pagkain ng tao at lahat sila ay nagkaroon ng liwanag ng Ebanghelyo. Isipin ang mga himalang nagawa sa China, India, Africa, at sa mga Isla ng Dagat. Habang naririnig ko ang mga misyonero ng krus na nagkukuwento ng kamangha-manghang mga bagay na ginawa ng Diyos sa mga paganong lupaing ito, naisip ko, “Ito ang ‘lalong dakilang mga bagay’ na gagawin natin dahil si Cristo ay pumaroon na sa Ama.”

Ikaw na hindi pa ligtas, hindi kalooban ng Diyos na ikaw ay mapahamak. Tiningnan ka ng Kanyang dakila at mapagmahal na puso at nakita ka sa iyong kasalanan, at “gayon na lamang ang pag-ibig ng Diyos sa sanlibutan, na ibinigay Niya ang Kanyang bugtong na Anak, upang ang sinumang sumampalataya sa Kanya ay hindi mapahamak, kundi magkaroon ng buhay na walang hanggan.” Nais Niyang lumapit ka at maligtas, at naghihintay Siya hanggang ang huling kaluluwa ng dispensasyong ito ay magsabing, “Ayaw ko sa Kanya; hindi ko Siya kailangan”; saka Siya titindig at isasara ang pinto, at matatapos na ang araw ng biyaya para sa Sangkakristiyanuhan. Pakinggan mo Siyang nagsasabi, “Manumbalik kayo, oh, manumbalik kayo, sapagkat bakit kayo mamamatay?” Bakit ka mamamatay sa iyong mga kasalanan gayong namatay si Cristo upang ang mga kasalananang iyon ay maalis magpakailanman?

Mabilis na ipinapahayag ng mga tagapagbalita ng krus ang Ebanghelyo sa lahat ng bansa. Hindi magtatagal at matatapos na ang patotoong ito. Kung matatapos ito ngayong gabi, paano na ang iyong kaluluwa? Saka isasara ang pinto para sa makasalanan at tumalikod na Sangkakristiyanuhan. Pumasok ka na ngayon habang narito pa ang araw ng biyaya.

Sa Diyos ang lahat ng kaluwalhatian.